

GODIŠNJI IZVEŠTAJ 2020

AUTORITET CIVILNOG VAZDUHOPLOVSTVA

Vizija

Da budemo kredibilni i priznati u svetu kao regulatorni i nadzorni organ za civilno vazduhoplovstvo, rangirani ispred drugih u regionu a i šire u pogledu vazduhoplovne bezbednosti.

Misija

Da stvorimo okruženje civilnog vazduhoplovstva u skladu sa međunarodnim standardima, kroz neprekidno praćenje, partnerstvo sa industrijom i visokim nivoom profesionalne nadležnosti osoblja.

Sadržaj

SPISAK SKRAĆENICA	4
1. IZVRŠNI REZIME	5
2. PRAVNI OSNOV	9
3. OPIS ACV-a	9
4. INSTITUCIONALNA ORGANIZACIJA	11
a) Organizaciona struktura ACV-a.....	11
b) Finansijski prihodi ACV-a	12
c) Plate osoblja ACV-a.....	13
4.1 NADZORNI ODBOR ACV-a.....	13
a) Mandat.....	13
b) Nadležnosti	14
c) Funkcionalnost.....	14
4.2 IZVRŠNA VLAST	14
a) Generalni direktor	14
b) Zamenik Generalnog direktora	15
c) Rukovodstvo	15
4.2 LJUDSKI RESURSI	15
4.3 IMOVINA	16
5. STRATEŠKI CILJEVI ACV-a	16
6. PLANIRANJE I RADNI UČINAK	17
7. SISTEM ZA UPRAVLJANJE KVALITETOM	17
a) Održavanje Sistema za upravljanje kvalitetom (SUK-a).....	17
8. RAD TOKOM GODINE	17
8.1 POKUŠAJI ZA ČLANSTVO REPUBLIKE KOSOVO U MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA VAZDUHOPLOVSTVA.....	17
a) Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva (ICAO)	17
b) EASA.....	18
8.2 NORMALIZACIJA VAZDUŠNOG PROSTORA KOSOVA.....	18
a) Opis vazdušnog prostora Kosova	18
b) Normalizacija niskog vazdušnog prostora Republike Kosovo	22
8.3 SPORAZUM O ZAJEDNIČKOM EVROPSKOM VAZDUHOPLOVNOM PROSTORU (SPORAZUM O ZEVP-u)	25
a) Evaluaciona poseta EK-a za sprovođenje Sporazuma o ZEVP-u na Kosovu	25
8.4 NACIONALNI PROGRAM BEZBEDNOSTI (NPB)	26
8.5 PITANJA VAZDUHOPLOVSTVA NADOVEZANE SA EVROPSKIM INTEGRACIJAMA.....	29
a) Nacionalni program za sprovođenje SSP-a	29
b) Izveštaj o zemlji Evropske komisije za Kosovo	30
c) Sastanak Pododbora SSP-a.....	30
d) Sastanak Odbora i Saveta SSP-a	31
8.6 MEĐUINSTITUCIONALNA SARADNJA	31
8.7 AKTIVNOSTI ACV-a NA MEĐUNARODNOM POLJU	36
8.8 Bilateralna saradnja u oblasti civilnog vazduhoplovstva	36
8.9 REGULATORNA/ NADZORNA AKTIVNOST	38

a)	Sigurnost leta, sertifikacija i licenciranje.....	38
b)	Usluge vazdušne navigacije	48
c)	Aerodromi.....	56
d)	Ekonomска regulacija vazduhoplovstva.....	65
8.10	ZAKONODAVNA AKTIVNOST	70
a)	Podzakonski akti.....	70
b)	Administrativne uredbe, izvršne odluke i administrativne odluke.....	72
c)	Kazne/žalbe/sporovi.....	76
8.11	TEHNIČKE PUBLIKACIJE ZA INDUSTRIJU	78
8.11	INFORMISANJE JAVNOSTI I PRISTUP JAVNIM DOKUMENTIMA.....	79
a)	Pristup javnim dokumentima.....	79
a)	Zvanična internet stranica ACV-a.....	79
8.12	NABAVKA	80
8.13	FINANSIJSKI IZVEŠTAJ.....	80
a)	Izveštaj o budžetu sa troškovima	80
b)	Prihodi	81
c)	Određeni grantovi donatora	82
d)	Budžetski rashodi	82
e)	Planiranje / Realizacija budžeta.....	85
f)	Kapitalne investicije	85
g)	Tabela o upoređivanju budžeta za tri zadnje godine	86
h)	Budžet ACV-a za 2020. godinu.....	86
8.12	REVIZIJA PREMA ACV-u	86
9.	STATISTIKE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA.....	87
	PRILOG 1 - SPISAK OBUKA.....	89
	PRILOG 2 - PLAN RADA ACV-a ZA 2020. GODINU I REALIZACIJA PLANA	91
	PRILOG 3-STATISTIKE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA 2020. GODINE.....	99

SPISAK SKRAĆENICA

ACV	Autoritet civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo
AMC	Vazduhoplovni medicinski centar
AME	Ovlašćeni medicinski ispitivač
ANP	Međunarodni Aerodrom u Prištini „Adem Jashari”
AVNU	Agencija za vazdušno navigacijske usluge
EU	Evropska unija
EASA	Evropska agencija za vazduhoplovnu bezbednost
ECAC	Evropska konferencija za civilno vazduhoplovstvo
EUROCONTROL	Evropska organizacija za bezbednost vazdušne navigacije
ZEVP	Zajednički evropski vazduhoplovni prostor
IATA	Međunarodna asocijacija za vazdušni saobraćaj
ICAO	Međunarodna organizacija za civilno vazduhoplovstvo
KIJU	Kosovski institut za javnu upravu
IPA	Instrument za pred-pristupnu pomoć
ISO	Međunarodna organizacija za standardizaciju
EK	Evropska komisija
KFOR	Misija NATO-a na Kosovu
KIVNI	Komisija za istraživanje vazduhoplovnih nesreća i incidenata
KVS	Kontrola vazdušnog saobraćaja
ZCV	Zakon o civilnom vazduhoplovstvu
LKIA	Privatna kompanija koja upravlja MAP „Adem Jashari”
MF	Ministarstvo finansija
MI	Ministarstvo infrastrukture
MEI	Ministarstvo za evropske integracije
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
MIP	Ministarstvo inostranih poslova
MJU	Ministarstvo javne uprave
MRSZ	Ministarstvo rada i socijalne zaštite
NATO	Organizacija severno-atlantskog sporazuma
NPSSSP	Nacionalni program za sprovođenje SSP-a
NPB	Nacionalni program bezbednosti
SBL	Sustemi bespilotnih letelica (dronovi)
ISUFK	Informacioni sistem za upravljanje finansijama na Kosovu
SUK	Sistem upravljanja kvalitetom
SPP	Standardi i prakse preporučene od strane ICAO-a
UVN	Usluge vazdušne navigacije
NKR	Nacionalna kancelarija revizije

1. IZVRŠNI REZIME

Autoritet civilnog vazduhoplovstva (ACV) je nezavisna regulatorna agencija zadužena za regulisanje pitanja bezbednosti civilnog vazduhoplovstva i ekonomsko regulisanje aerodroma i pružalaca usluga vazdušne navigacije. ACV ima puni pravni kapacitet; to je budžetska samofinansirajuća organizacija i javni organ, koji podleže odgovarajućim odredbama o budžetskim organizacijama i javnim organima u važećim zakonima i drugim podzakonskim aktima u Republici Kosovo.

ACV-om rukovodi Generalni direktor, dok rad ACV-a nadgleda Nadzorni odbor. Sadašnji Nadzorni odbor ACV-a imenovan je od strane Vlade u oktobru 2020. godine. ACV ima 30 zaposlenih, i uprkos stalnim zahtevima upućenim MF, ni 2020. godine nije odobreno zapošljavanje novih radnika.

Osnovna funkcija ACV-a je nadzor i regulisanje aktivnosti civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo u cilju garancije bezbednog rada u skladu sa važećim standardima. To se postiže inspekcijom, revizijom, licenciranjem i sertifikacijom. Nadzorne aktivnosti operatora koje reguliše ACV, tokom 2020. godine su realizovane uprkos poteškoćama koje su nastale usled situacije da pandemijom.

Merenja učinka rada ACV-a su pokazale da je Plan rada za 2020. godinu realizovan 87% sa završenim postupcima, oko 13% postupaka nije bilo u nadležnosti ACV-a ili je imalo direktni uticaj na postupke ACV-a.

Na osnovu svojih zakonskih nadležnosti, ACV je i tokom 2020. godine, nastavio sa donošenjem jednog broja podzakonskih akata za sprovođenje Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, kao i za sprovođenje EU zakonodavstva u oblasti civilnog vazduhoplovstva. U okviru rada ACV-a u ovoj oblasti, tokom 2020. godine je doneseno ukupno devet uredbi. Nakon situacije nastale širenjem pandemije Covid-19, i u cilju preuzimanja svih neophodnih koraka za sprečavanje ove pandemije u oblasti civilnog vazduhoplovstva, ACV je done tri administrativna uputstva za rešavanje ovog pitanja i za preuzimanje svih mera koje utiču na sprečavanje daljeg širenja pandemije.

ACV je nastavio da izvršava svoje odgovornosti u cilju ispunjavanja obaveza koje proističu iz Nacionalnog programa bezbednosti u vazduhoplovstvu, uz koordinaciju sa drugim organima i operaterima za što efikasnije upravljanje bezbednošću civilnog vazduhoplovstva na nivou države. Organizovana su dva sastanka foruma visokog nivoa, Odbora NPB-a, gde su zastupljene i koordiniraju se sve važne državne agencije sa ulogom u bezbednosti civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo. Na nivou ACV-a, u okviru rada Saveta za bezbednosti vršene su potrebne identifikovane radnje za upravljanje bezbednošću. Praćeno je i upravljanje dešavanjima koje su prijavljivane i promovisana je i bezbednost u redovima vazduhoplovne industrije u zemlji.

ACV je organizovao sastanke sa odborom i svim drugim relevantnim institucijama u našoj zemlji, u cilju koordinacije i međuinstitucionalnih postupaka, zajedno sa

operatorima za sprovođenje uputstava koje proističu iz Evropske agencije za vazduhoplovnu bezbednost (EASA) i Međunarodne organizacije za civilno vazduhoplovstvo (ICAO) za sprečavanje širenja COVID-19 i kada se otvore vazdušne granice i počinju redovne operacije u MAP „Adem Jashari“. Sve vreme su inspektorji ACV-a nadgledali izbliza rad aerodroma da bi se uverili da se sprovedu mere za sprečavanje COVID-a.

Od 10. do 14. februara 2020. na poziv Generalnog direktora ACV-a, institucije RKS-a odgovorne za sprovođenje obaveza koje proizilaze iz Sporazuma ZEVP prolazili su kroz proces ocene od strane stručnjaka koji su došli u ime Evropske komisije, gde su bili uključeni i stručnjaci iz EASA. Cilj ove posete je bio provera nivoa ispunjavanja obaveza Republike Kosovo prema Sporazumu o zajedničkom evropskom vazduhoplovnom području (ECAA) u oblasti civilnog vazduhoplovstva i ekonomskog regulisanja.

Tokom 2020. godine, ACV je primio izveštavanja o ukupno 101 dešavanja u civilnom vazduhoplovstvu, što predstavlja značajno smanjenje u odnosu na broj dešavanja koja su prijavljena poslednjih godina. Veruje se je ovo smanjenje došlo kao rezultat smanjenja broja letova do i sa Međunarodnog aerodroma u Prištini „Adem Jashari“, koji dolazi kao rezultat uticaja širenje pandemije COVID-19 na Kosovu i u svetu, od 13. marta 2020. godine, kada su potvrđena prva dva slučaja osoba zarađenih korona virusom na Kosovu.

U okviru razgovora za normalizaciju niskog vazdušnog prostora, 18. juna 2020. AVNU je potpisala Pismo o sporazumu između AVNU i albanskog pružaoca usluga AlbControl Tirana ACC, putem koje su otvorene još dve tačke KUKAD i ARBER, na granici sa Republikom Albanijom, koje se mogu koristiti za koordinaciju letova. Dana 12. oktobra 2020, KFOR HQ J3 AIR CHIEF je zatražio da na zajedničkom sastanku između KFOR-a, ACVK-a i AVNU-a za razgovor o napretku otvaranja vazdušnih puteva sa Albanijom. Na sastanku između strana 15. oktobra, gde je izražena zabrinutost zbog nedostatka tehničkih kapaciteta AVNU-a za otvaranje vazdušnih puteva sa Albanijom. Činjenica da AVNU nije pripremljena tehnički za realizaciju vazdušnih puteva sa Albanijom izazvala je veliku zabrinutost KFOR-a i ACVK-a, jer takvo odlaganje ne samo da će odložiti otvaranje vazdušnih puteva sa Albanijom, već može da ozbiljno šteti procesu normalizacije vazdušnog prostora Kosova kao proces koji je pokrenuo NATO. Prema informacijama AVNU-a, proces otvaranja vazdušnih puteva povezan je sa dovršetkom projekta produženja piste, projekat koji se ne очekuje da bude završen pre septembra 2021. godine.

Tokom 2020. godine, nastavljeni su razgovori o normalizaciji niskog vazdušnog prostora i otvaranju vazdušnih koridora sa svim susednim zemljama Kosova. Očekuje se da će ovi sastanci biti nastavljeni i tokom 2021. godine.

ACV je nastavio dalju međudržavnu saradnju između Autoriteta civilnog vazduhoplovstva Kosova i ACV-a u regionu. U okviru bilateralnog sporazuma, inspektorji aerodroma su dobili zvanični poziv da budu deo sveobuhvatne revizije u

okviru procesa konverzije sertifikata sa Uredbom EASA 139/2014 o Međunarodnom aerodromu u Tirani „Majka Tereza“. ACV Kosova je poslao u Tirani dva inspektora aerodroma da podrže kolege ACV-a Albanije u ovom procesu.

U naporima ACV-a za sprovođenje Uredbe br. 04/2011 o pružaocima usluga zemaljskog opsluživanja, direktor ACV-a, g. Ejupi se sastao sa zainteresovanim stranama kako bi razjasnili situaciju u vezi sa otvaranjem tržišta, i poslao je nekoliko pisama Odboru javno-privatno partnerstvo (OJPP) kao međuministarska grupa, gde je tražio od JPP da podržavaju proces otvaranja tržišta, budući da je od javnog interesa i samog aerodroma, a takođe je tražio objašnjenje za tarife koje upravni organ aerodroma primenjuje prema jedinom operatoru „Ex-fis“ DOO, tarife koje nisu u skladu sa ugovorom JPP, a nisi ni tarife koje je usvojio ACV u skladu sa uredbom.

Na osnovu Uredbe ACV-a br. 03/2016 o utvrđivanju zajedničke šeme obračuna naknada za usluge vazdušne navigacije, AVNU svake godine predlaže ACV-u za usvajanje iznosa jedinice terminalne naknade koja se će primeniti u narednoj godini. ACV je usvojio jedinice terminalne naknade u Republici Kosovo u iznosu od 407 EUR, odnosno da ostaje ista kao u 2020. godini, počev od 1. januara 2021. godine, koja važi godinu dana. Ova vrednost koja je utvrđena od strane ACV-a je manja od predložene od strane AVNU-a (495.58 EUR). Treba imati u vidu da je ova tarifa znatno veća od zemalja u regionu: Albanija 235.67 EUR, Hrvatska 241.33 EUR i Severna Makedonija oko 271.80 EUR. To je zato što je ova tarifa jedini izvor finansiranja AVNU-a, dok za pružaoce regionala najveći prihodi su od jedinice naknade preletanja koji oni naplaćuju za usluge vazdušne navigacije koje pružaju u visokom vazdušnom prostoru.

Usvojeni budžet ACV-a za 2020. godinu bio je 979,114 €, a prilikom rebalansa budžeta za 2020. godinu bilo je budžetskih smanjenja. Nakon vladinih odluka o štednji, ukupni budžet ACV-a u ISUFK za 2020. godinu bio je 884,324.22 €, uključujući i sredstva koja su dobijena u iznosu od 5,928.21 €, od projekta „BEYOND“ koji finansira Evropska komisija. Tokom fiskalne 2020. godine, ACV je potrošio 854,870.07 €, što rezultira da je realizacija dodeljenog budžeta u stopi od 97%.

Takođe i tokom 2020. godine, ACV se suočio sa mnogim izazovima koji su u tehničko-profesionalnom polju bili složeni, činjenicom da ACV, iz političkih razloga van svog delokruga, još uvek nije mogao da postane punopravan član porodice vazduhoplovnih organizacija, bilo da su to evropske ili globalne. Iako ACV brižljivo ispunjava zahteve koji proističu iz Sporazuma o zajedničkom evropskom području, druga strana ovog sporazuma, Evropska komisija, u ime Evropske unije, uprkos našim naporima, nije obezbedila da se ACV tretira jednako sa drugim pridruženim stranama sporazuma, prepoznajući vezu radnih aranžmana EASA i ACV-a, i dajući Kosovu status posmatrača u ovoj agenciji EU-a. Istovremeno neučlanjenje u međuvladinim organizacijama vazduhoplovstva ISAO, ECAC i EUROCONTROL predstavljaju svakodnevne prepreke u radu ACV-a, i u opštem razvoju vazduhoplovstva na Kosovu.

ACV je nastavio sa naporima da sklopi tehnički sporazum pod nazivom „Radni aranžmani“ sa Evropskom agencijom za vazduhoplovnu bezbednost (eng. European Aviation Safety Agency - EASA). Ovi aranžmani će omogućiti ACV-u pristup evropskoj bazi podataka o bezbednosti vazduhoplova, stvorice neophodni okvir za inspekciju učinka ACV-a od strane EASA, kao i pomoći EASA u punoj primeni relevantnih odredbi Sporazuma o ZEVP. Dopisom od 7. decembra 2020. koji je Generalni direktor poslao EASA i Evropskoj komisiji, ponovno je zatraženo sklapanje Radnih aranžmana i učešće kosovskih vazduhoplovnih institucija u radnim grupama EASA. Tokom perioda koji pokriva ovaj izveštaj nije primljen nijedan odgovor. Tokom 2020. godine nije bilo aktivnosti u pravcu članstva u Međunarodnoj organizaciji za civilno vazduhoplovstvo (ICAO) kao rezultat vanredne situacije nastale usled pandemije i vladinog stava o moratorijumu za nova članstva u međunarodnim organizacijama. Dana 26. juna 2020. ACV je poslao državno pismo organizaciji ISAO o postupcima koje je preduzela Republika Kosovo radi smanjenja širenja COVID 19 preko vazdušnog saobraćaja i u cilju zaštite zdravlja putnika i vazduhoplovnog osoblja.

Zbog situacije nastale usled pandemije COVID-19, nekoliko aktivnosti nisu mogle biti pravilno sprovedene, vredi napomenuti: a) odložena je redovna kalibraža iz vazduha navigacionih sistema. Na osnovu Uredbe br. 03/2011 o kalibraži aeronautečkih uređaja iz vazduha, kao i na osnovu Vodiča koji je izdala ICAO i nakon prijema niz testova, koji su dokazali da ovi uređaji nisu odstupali od normalnog rada, odobreno je odlaganje roka kalibraže za mesece jul i avgust. Nakon olakšavanja mera pandemije u svim zemljama, kao i u našoj zemlji, omogućeno je ugovaranje od strane AVNU, kalibraža iz vazduha navigacionih sistema (DVOR, DME i ILS) ostvareno je 19.10.2020. Zbog suočavanja sa pandemijom COVID-19, redovan proces revalidacije licenci kontrolora nije se mogla sprovoditi kao prethodnih godina, jer je situacija onemogućila pothađanje obuka za obnavljanje, u skladu sa Uredbom br. 19/2017. Na osnovu Uredbe br. 05/2020 o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i osnivanje Agencije Evropske unije za bezbednost vazdušnog saobraćaja, odnosno na osnovu njenog člana 71. Uredbe br. 19/2017 o utvrđivanju tehničkih zahteva i upravnih postupaka koji se odnose na dozvole i sertifikate kontrolora letenja, dana 31.12.2020. izdao je dopis kojim se omogućava produžetak privilegija usvajanje jedinice prema preporukama AVNU-a.

Tokom 2020. godine izdato je devet (9) licenci za studente kontrolore, iako je zbog pandemije u većem delu 2020. godine, većina aktivnosti koje se odnose na obuke (OJTI) su bile obustavljene.

Tokom 2020. godine MAP „Adem Jashari“ uslužio je ukupno 1,104,435 putnika, prema statistikama koje je prikupio operater LKIA. Ovaj broj putnika predstavlja pad od 53% u odnosu na broj putnika koji su u ovom aerodromu usluženi tokom 2019. godine (2,373,698). To je zbog pandemije koju je stvorio virus COVID-19, koji je izazvao najveći krizu u istoriji vazduhoplovstva. Međutim, treba napomenuti da uprkos krizi, Međunarodni aerodrom u Prištini „Adem Jashari“ je bio drugi po broju putnika u regionu, ispred aerodroma u Zagrebu, Splitu i Dubrovniku.

2. PRAVNI OSNOV

ACV je na osnovu nadležnosti datih prema Zakonu br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, ovlašćen je da donosi podzakonske akte za sprovođenje Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, kojima se usvajaju međunarodni standardi civilnog vazduhoplovstva (poznati kao Preporučeni standardi i prakse „PSP“ i aneksa Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu – Čikaška konvencija) i onih za sprovođenje EU zakonodavstva u oblasti civilnog vazduhoplovstva, kao i onih u okviru Sporazuma o ZEVP, kao i drugih, koje važe sa zemlje EU, ali koje još uvek nisu zvanično deo ovog sporazuma.

Donošenje ovih normativnih akata, ACV vrši u potpunosti u skladu sa odredbama Administrativnog uputstva Vlade Kosova br. 03/2013 o standardima za izradu normativnih akata. To između ostalog znači da svaki nacrt uredbe koju izrađuje ACV, prolazi kroz postupak dobijanja mišljenja o usaglašenosti sa *acquis-om* od strane nadležnih institucija Vlade Kosova, pre nego što potpisuje Generalni direktor ACV-a. ACV primenjuje transparentni postupak tokom donošenja podzakonskih akata, u skladu sa Administrativnim uputstvom ACV-a br. 01/2012 o procedurama javnih konsultacija. Svi podzakonski akti ACV-a podležu procesu javnih konsultacija zainteresovanih strana. Ova konsultacija sledi predviđene procedure i vremenske rokove, tokom kojih, svaka zainteresovana strana, bilo fizičko ili pravno lice, ima pravo da daje komentare, predloge ili da traži dodatne informacije od struktura ACV-a, koje izdaju nacrt akta na javne konsultacije. Oblik prijema ovih komentara/predloga od zainteresovanih strana može biti organizovanjem okruglih stolova, u zavisnosti od zainteresovanih strana, ili preko elektronske korespondencije. Nakon završetka procesa javnih konsultacija, strukture ACV-a u roku od 2 nedelje su u obavezi da pripremaju izveštaj, u kojem će dati svoje odgovore na primljene komentare, dok treba da objasne i razloge za prijem ili odbijanje predloga za izmene u odredbama nacrta podzakonskog akta koji je predmet javnih konsultacija.

Objavljivanje podzakonskih akata ACV-a vrši se na elektronskoj platformi Službenog lista Republike Kosovo, kao i na zvaničnoj internet adresi ACV-a.

3. OPIS ACV-a

Autoritet civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo je osnovan kao nezavisna regulatorna agencija na osnovu člana 14. Zakona br. 3/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu. Od 1. januara 2009. godine, ACV je dobio pune nadležnosti u skladu sa ovim zakonom. ACV je jedan od državnih organa sa odgovornostima i funkcijama u oblasti civilnog vazduhoplovstva u našoj zemlji. Zakon predviđa da je Ministarstvo za infrastrukturu (MI) odgovorno za ekonomsko regulisanje vazdušnog

saobraćaja¹, dok je Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) odgovorno za regulisanje bezbednosnih aspekta vazduhoplovstva.² Zakon takođe osniva Komisiju za istragu vazduhoplovnih nesreća i incidenata (KIVNI), kao instituciju koja funkcioniše u okviru Kancelarije premijera Republike Kosovo.³

ACV je zadužen za regulisanje aspekata bezbednosti civilnog vazduhoplovstva i ekonomsko regulisanje aerodroma i pružalaca usluga vazdušne navigacije. Ekomska regulacija aerodroma i pružalaca usluga vazdušne navigacije podrazumeva odobravanje tarifa za korišćenje usluga koje ovi operateri pružaju. ACV ima puni pravni kapacitet i za svoj rad odgovara Skupštini Republike Kosovo.

Prema Zakonu o civilnom vazduhoplovstvu, ACV je odgovoran za:

- sprovođenje zakonodavstva o civilnom vazduhoplovstvu i sprovođenje politika odobrenih od strane MI-a ili Vlade u oblasti civilnog vazduhoplovstva;
- pružanje saveta i predloga za MI, Vladu i Skupštinu u vezi politika i zakonodavstva u oblasti civilnog vazduhoplovstva;
- donošenje sprovodljivih uredbi i naredbi za vazdušnu navigaciju, u skladu sa Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu i Sporazumom o zajedničkom evropskom vazduhoplovnom prostoru, u cilju sprovođenja politika civilnog vazduhoplovstva MI-a i odgovarajućeg zakonodavstva u oblasti civilnog vazduhoplovstva;
- izdavanje licenci, certifikata i dozvola u skladu sa ovlašćenjima i odgovornostima ACV-a, utvrđenim Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu;
- regulisanje bezbednosti vazdušnog saobraćaja u Republici Kosovo;
- regulisanje ekonomije aerodroma i usluga vazdušne navigacije;
- pružanje saveta MI-u vezano za pripremu od strane ministra predloge politika za korišćenje vazdušnog prostora Kosova, koje zadovoljavaju potrebe korisnika, uzimajući u obzir nacionalnu bezbednost, ekomske i ekološke faktore i potrebu za visokim standardima bezbednosti;
- efektivan nadzor i obezbeđenje sprovođenja zakonodavstva, standarda, pravila, procedura i naredbi civilnog vazduhoplovstva, osim ako je Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu ili drugim osnovnim normativnim aktom ova funkcija izričito data MI-u ili drugom javnom organu;
- distribuciju informacija javnosti u vezi relevantnih pitanjima o funkcijama i aktivnostima ACV-a;
- preduzimanje mera, sprovođenje istraga i inspekcija i izdavanje naredbi, pravila, pravilnika i/ili postupaka koje ACV sa razlogom smatra potrebnim za (i) redovno i zakonito sprovođenje odredbi Zakona o civilnom vazduhoplovstvu ili (ii) pravilno i zakonito sprovođenje ovlašćenja i dužnosti koje su ACV-u date ovim zakonom; i

¹Zakon o civilnom vazduhoplovstvu, Poglavlje 2.

²Po aty, Kreu 4

³Po aty, Neni 5

- vršenje drugih funkcija koje su vezane za civilno vazduhoplovstvo na Kosovu i koje su Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu ili drugim osnovnim normativnim aktom date ACV-u.

4. INSTITUCIONALNA ORGANIZACIJA

Sedište ACV-a je u naselju „Arbëria“, ulica „Ahmet Krasniqi“ br. 208, Priština, smešteno u privremenom objektu ugovoren pod zakup. Kancelarije ACV-a imaju dovoljno prostora da obezbede zaposlenima dobre radne uslove. Pošto prostorije ACV-a se nalaze u privatnoj zgradi za koju se plaća zakup, ACV je neprekidno tražio od Ministarstva za javnu upravu da se nađe rešenje za razmeštanje ACV-a u odgovarajući i stalni državni objekat ili da mu se dodeli plac u Prištini za izgradnju administrativnog objekta ACV-a, koji bi se finansirao sopstvenim prihodima.

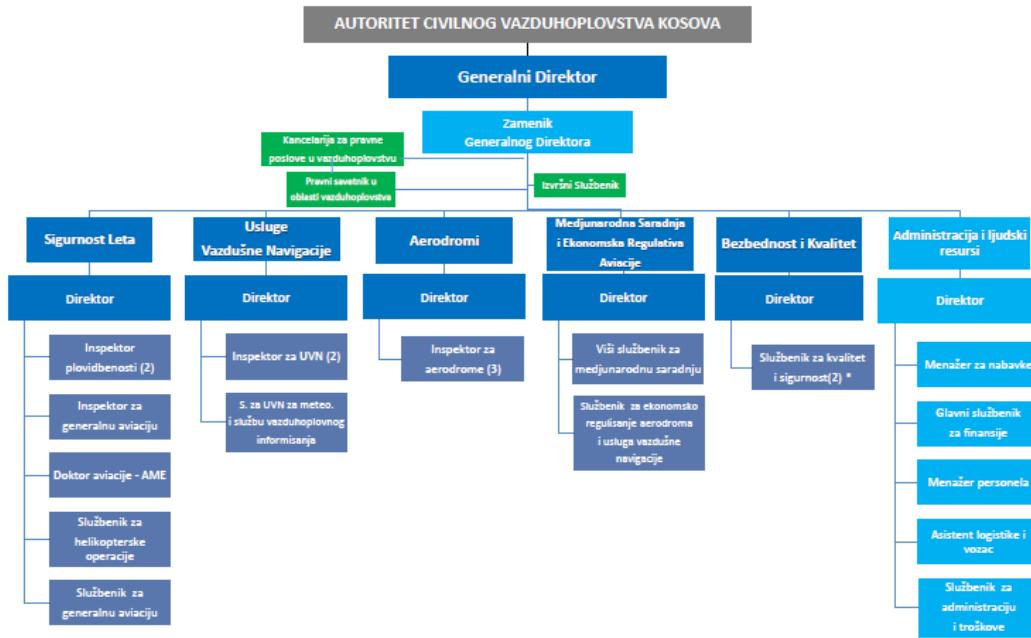
Dana 23. decembra 2020. godine ministar unutrašnjih poslova, g. Veliu, doneo je Odluku sa br. 1044/2020, za smeštaj u bivšoj zgradi Opštinskog suda u Prištini, na adresi: Ulica „Zejnel Salihu“ br. 22, 10 000 Priština, u zgradu u kojoj komunalne troškove snosi MUP i ACV se oslobađa tereta zakupa.

a) Organizaciona struktura ACV-a

Na osnovu Uredbe o unutrašnjoj organizaciji i funkcionisanju, organizaciona struktura ACV-a se sastoji od 30 zaposlenih koji su raspoređeni u sledećim administrativnim jedinicama:

- a) Kancelarija generalnog direktora
 - i. Generalni direktor ;(1)
 - ii. Zamenik generalnog direktora ;(1)
 - iii. Izvršna kancelarija (1)
 - iv. Kancelarija za pravne poslove u vazduhoplovstvu; (1)
 - v. Kancelarija za odnose sa javnošću; ()
- b) Odeljenje za sigurnost leta; (7)
- c) Odeljenje usluga vazdušne navigacije; (4)
- d) Odeljenje aerodroma ; (4)
 - a) Odeljenje za međunarodnu saradnju i ekonomsku regulativu u avijaciji; (3)
 - b) Odeljenje za bezbednost i kvalitet; (1)
 - c) Odeljenje administracije i ljudskih resursa (6)

Organogram ACV-a

b) Finansijski prihodi ACV-a

ACV je samofinansirajuća budžetska organizacija, prema članu 25. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, ali u praksi to nije sprovedeno, i uprkos neprekidnim zahtevima od strane ACV-a. Od sada pa u narednim godinama, Ministarstvo finansija izdvaja budžet za ACV kao vladin grant a ne kao namenjeni prihodi prema odgovarajućem budžetskom kodu, tako da samo 42% sopstvenih prihoda su na raspolaganju ACV-u za svoj godišnji budžet. Ostatak prihoda se priliva u državnu kasu kao ostali prihodi od naknada i poreza.

Prema članu 25. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, namenjeni prihodi ACV-a sastoje se od:

- naknade koje se odnose na vazduhoplovstvo, dažbine i tarife;
- procenat od usluga vazdušne navigacije koje se pružaju u vazdušnom prostoru Republike Kosovo;
- tarife za bezbednost putnika i tarife za sertifikaciju i licenciranje; i
- donacije, grantovi i druge finansijske ili tehničke podrške namenjene ACV-u.

Od 1. januara 2009. godine, sprovodi se Uredba br. 2008/7 Ministarstva transporta i post-telekomunikacija za utvrđivanje tarifa za bezbednost putnika koji sa Kosova putuju komercijalnim letovima. Ova uredba utvrđuje bezbednosnu tarifu od 2 evra po putniku za komercijalne letove pre odlaska sa Kosova. Prema Zakonu o civilnom vazduhoplovstvu i odredbi te Uredbe, prikupljena sredstva od ove bezbednosne takse su prihodi namenjeni ACV-u, kako bi se pokrili operativni troškovi.

Počev od polovine 2011. godine, ACV preko Uredbe br. 7/2011 o tarifama koje prikuplja Autoritet civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo, koja je kasnije bila ukinuta Uredbom br. 2/2015, izmenjena i dopunjena Uredbom br. 05/2018, obezbedio je pravni osnov za prikupljanje tarifa za usluge koje pruža, kao što su izdavanje licenci, dozvola, raznih certifikata i vršenje inspekcija i revizija, u skladu sa nadležnostima ACV-a za regulisanje civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo.

Tokom 2020. godine, ACV je identifikovao nekoliko faktura koje su izdate u skladu sa važećim uredbama (u iznosu od 103,650.00€) koje nisu plaćene prema memorandumu koji je potписан od strane ACV-a i Limak Kosova, prema vremenskim rokovima, gde LIMAK nije vršio uplate za dole navedene fakture sa brojevima: AAC-003/2020, od 10.04.2020, AAC-004/2020, od 14.05.2020, AAC-005/2020, od 15.06.2020, AAC-006/2020, od 14.07.2020. Na zahtev ACV-a pokrenut je postupak izvršenja za plaćanje obaveza prema izdatim fakturama u iznosu od 103,650 €, sredstva koja su odmah isplaćena.

c) Plate osoblja ACV-a

Prema članu 24.2. Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, plate osoblja ACV-a određuju se od ministra finansija, na predlog generalnog direktora ACV-a. U određivanju nivoa plata, zakon predviđa da, pored stručnih kriterijuma za osoblje, u obzir treba uzeti i plate osoblja u industriji vazduhoplovstva (aerodroma, kontrole vazdušnog saobraćaja, vazduhoplovnih kompanija), načelo koje se zahteva i od ICAO-a. Nivo plata osoblja ACV-a je, dana 20. marta 2009. godine, odobren od ministra za ekonomiju i finansija, na predlog generalnog direktora ACV-a. Plate generalnog direktora i zamenika generalnog direktora ACV-a se određuju od vlade, u skladu sa članom 20.2. Zakona o civilnom vazduhoplovstvu.

4.1 NADZORNI ODBOR ACV-a

Na osnovu Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, delatnost ACV-a je pod nadzorom Nadzornog odbora, koji je u sastavu od pet članova. Odbor radi sa skraćenim radnim vremenom i treba da se sastane najmanje jednom u svaka tri kalendarska meseca. Predsedavajući zastupa Odbor u javnosti i upravlja i organizuje rad Odbora. Odbor donosi odluke većinom glasova i ima potrebni kvorum za donošenje odluka ukoliko su prisutna najmanje tri člana Odbora.

Generalni direktor ACV-a podnosi Nadzornom odboru sveobuhvatan izveštaj o radu svaka tri meseca i godišnji izveštaj na kraju svake kalendarske godine.

a) Mandat

Članovi Nadzornog odbora ACV-a su Odlukom VRK-a br. 03/98, od 29.06.2016, imali četvorogodišnji mandat do 29.06.2020. godine. Dana 07.10.2020, VRK je Odlukom br.

11/34 imenovala članove Nadzornog odbora ACV-a, izuzev g. Ardian Gaxheri, sa naknadnim mandatom u Nadzornom odboru ACV-a. Mandat članova odbora je četiri godine, uz mogućnost produženja za još jedan mandat.

b) Nadležnosti

Nadzorni odbor je odgovoran za nadzor i razmatranje (i) aktivnosti i odluka ACV-a o administrativnim, izvršnim, regulatornim pitanjima i pitanjima licenciranja, i (ii) svih vidova finansijskog upravljanja, prihoda i rashoda ACV-a. Prema članu 16.1. Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, ukoliko većina članova Odbora zaključi da postoje razlozi da se veruje da ACV nije usklađen ili se ne usklađuje sa jednom odredbom ili više odredbi ovog Zakona ili drugim zakonskim aktima koji se sprovode na Kosovu, Odbor treba da u pisanom izveštaju identifikuje (utvrди) oblast u kojoj se sumnja za tu neusklađenost, koji se zatim dostavlja generalnom revizoru i Skupštini. Odbor nema izvršne nadležnosti, nadležnosti sprovođenja ili regulatorne nadležnosti.

c) Funkcionalnost

Nadzorni odbor ACV-a bio je funkcionalan do 29. juna 2020. godine. tokom ovog perioda Odbor je održao nekoliko sastanaka i usvojio tromesečni izveštaj (januar-mart) 2020. Tromesečni izveštaj april-jun 2020. nije usvojen jer Odbor nije imao mandat da održi sednice nakon ovog vremenskog perioda.

Dalje, Vlada Republike Kosovo je imenovala novi Odbor Odlukom br. 11/34, od 7. oktobra 2020, sa četvorogodišnjim mandatom, u sastavu od 5 članova. Odbor je održao svoju prvu redovnu sednicu 3. novembra 2020. Na ovoj sednici je usvojio tromesečni izveštaj o radu za period (jul-septembar) 2020, za koji je doneo i Odluku.

4.2 IZVRŠNA VLAST

ACV-om upravlja Generalni direktor, kao najviši organ izvršne i administrativne uprave. U svom svakodnevnom radu, on ima podršku dole navedenih rukovodećih struktura: zamenika generalnog direktora i rukovodstva.

a) Generalni direktor

Generalni direktor vrši dužnosti i funkcije utvrđene članom 21. Zakona o civilnom vazduhoplovstvu i u skladu sa drugim važećim zakonima, koje uređuju aktivnosti javnih institucija, uključujući ovde upravljanje i redovno finansijsko izveštavanje. On radi punim radnim vremenom. Generalni direktor je službenik ACV-a, koji je odgovoran za svakodnevno upravljanje i donošenje odluka u ACV-u. Prema članu 26. Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, Generalni direktor izveštava Skupštini u vezi sa

usklađenošću ACV-a sa politikama civilnog vazduhoplovstva, kao i svih važećih zakona i standarda u Republici Kosovo.

Bivši Generalni direktor, g. Eset Berisha je razrešen Odlukom 01/30 Vlade, od 12. maja 2020. godine, putem koje je i imenovan za vršioca dužnosti Generalnog direktora, g. Arianit Islami, koji je bio na dužnosti do imenovanja sadašnjeg direktora, g. Ejupi.

Generalni direktor ACV-a, g. Bujar Ejupi je imenovan od strane Vlade Republike Kosovo 22. juna 2020, Odlukom br. 05/07, u skladu sa članom 20. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu. Mandat Generalnog direktora traje pet (5) godina i Vlada ga može ponovo imenovati za druge mandate u istom trajanju.

b) Zamenik Generalnog direktora

Zamenik Generalnog direktora radi punim radnim vremenom. Zamenik direktora pomaže Generalnom direktoru u izvršnom i administrativnom rukovođenju ACV-a i, u odsustvu Generalnog direktora, vrši njegove funkcije.

Vlada Republike Kosovo je, dana 27. januara 2017. godine, Odlukom br. 03/129, imenovala g. Xhelil Bekteshi za zamenika Generalnog direktora ACV-a. Mandat zamenika Generalnog direktora traje pet (5) godina i može biti preimenovan od Vlade za sledeće mandate u istom trajanju.

c) Rukovodstvo

Na osnovu unutrašnje uredi, rukovodeća struktura ili rukovodstvo srednje nivoa ACV-a se sastoji od direktora odeljenja, koji su odgovorni za svoje delatnosti u okviru delokruga i nadležnosti utvrđenih u opisu posla. U nekim slučajevima, Generalni direktor može delegirati svoje nadležnosti ili nadležnosti ACV-a nekoj strukturi ili službeniku van delokruga dužnosti te strukture ili službenika, ukoliko on to smatra neophodnim. Generalni direktor tokom privremenog odsustva, u skladu sa članom 23.1. Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, u potpunosti ili delimično, može da delegira svoje nadležnosti i nadležnosti ACV-a nekom službeniku koji ima nivo rukovodeće odgovornosti.

4.2 LJUDSKI RESURSI

ACV ima trenutno 30 zaposlenih, od tog broja 28 su karijerine pozicije sa aktom imenovanja, a 2 pozicije su imenovani.

ACV-a ulaže u stručno usavršavanje i ažuriranje specijalizovanog znanja službenika, u skladu sa međunarodnim standardima i preporučenim praksama

U okviru plana obuke za 2020. godinu, osoblje ACV-a je pohađalo ukupno četrnaest (14) obuka. Tokom 2020. godine zbog pandemije omogućeno je održavanje samo virtuelnih obuka.

Održane obuke u 2020. godini su u Prilogu 1 ovog izveštaja.

4.3 IMOVINA

ACV ima 968 raznih vrsta imovine sa kupovnom cenom od 280.798,69 evra, gde spada imovina iznad i ispod 1.000 evra. Ta imovina se uglavnom sastoji od kancelarijskog nameštaja, tehnološke opreme, vozila, itd. Imovina preko 1.000 evra je kupljena u novčanoj vrednosti od 115.416,85 evra. Ova imovina nakon obezvredjivanja proizilazi da su pali po vrednosti na nuli, a vrednost koju je Komisija za procenu imovine ACV-a odredila imovini koja je još uvek u upotrebi iznosi 11.504,70 evra. Imovina ispod 1.000 evra kupljena je u novčanoj vrednosti od 165.381,84 evra, dok preostala vrednost, nakon obezvredjivanja prema stopama obezvredjivanja tokom godina, na osnovu Uredbe br. 02/2013 MF-a o upravljanju nefinansijskom imovinom u budžetskim organizacijama, je 15.368,74 evra. Jedan broj imovine iz ove kategorije, koje imaju vrednost nula još uvek su u upotrebi a Komisija je odredila vrednost od 26.204,97 evra.

5. STRATEŠKI CILJEVI ACV-a

ACV sledi Strateške ciljeve za petogodišnji period 2019-2023, koji su izrađeni i usvojeni krajem 2018. godine. Strateški ciljevi služe ACV-u kao dobra i nezamenjiva osnova za godišnje planiranje koju vrši organizacija. Godišnji planovi se izrađuju na nivou rukovodstva, nakon postupka identifikacije radnji na nivou organizacionih jedinica. ACV postavlja radne ciljeve na godišnjoj osnovi. Ovi ciljevi su planirani prema konceptu S.M.A.R.T. (specifični, izmerljivi, dostižni, realni, vremenski ograničeni).

U narednih pet godina, ACV će slediti sledeće strateške ciljeve:

1. Potpuna primena regulatornih odgovornosti;
2. Sprovođenje Državnog programa bezbednosti (DPB);
3. Normalizacija vazdušnog prostora;
4. Članstvo u međunarodnim organizacijama (ovaj cilj ne zavisi od ACV-a);
5. Sklapanje međunarodnih i regionalnih tehničkih sporazuma;

6. PLANIRANJE I RADNI UČINAK

Tokom meseca januara 2020. godine, rukovodstvo ACV-a je konsolidovalo plan za 2020. godinu, a potom je usvojen od Generalnog direktora. Sadržaj Plana rada obuhvata: akcioni plan, plan nadzornih aktivnosti, plan upravljanja rizikom u ACV-u, plan zapošljavanja i plan obuke osoblja.

Uprkos situaciji nastaloj usled pandemije COVID-19, Plan nadzornih aktivnosti putem revizija i inspekcija je realizovan 100% i to predstavlja uspeh za ACV.

Merenja radnog učinka ACV-a rezultiraju da je plan rada za 2020. godinu realizovan 87% sa završenim aktivnostima, oko 13% su aktivnosti koje su bile van nadležnosti ACV-a, ili su imale direktni uticaj na aktivnosti ACV-a.

Neke od aktivnosti koje nisu sprovedene tokom 2020. godine, i tokom prethodnih godina, kao što je na primer članstvo u međunarodnim vazduhoplovnim organizacijama i ulazak u međunarodne ugovorne aranžmane, bile su povezane sa spoljnim faktorima, uglavnom političkim i pravnim okolnostima izvan nadležnosti odlučivanja ACV-a.

Plan rada za 2020. godinu i njegova realizacija su uključeni u ovaj izveštaj u Prilogu 2.

7. SISTEM ZA UPRAVLJANJE KVALITETOM

a) Održavanje Sistema za upravljanje kvalitetom (SUK-a)

Projekat za ponovno uspostavljanje Sistema za upravljanje kvalitetom u ACV-u je počeo od maja meseca, međutim kasnije je obustavljen kako bi se čekale organizacione promene nakon izrade unutrašnje uredbe, koja je u procesu.

8. RAD TOKOM GODINE

8.1 POKUŠAJI ZA ČLANSTVO REPUBLIKE KOSOVO U MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA VAZDUHOPLOVSTVA

a) Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva (ICAO)

ICAO je specijalizovana agencija UN-a, koja donosi međunarodne standarde u oblasti civilnog vazduhoplovstva, obavezne za svoje 193 države članice. Tokom 2020. godine nije bilo aktivnosti u pravcu članstva kao rezultat vanredne situacije usled pandemije i vladinog stava o moratorijumu na nova članstva u međunarodnim organizacijama. Dana 26. juna 2020. ACV je poslao državno pismo organizaciji ISAO o postupcima koje je preduzela Republika Kosovo radi smanjenja širenja COVID 19 preko vazdušnog saobraćaja i u cilju zaštite zdravlja putnika i vazduhoplovног osoblja.

b) EASA

ACV je nastavio sa naporima da sklopi tehničke sporazume pod nazivom „Radni aranžmani“ sa Evropskom agencijom za vazduhoplovnu bezbednost (EASA). EASA je specijalizovana agencija EU-a sa odgovornošću za oblast civilnog vazduhoplovstva. Ovi aranžmani bi omogućili ACV-u pristup evropskoj bazi podataka o bezbednosti vazduhoplova, uspostavili bi okvir potreban za EASA-u za inspekciju učinka ACV-a od strane EASA kao i za pomoć EASA u potpunom sprovođenju odgovarajućih odredbi sporazuma o ZEVP. Do sada, EASA nije ušla u ugovorne aranžmane sa ACV-om zbog političke prirode, što je van opsega delovanja i mogućnosti ACV-a ili drugih institucija Republike Kosovo. Dopisom od 7. decembra 2020. koji je Generalni direktor poslao EASA i Evropskoj komisiji, ponovo je zatraženo sklapanje Radnih aranžmana i učešće kosovskih vazduhoplovnih institucija u radnim grupama EASA. Tokom perioda koji pokriva ovaj izveštaj nije primljen nijedan odgovor.

8.2 NORMALIZACIJA VAZDUŠNOG PROSTORA KOSOVA

a) Opis vazdušnog prostora Kosova

Vazdušni prostor Kosova od septembra 1999. godine, je deo „Zajedničkog operativnog prostora Balkana - JOA“ NATO-a pod operativnom kontrolom Centra kontrole kombinovanih vazdušnih operacija 5 (Combined Air Operation Control 5 – CAOC5), koji je 2014. godine prebačen kod Torrejon centra kombinovanih vazdušnih operacija (Cimbined Air Opration Center Torrejom- CAOC TJ). Ovaj vazdušni prostor je kontrolisani prostor u kome se pružaju usluge vazdušnog saobraćaja.

Na osnovu sporazuma između NATO/KFOR-a i Mađarske, visoki vazdušni prostor Kosova (iznad 6.205 m) od aprila 2014. godine, biće pod upravom na petogodišnji period, od pružaoca usluga vazdušne navigacije Mađarske, HungaroControl, koji pruža usluge avionima koji nadleću ovaj prostor. Još uvek pružalac usluga vazdušne navigacije Mađarske, HungaroControl nastavlja da upravlja visokim vazdušnim prostorom Kosova (iznad 6.205 m).

Kosovskim niskim vazdušnim prostorom (ispod 6.205 m) upravlja/kontroliše Agencija za vazdušne navigacije usluge (AVNU), koja pruža usluge vazdušne navigacije civilnim vazduhoplovima tokom leta u vazdušnom prostoru Kosova za sletanje i uzletanje sa aerodroma „Adem Jashari“. Usluge se takođe pružaju za letove KFOR-a, Euleksa i za letove opštег vazduhoplovstva u niskom vazdušnom prostoru zemlje. Niski vazdušni prostor klasifikovan je kao prostor D i F klase, u skladu sa odredbama o klasifikaciji vazdušnog prostora iz Priloga 11 ICAO.

Sledeće slike prikazuju sadašnje strukture vazdušnog prostora Kosova (niski i visoki vazdušni prostor).

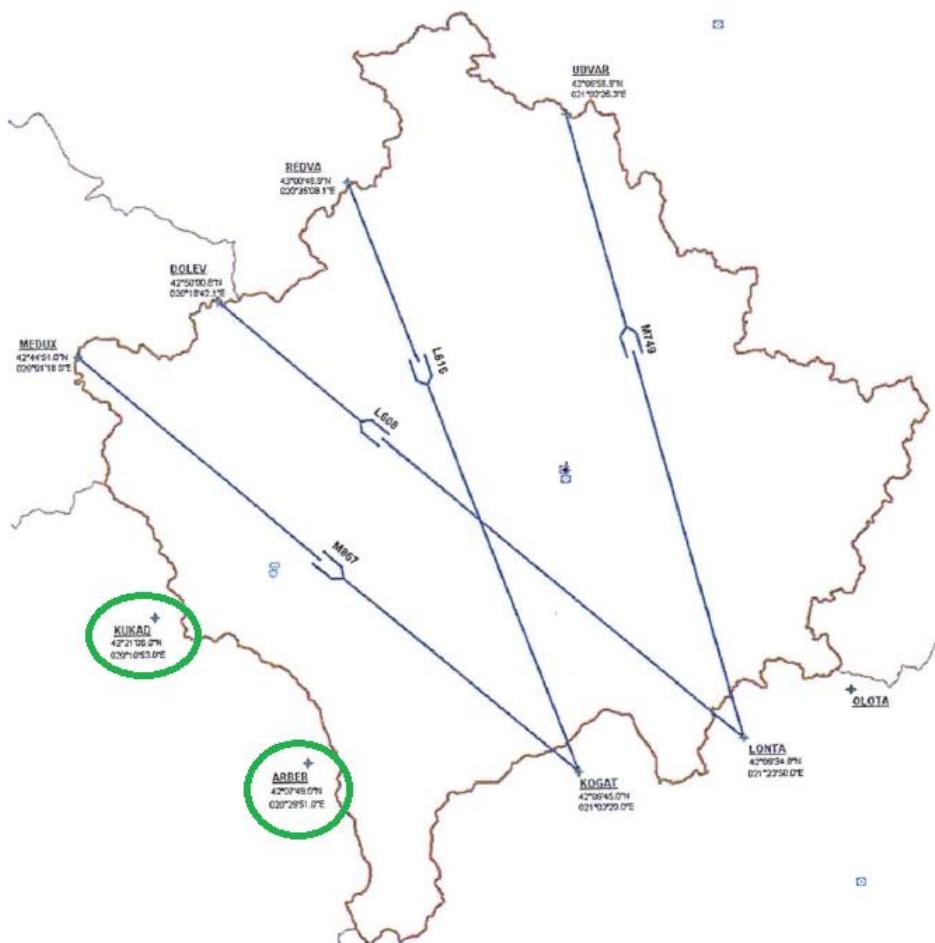
Niski vazdušni prostor Kosova

U niskom vazdušnom prostoru trenutno postoje samo 2 koridora (vidi sliku 1) koji se koriste za komercijalni saobraćaj za odlazak-dolazak sa Međunarodnog aerodroma u Prištini „Adem Jashari“. To su XAXAN i SARAX u južnom delu Kosova u pravcu Makedonije.

U okviru razgovora za normalizaciju niskog vazdušnog prostora, 18. juna 2020. AVNU je potpisala Pismo o sporazumu između AVNU i albanskog pružaoca usluga AlbControl Tirana ACC, putem koje su otvorene još dve tačke, KUKAD i ARBER, na granici sa Republikom Albanijom, koje se mogu koristiti za koordinaciju letova, kao što je prikazano na slici 2.

Tokom 2020. godine, u okviru sastanaka za normalizaciju balkanskog vazdušnog prostora (BANM), nastavljeni su razgovori za normalizaciju niskog vazdušnog prostora i otvaranju vazdušnih koridora sa svim susednim zemljama Kosova. Očekuje se da će ovi sastanci nastaviti i tokom 2021. godine. više detalja o ovoj temi je dato u nastavku.

Slika 1. Struktura niskog vazdušnog prostora u Republici Kosovo

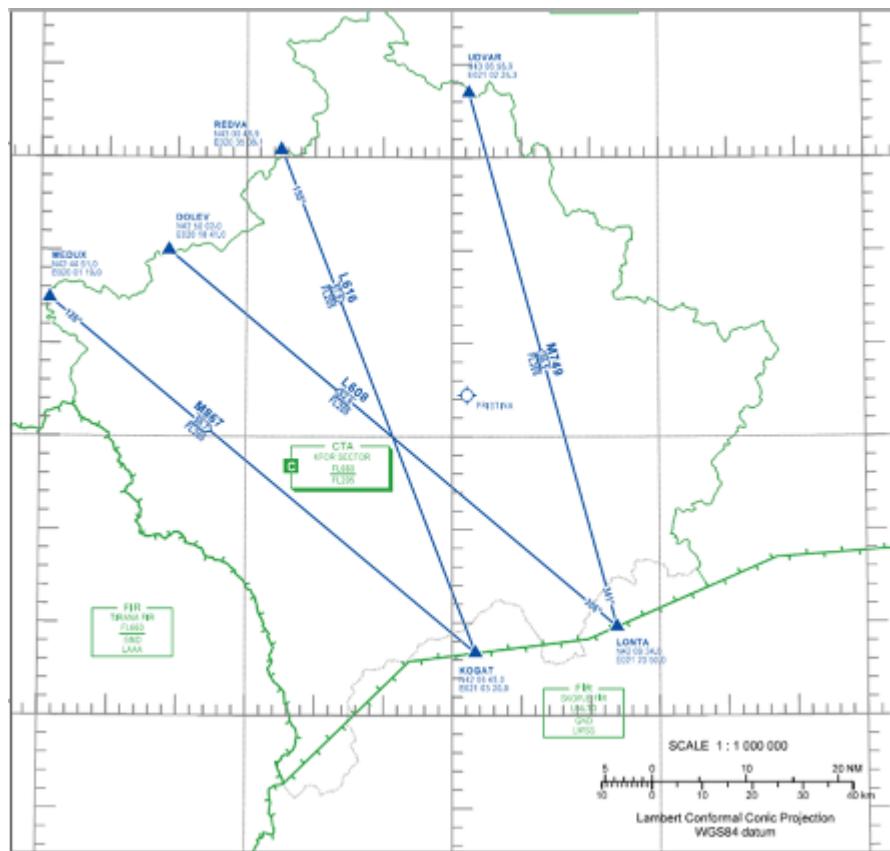
Slika 2. Nove tačke, KUKAD i ARBER za koordinaciju letova sa Tirana ACC

Visoki vazdušni prostor Kosova

Struktura visokog vazdušnog prostora sastoji se od 2 sektora (vidi slike 3 i 4) od nivoa letenja FL205 (6 km) do FL285 (9 km) i od nivoa letenja FL285 (9 km) do nivoa letenja FL660 (20 km).

Sektor 1 (FL205 do FL285) sastoji se od 4 koridora (vazdušnih puteva):

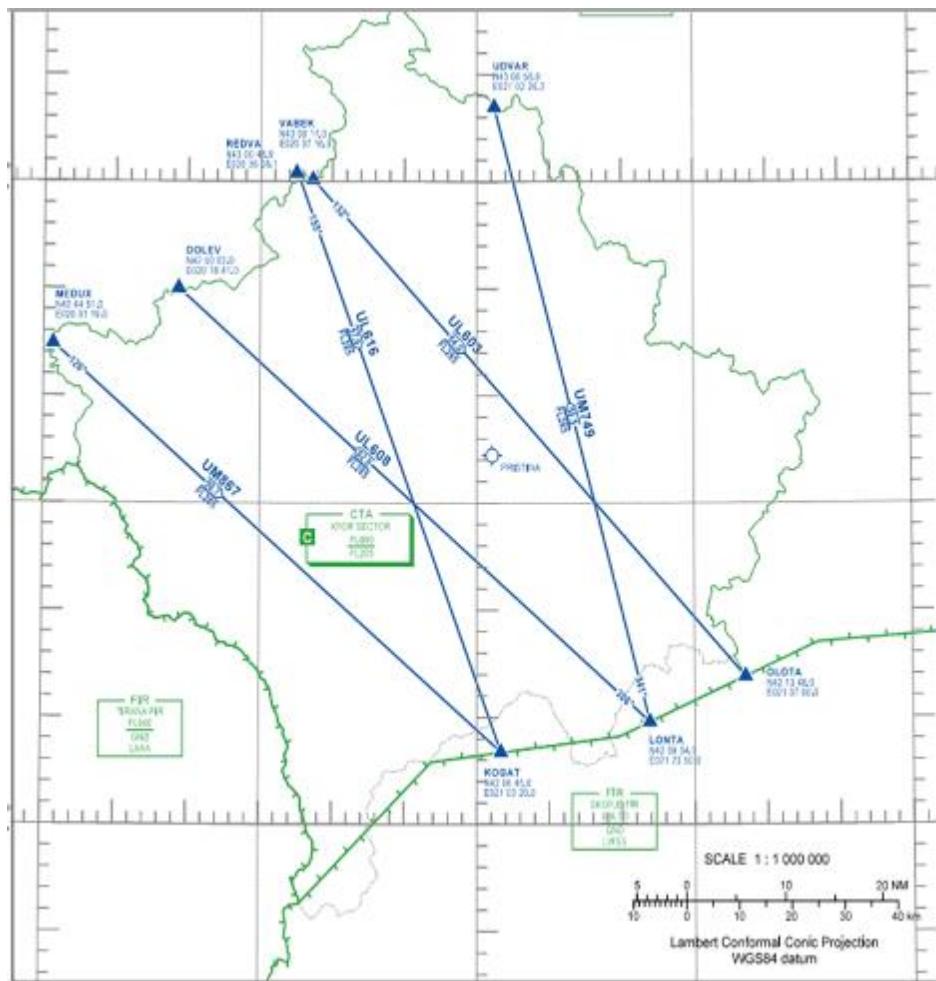
1. Koridor M867, koji počinje od ulazne tačke MEDUX i završava na izlaznoj tački KOGAT;
2. Koridor L616, koji počinje od ulazne tački REDVA i završava na izlaznoj tački KOGAT;
3. Koridor L608, koji počinje od ulazne tačke LONTA i završava na izlaznoj tački DOLEV;
4. Koridor M749, koji počinje od ulazne tačke LONTA i završava na izlaznoj tački UDVAR.

Slika 3. Struktura visokog vazdušnog prostora u Republici Kosovu:
Sektor 1 (FL205 do FL285)

Sektor 2 (FL285 do u FL660) sastoji se od 5 koridora (vazdušnih puteva):

1. Koridor M867, koji počinje od ulazne tačke MEDUX i završava se na izlaznoj tački KOGAT;
2. Koridor L616, koji počinje od ulazne tačke REDVA i završava se na izlaznoj tački KOGAT;
3. Koridor L608, koji počinje od ulazne tačke LONTA i završava se na izlaznoj tački DOLEV;
4. Koridor M749, koji počinje od ulazne tačke LONTA i završava se na izlaznoj tački UDVAR;
5. Koridor UL603, koji počinje od ulazne tačke VABEK i završava se na izlaznoj tački LONTA.

Slika 4. Struktura visokog vazdušnog prostora u Republici Kosovo:
Sektor 2 (FL285 do FL660)

b) Normalizacija niskog vazdušnog prostora Republike Kosovo

Po završetku rata, visoki vazdušni prostor Kosova je bio zatvoren za preletanje civilnih vazduhoplova, i pod nadležnostima NATO-a. ovaj prostor je otvoren za komercijalne letove u 2014. godini, pod upravom HungaroControl-a. Naši kontrolori vazdušnog saobraćaja pružaju usluge u niskom vazdušnom prostoru i upravljaju poletanjima i sletanjima sa/na Međunarodnom aerodromu u Prištini, kao i za druge letove unutar teritorije Republike Kosovo (uglavnom helikopteri KFOR-a).

Kontrola vazdušnog saobraćaja u niskom vazdušnom prostoru Kosova je pod regulatornim nadzorom Autoriteta civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo. Od proglašenja nezavisnosti, vlasti Republike Kosovo blisko su sarađivali sa NATO-om, KFOR-om, EU, ICAO-om i drugim zainteresovanim stranama u regionu radi normalizacije vazdušnog prostora Kosova. Ova aktivnost je odvijena u sklopu NATO inicijative: Sastanak o normalizaciji vazdušnog prostora na Balkanu (*eng. Balkans Airspace Normalization Meeting BANM*). Veliki interes su imale i avio-kompanije, jer iznad Kosova prolaze nekoliko puteva koji su istorijski bili široko korišćeni u međunarodnom vazdušnom saobraćaju. Budući da visoki vazdušni prostor sa

ponovnim otvaranjem za komercijalne letove u 2014 godini, smatra se normalizovanom, aktivnosti u okviru BANM-a bile su usmerene na normalizaciju niskog vazdušnog prostora, što pre svega znači otvaranje novih vazdušnih koridora sa svima susednim državama.

U 2017. godini, prvi put pod vođstvom NATO-a, počeli su sastanci BANM-a da se organizuju na takozvanom „nivou eksperata“. Učesnici na tim sastancima bili su iz Republike Kosovo, Republike Srbije, Crne Gore kao i predstavnika KFOR-a.

Razvoj događaja tokom 2020. godine je opisan u nastavku, hronološkim redosledom:

20. i 21. februara 2020. Generalni direktor, zajedno sa direktorom Odeljenja ua UVN, g. Arianit Islami, učestovali su na sastanku tehničkog nivoa u okviru normalizacije balkanskog vazdušnog prostora (Balkan Airspace Normalization Meeting – BANM). Ovaj sastanak je prvog dana imao temu pripreme nacrt Pisma o sporazumu (LoA) za specijalni vazdušni put Priština Beograd (Belgrade Prishtina Special Air Route - BPSAR), dok su drugog dana vođeno razgovori o Pismu sporazuma između AVNU i Alb Control, i izmešu AVNU i Agencija za vazdušno navigacijske usluge Crne Gore.

Generalni direktor ACV-a predvodio je delegaciju Republike Kosovo, sastavljenu i od predstavnika Agencije za vazdušno navigacijske usluge. Tokom ovog sastanka, kosovska delegacija je održala sastanke sa: predstavnicima NATO-a – Međunarodno osoblje, predstavnicima NATO-a – jedinica za vazdušni prostor u Briselu, predstavnicima NATO TORREJON – odgovorni za objavljivanje SPINS (Specijalne instrukcije za letove u balkanskom vazdušnom prostoru), šefom pravne kancelarije KFOR-a, šefom KFOR J3 Air, jedinica za pitanje vazdušnih operacija u KFOR-u, predstavnicima ACV-a iz Islanda, predstavnikom ambasade SAD-a u Berlinu, kao i sa predstavnikom ambasade SAD- u Prištini, sa predstavnikom Eurocontrol-a, predstavnikom Evropske agencije za vazduhoplovnu bezbednost, kao i sa predstavnikom Eurowings-a. Delegacija Srbije se nije pojavila na planiranom sastanku.

Nakon tehničkih razgovora, primedbe kosovske delegacije su inkorporirane u novom nacrtu Pisma o sporazumu (LoA), i nakon sastanka koji će NATO imati sa delegacijom Srbije u ambasadi SAD-a u Berlinu, stranama će biti dostavljen konačni nacrt za bilateralni sporazum. Pismo o sporazumu između AVNU i AlbControl je gotovo finalizovan, i preostalo je dobijanje saglasnosti od MIP za potpisivanje istog. Ova saglasnost je izdata 12. marta 2020. stoga ovaj sporazum se može potpisati. Što se tiče Pisma o sporazumu sa Crnom Gorom, crnogorska delegacija predvođena ministrom saobraćaja i pomorstva, g. Osman Nurković, koji je izjavio da je spremjan da pruža usluge svim vazduhoplovima u vazdušnom prostoru Crne Gore u pravcu kosova do nivoa FL 145 (5500 m). Drugi nivoi letova, kako je rekao ministar Nurković kontrolišu se od operativnog centra zajedničkog preduzeća u Beogradu, stoga je za Crnu Goru nemoguće da pruža usluge u ovim nivoima leta. Generalni direktor ACV-a je izrazio zahvalnost crnogorskoj strani na spremnost za saradnju na otvaranju vazdušnih koridora između država i zatražio je od AVNU da priprema nacrt Pisma o sporazumu

sa crnogorskom stranom. Sastanak je završen obavezivanjem strana za pripremu pisma o sporazumu, i obavezivanjem ACV-a Kosova i Islanda za potpisivanje Memoranduma o saradnji, kao preduslov za sprovođenje sporazuma potpisanih sa komandantom KFOR-a.

17. septembra 2020. održan je virtualni sastanak BANM-a, putem platforme WEBEX. Sastanku su prisustvovali predstavnici sa Kosova, uključujući predstavnike ACV-a, AVNU-a i Ministarstva infrastrukture, kao i predstavnici NATO-a i zemalja u regionu.

Na ovom sastanku se razgovaralo o temi normalizacije niskog vazdušnog prostora Republike Kosovo, o sporazumu koji su prethodno potpisali Agencija za vazdušno navigacijske usluge Kosova (AVNU) i Pružalac vazdušno navigacijskih usluga Albanije (ALB Control), koji predviđa otvaranje koridora letova između dve zemlje, mogućnost korišćenja postojećih vazdušnih koridora sa Crnom Gorom, koji se trenutno koriste samo za operacije NATO-a itd.

Sastanak BANM-a je završen bez dogovora sa crnogorskog stranom u pogledu otvaranja koridora sa Crnom Gorom zbog njihovog odbijanja, međutim ostvareni napredak sa Albanijom u pogledu potpisivanja (LoA) koji omogućava otvaranje vazdušnih koridora sa Albanijom, naglašen je kao najbolji primer koji treba slediti i od drugih susednih zemalja.

12. oktobra 2020. KFOR HQ J3 AIR CHIEF je zatražio da na zajedničkom sastanku sa KFOR-om, ACVK-om i AVNU-om razgovara o napretku otvaranja vazdušnih puteva sa Albanijom. Na sastanku između strana 15. oktobra, gde je izražena zabrinutost zbog nedostatka tehničkih kapaciteta AVNU za otvaranje vazdušnih puteva sa Albanijom.

Činjenica da AVNU nije tehnički pripremljena za realizaciju vazdušnih puteva sa Albanijom izazvala je veliku zabrinutost u KFOR-u i ACVK-u, jer takvo odlaganje ne samo što će odložiti otvaranje vazdušnih puteva sa Albanijom, već će ozbiljno oštetiti proces normalizacije vazdušnog prostora Kosova kao proces koji je NATO pokrenuo do 2003. godine. Dakle, neuspeh kosovske strane sa otvaranjem vazdušnih puteva sa Albanijom će ozbiljno oštetiti priliku da Kosovo zatraži otvaranje vazdušnih puteva sa Crnom Gorom i Srbijom.

S obzirom da je AVNU odgovorna za sprovođenje i obezbeđivanje tehničke infrastrukture za otvaranje vazdušnih puteva, zatražili smo od direktora AVNU-a da nas hitno obavesti o stanju, i tehničkoj spremnosti AVNU-a za normalizaciju vazdušnog prostora. Prema informacijama dobijenih od AVNU-a rezultira da otvaranje vazdušnih puteva zavisi od završetka projekta produženja piste, projekat za koji se ne очekuje da se završi pre septembra 2021. godine. O celokupnom procesu se redovno izveštava Ministarstvo infrastrukture.

8.3 SPORAZUM O ZAJEDNIČKOM EVROPSKOM VAZDUHOPLOVNOM PROSTORU (SPORAZUM O ZEVP-u)

Sporazum o ZEVP-u (*ang. European Common Aviation Area; srp. Zajednički evropski vazduhoplovni prostor*) je multilateralni sporazum koji stvara jedinstveno tržište i zajednička pravila u oblasti vazduhoplovstva, potpisana između vlada zemalja Evropske Unije, Islanda, Norveške i država Zapadnog Balkana. UNMIK je potpisao ovaj Sporazum u ime Kosova i proglašio ga privremenim primenjivim 10. oktobra 2006. godine. Republika Kosovo putem Deklaracije o nezavisnosti, između ostalog, preuzeila je na sebe sve međunarodne obaveze Kosova, uključujući i one koje je u njeni ime potpisao UNMIK. Ove obaveze uključuju i sprovođenje sporazuma o ZEVP-u. Sprovođenje sporazuma ZEVP u Republici Kosovo postao je obavezan putem Zakona o civilnom vazduhoplovstvu i nedavno putem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Sporazum o ZEVP-u formalno je stupio na snagu 1. decembra 2017. godine. ACV, kao kontakt tačka za sporazum prati sprovođenje istog od strane kosovskih institucija. ACV redovno prati zakonodavstvo vezano za vazduhoplovstvo koje se izdaje od EU-a, i po potrebi informiše i druge nacionalne vazduhoplovne vlasti o novim normativnim aktima EU-a i uključuje ih u svom akcionom planu, pored obavezних akata, i sve druge akte koje ih smatra potrebnim i primenljivim. Zakonodavstvo EU-a, planirano za primenu u 2020. godini, uključeno je u Nacionalni program za sprovođenje SSP-a.

Sprovođenje ovog sporazuma je predviđeno kroz dve prelazne faze. Prema proceni EK-a, postoje dva preostala pitanja za prelazak Kosova u II fazu ZEVP-a: primena Direktive o radnom vremenu i uklanjanje jedne odredbe u Zakonu o vazduhoplovstvu za prava putnika. Do kraja izveštajnog perioda, Vlada je poslala Skupštini novi nacrt Zakona o radu koji sadrži dotičnu direktivu.

a) Evaluaciona poseta EK-a za sprovođenje Sporazuma o ZEVP-u na Kosovu

Od 10. do 14. februara 2020. godine, na poziv Generalnog direktora ACV-a, institucije RKS-a odgovorne za sprovođenje obaveza koja proizilaze iz Sporazuma o ZEVP-u, prolazile su kroz proces evaluacije od eksperata koji su došli u ime Evropske komisije, u koji su bili uključeni i eksperti iz EASA. Cilj ove posete je bio provera nivoa ispunjavanja obaveza Republike Kosovo prema Sporazumu o Zajedničkom evropskom vazduhoplovnom prostoru (ECAA) u oblasti civilnog vazduhoplovstva i ekonomskog regulisanja.

Tokom ove posete tim EK-a održao je sastanke sa GD, svim odeljenjima odsecima ACV-a, i realizovali posete u MIŽZ, MUPJU, KIVNI, MRSZ, Komisiji za državnu pomoć, Autoritetu za konkureniju i operatoru LKIA. Eksperti EK-a i oni iz EASA u

oblasti aerodroma su pregledali ispunjenje zahteva zakonodavstva Evropske unije, uključujući funkcionisanje, procese i procedure u oblasti aerodroma. Eksperti su pregledali takođe ispunjenje zahteva zakonodavstva Evropske unije, uključujući funkcionisanje, procese i procedure u oblasti upravljanja bezbednošću, vazduhoplovnom bezbednošću i delokrugom DOVA, prijavljivanje dešavanja u vazduhoplovstvu, licenciranje, sertifikaciju i ekonomsku regulaciju.

Na završnom sastanku, eksperti su pohvalili generalno rad i posvećenost ACV-a u oblasti bezbednosti civilnog vazduhoplovstva i ekomske regulacije. Nakon ove posete, očekuje se izdavanje izveštaja o proceni za nivo sprovođenja sporazuma o ZEVP-u od strane vazduhoplovnih institucija Republike Kosovo.

Tokom 2020. godine ACV nije primio nijedan Izveštaj o proceni od strane EK-a.

8.4 NACIONALNI PROGRAM BEZBEDNOSTI (NPB)

Prema Zakonu br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu (ZCV), ACV, kao odgovorni organ za bezbednost civilnog vazduhoplovstva, treba da pokrene i koordinira izradu i sprovođenje Nacionalnog programa bezbednosti (NPB) civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo. Izrada i primena NPB-a jedan je od strateških ciljeva ACV-a za period 2019-2023.

To je zajednički sistem svih institucija sa ulogom u bezbednosti i politikama civilnog vazduhoplovstva, kao što je definisano u ZCV, u kojem se opisuje aktivnost svakog nacionalnog entiteta sa ulogom u bezbednost vazduhoplovstva, radi regulisanja i upravljanja bezbednošću civilnog vazduhoplovstva.

Standardi za izradu ovog programa su određeni od Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva (ICAO), kroz Prilog 19 „Upravljanje bezbednošću“ Čikaške konvencije. Ovaj Prilog stupio je na snagu novembra 2013. godine, a države koje su ratifikovale Konvenciju su obavezne da ga u potpunosti primene u srednjoročnim planovima rada. Republika Kosovo još uvek nije mogla da pristupi ovoj Konvenciji, ali je kroz Zakon o civilnom vazduhoplovstvu preuzeala obavezu za primenu svih ICAO standarda. Primena ICAO Priloga 19 obavljen je kroz Uredbu br. 04/2018 ACV-a o „upravljanju bezbednošću“ od. 17. avgusta 2018. godine. Za ispunjavanje zahteva NPB -a, tokom 2020. godine preduzete su dole opisane radnje:

- Sastanci Odbora nacionalnog programa bezbednosti u civilnom vazduhoplovstvu**

Tokom 2020. godine održana su dva redovna sastanka Odbora Nacionalnog programa bezbednosti. Dana 18. marta 2020. održan je VI sastanak Odbora NPB-a,

i dana 30. jula održan je VII sastanak ovog Odbora. Prvi sastanak je sazvao Generalni direktor kao bi se razgovaralo o situaciji stvorenoj nakon proglašenja pandemije COVID 19, i kako bi razgovarali o njenom uticaju na vazduhoplovstvo. Drugi sastanak je sazvao novoimenovani Generalni direktor ACV-a, g. Bujar Ejupi, kako bi se upoznao sa Odborom i razgovarali o važnim pitanjima za vazduhoplovstvo pored izazova koje je prouzrokovala situacija sa pandemijom. Sastanci Odbora se održavaju u skladu sa odgovornostima koje ima ovaj Odbor i odgovorno službenik za NPB, kako je opisano u dokumentu „Dužnosti i odgovornosti Odbora“.

Odbor NPB-a u Republici Kosovo osnovan je Odlukom br. 05/96 Vlade, 26. juna 2016. godine. Članovi ovog Odbora osim ACV-a su Ministarstvo za infrastrukturu, Agencija za vazdušno navigacijske usluge, Agencija za upravljanje vanrednim situacijama i Komisija za istrage vazduhoplovnih nesreća i incidenata.

- Sastanci Odbora NPB-a sa drugim relevantnim institucijama u Republici Kosovo za koordinaciju ponovnog početka operacija**

Pored redovnih sastanaka koje je održao Odbor NPB-a, ACV je organizovao i sastanke sa Odborom i svim drugim relevantnim institucijama u našoj zemlji, u cilju koordinacije međuinstitucionalnih aktivnosti, zajedno sa operatorima za sprovođenje uputstava koje proističu iz Evropske agencije za vazduhoplovnu bezbednost (EASA) i Međunarodne organizacije za civilno vazduhoplovstvo (ISAO) za sprečavanje širenja COVID-19 i kada se otvore vazdušne granice i počinju redovne operacije u MAP „Adem Jashari“.

Prvi sastanak je održan 9. juna 2020. godine, na poziv VD Generalnog direktora, g-Isłami, na kojem su pozvani predstavnici Ministarstva za infrastrukturu, Ministarstva zdravstva, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva inostranih poslova i dijaspore, Carina Kosova, Policija Kosova, Komisija za istraživanje vazduhoplovnih nesreća i incidenata, Agencija za upravljanje vanrednim situacijama, operatori koji pružaju vazduhoplovne usluge u našoj zemlji, Agencija za vazdušno navigacijske usluge i operator Međunarodnog aerodroma u Prištini LKIA „Adem Jashari“. Na ovom sastanku bio je prisutan i ministar infrastrukture, g. Arban Abrashi. Ministar Abrashi je pružao podršku ovoj grupi i pohvalio je zajednički rad na što bržem otvaranju vazdušnih granica i letova koji su bili dobrodošli, posebno za našu dijasporu.

Drugi koordinacioni sastanak u ovom formatu je održan 25. juna 2020, na poziv Generalnog direktora Autoriteta za civilno vazduhoplovstvo, g. Ejupi. Cilj sastanka je bio koordinacija međuinstitucionalnih aktivnosti zajedno sa operatorima za ponovno otvaranje aerodroma nakon odluke Vlade Republike Kosovo dase aerodrom otvoriti 28. juna 2020. Na sastanku je predstavljen akcioni plan za korake koje treba slediti svaka institucija. Ovaj plan je zatim prosleđen svim institucijama putem e-maila.

- **Delatnost Saveta bezbednosti ACV-a**

Savet bezbednosti u ACV-a održao je brojne sastanke za razmatranje i rešavanje različitih pitanja bezbednosti. Savet daje preporuku Generalnom direktoru u pogledu odluka, promena ili neposrednih rešavanja pitanja bezbednosti. Od 2015. godine kada je imenovan, u ACV-u deluje Savet bezbednosti sa ciljem razmatranja i rešavanja pitanja vazduhoplovne bezbednosti. U 2020. godini je istekao petogodišnji mandat Saveta bezbednosti ACV-a, i 20. oktobra 2020. GD je doneo Odluku o novom mandatu i sastavu Saveta.

Tokom 2020. godine Savet je uspeo:

- Da analizira registar prouzrokovaca rizika i identificuje potrebe za njegovim formulisanjem (*Hazard Log*);
- Da meri rizike koji se odnose na upravljanje operacijama sa situacijom pandemije COVID 19 unutar i izvan ACV-a;
- Da analizira izveštaj KIVNI-a za incident sa paraglajderom, od 07.09.2019. godine;
- Da analizira incident sa paraglajderom, od 19.07.2020. godine;
- Da razmatra prijavljena dešavanja sa otvorenim statusom koji treba okončati nakon preporuka.

- **Dešavanja u upravljanju bezbednošću u vazduhoplovstvu**

Upravljanje rizicima od COVID-19 za funkcionisanje ACV-a

Pre početka operacija na Međunarodnom aerodromu „Adem Jashari“, s obzirom da su one bili ograničene samo na posebne operacije zbog situacije sa pandemijom, tokom maja meseca 2020. godine u ACV, putem brojnih radnih sastanaka, izvršena je identifikacija rizika koji se odnose na neometano funkcionisanje ACV-a zbog širenja virusa, i pronađen je način upravljanja ovim rizicima. Kao rezultat toga, ACV je izradio i dokument sa aktivnostima za upravljanje rizicima, kako bi se pridržavalii tom dokumentu do promene situacije sa pandemijom i potpune funkcionalizacije komercijalnih operacija na aerodromu.

Dokumenti GAP analize (srpski: *analiza jaza*) za NPB su ažurirani kako bi se pružili najnovije informacije o ispunjavanju obaveza za realizaciju NPB-a. S obzirom da Kosovo nije član Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva, ACV nema pristup stalnim ažuriranjima dokumenata koje ima ova organizacija. Dokument GAP analize je nedavno ažuriran i pristup ovom dokumentu ACV je obezbedio preko drugih zemalja, kako bi ga prilagodio i naknadno dopunio za potrebe naše zemlje.

8.5 PITANJA VAZDUHOPLOVSTVA NADOVEZANE SA EVROPSKIM INTEGRACIJAMA

a) Nacionalni program za sprovođenje SSP-a

ACV je dostavio inpute za Nacionalni plan za sprovođenje SSP-a (NPSSSP), koji je naveden u Nacionalnom planu. Nakon zahteva MEI-a za revidiranje NPSSSP-a, ACV je 2. jula dostavio u MEI revidirani plan. Za 2020. godinu, ACV je planirao transponiranje 7 EU uredbi, odnosno transponiranje 1 uredbe u K1 i 6 drugih u K4.

Postignuto je transponiranje 5 od 7 planiranih mera. Dve nerealizovane mere su prenete u 2021. godini i veoma su blizu realizacije (vidi donju tabelu):

Izveštaj o sprovođenju je sledeći:

	Planirane mere	Planiranje	Ažuriranje napretka
1	Uredba o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i uspostavljanju Evropske agencije za vazduhoplovnu bezbednost (novi podzakonski akt),	K4	Izdata je Uredba (ACV) br. 05/2020
2	Uredba o izmenama Uredbe (ACV) br. 12/2015 u pogledu liste vazdušnih prevoznika kojima je zabranjeno letenje ili su podvrgnuti operativnim ograničenjima unutar unije (izmene i dopune)	K3	Izdata je Uredba (ACV) br. 03/2020
3	Uredba o utvrđivanju detaljnih pravila za rad jedrilica u skladu sa Uredbom (ACV) xx/2020 (novi podzakonski akt)	K4	Izdata je Uredba (ACV) br. 08/2020
4	Uredba o utvrđivanju zajedničkih zahteva za pružaoce usluga upravljanja vazdušnim saobraćajem/vazdušnim navigacijama i drugim funkcijama mreže za upravljanje vazdušnim saobraćajem i njihovim nadzorom (novi podzakonski akt)	K4	Izdata je Uredba (ACV) br. 09/2020
5	Uredba o izmenama Uredbe (ACV) br. 01/2019 o zahtevima vazduhoplovnih operacija jedrilica i elektronskih letačkih torba (izmene i dopune)	K4	Izlazi na javne konsultacije u januaru 2021.

6	Uredba o utvrđivanju zahteva upotrebe vazdušnog prostora i operativnih postupaka za navigaciju temeljenu na performansama (novi podzakonski akt)	K4	Izdata je Uredba (ACV) br. 02/2020
7	Uredba o predstavljanju novih dodatnih specifikacija u pogledu plovidbenosti (izmene i dopune)	K4	Izlazi u javne konsultacije u januaru 2021.

b) Izveštaj o zemlji Evropske komisije za Kosovo

Dana 6. oktobra 2020. godine, objavljen je Izveštaj EK o Kosovu 2020. Što se tiče vazduhoplovstva, izveštaj navodi:

Što se tiče vazdušnog saobraćaja, Kosovo je deo zajedničkog evropskog vazduhoplovnog prostora i uključena u aranžmane jedinstvenog evropskog neba. Sekto se i dalje suočava sa izazovima koji proističu iz činjenice da Kosovo nije član nekoliko međunarodnih organizacija za civilno vazduhoplovstvo. Nedostatak prihoda od upravljanja visokim vazdušnim prostorom i dalje ograničava njene sposobnosti da ulaže u obukama i razvoju infrastrukture. Agencija za vazdušno navigacijske usluge i Autoritet civilnog vazduhoplovstva suočavaju se sa poteškoćama u finansiranju i nedostatkom osoblja.

Poboljšanje infrastrukture na Međunarodnom aerodromu u Prištini se nastavlja, uključujući produženje piste i ažuriranje instrumentalnog sistema sletanja.

Što se tiče vazduhoplovne bezbednosti, Kosovo je posvećeno ispunjavanju zahteva EU, međunarodnim standardima i praksama koje su preporučene za sprečavanje „Akata nezakonitih intervencija“.

c) Sastanak Pododbora SSP-a

Dana 11. februara 2020. ACV je dao svoj pisani doprinos u izveštaju koji je MEI dostavila EK-u na pripremu sastanka Pododbora SSP-a za životnu sredinu, transport, energiju i regionalni razvoj, koji je održan onlajn 19. marta 2020. godine.

ACV je u pismenoj formi izvestio o pripremi sastanka o dva preostala pitanja iz I faze Sporazuma o ZEVP-u, transponiranju Direktive o radnom vremenu, i o nekim pitanjima koje utiču na prava putnika u Zakonu o civilnom vazduhoplovstvu. ACV je takođe izvestio o stanju u sprovođenju zakonodavstva iz II faze Sporazuma, koja obuhvata veliki broj transponiranih uredbi kao i planove za 2020. godinu.

U ostalim pitanjima, ACV je izvestio da je Generalni direktor potpisao u Berlinu Pismo o namerama o uvođenju letova između Prištine i Beograda i o inicijativi islandskih vlasti da potpisuju sporazum sa kosovskim ACV-om o normalizaciji niskog vazdušnog prostora Kosova.

Dana 19. marta 2020. godine održan je onlajn sastanak Pododbora SSP-a za transport, na kojem ACV nije učestvovao kao rezultat mera protiv COVID.19.

Zaključke sa sastanka ACV je primio 31. marta 2020. Postoje dva zaključka koji se tiču ACV-u i za koje treba da izveštava ubuduće:

- 1) Završiti transponiranje preostalog zakonodavstva navedenog u izveštaju o proceni sprovođenja Sporazuma o ZEVP-u (završiti u februaru 2020);
- 2) Osigurati da reorganizacija i administrativne reforme u Autoritetu civilnog vazduhoplovstva uzimaju u obzir kao obaveze koje proističu iz agende reformi u javnoj upravi, kao i specifični zahtevi i okolnosti sektora civilnog vazduhoplovstva.

Nakon zahteva MEI-a, ACV je 30. jula 2020. godine izvestio o napretku sva zaključka koji su doneseni na sastanku Pododbora SSP-a za transport, koji su gore opisani. ACV je izvestio da je reorganizacija koja je započeta u julu 2019. godine, na osnovu nove unutrašnje uredbe, otkazana u maju 2020. godine i ACV sada funkcioniše na osnovu organizacione strukture koja je bila na snazi u periodu 2011-2019.

d) Sastanak Odbora i Saveta SSP-a

Dana 23. septembra 2020. godine, ACV je pismeno izvestio MEI o napretku postignutom između dva sastanka Odbora za stabilizaciju i pridruživanje. Izveštaj je obuhvatio aktivnosti povezane sa SSP-om, odnosno NPSSSP-om, u pripremi za IV sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje između EU-a i Kosova, koji je održan 15. oktobra 2019. godine.

ACV je izvestio o ispunjavanju obaveza iz I faze ZEVP-a, kao i o svim drugim zakonodavnim dešavanjima od poslednjeg izveštaja u septembru 2019. godine.

8.6 MEĐUINSTITUCIONALNA SARADNJA

ACV je blisko sarađivao sa drugim institucijama nadležnim za civilno vazduhoplovstvo u Republici Kosovo, tako da ceo regulatorni i nadzorni sistem države funkcioniše koordiniran i u skladu sa standardima i najboljim međunarodnim praksama. Takođe po potrebi, pružena je stručna podrška u oblasti civilnog vazduhoplovstva za druge državne institucije.

- *Saradnja sa Kancelarijom EU na Kosovu*

Dana 22. januara 2020. godine, Generalni direktor ACV-a primio je u zvaničnu posetu šefa Kancelarije EU na Kosovu, g. Riccardo Serri, zajedno sa svojim saradnicima. G. Serri je bio zainteresovan izbliza o dešavanjima u civilnom vazduhoplovstvu u Republici Kosovo generalno, i o procesu normalizacije niskog vazdušnog prostora u našoj zemlji. Ujedno je g. Serri pohvalio Generalnog direktora na radu oko najnovijih dešavanja u vezi sa potpisivanjem pisma o namerama za uvođenje letova između Prištine i Beograda.

Generalni direktor je obavestio EU zvaničnike da Autoritet civilnog vazduhoplovstva Kosova radi intenzivno zajedno sa NATO-om i KFOR-om, u okviru sastanaka za BANKM (Balkans Airspace Normalization Meeting) za normalizaciju niskog vazdušnog prostora i što skorije otvaranje novih vazdušnih koridora sa svim susednim zemljama.

- *Saradnja sa J3 Air -KFOR-om*

Generalni direktor, zajedno sa saradnicima, 24. jula 2020. godine, sastao sa predstavnicima KFOR-a, odnosno sa šefom jedinice J3 Air potpukovnikom Angleo Santoro i jedinice LEGAD potpukovnikom Antonio Malerba. G. Ejupi ih je upoznao o nesreći sa paraglajderom. Strane su obećale da će deliti informacije o dešavanjima na polju vazduhoplovstva na Kosovu. G. Kushtrim Musa, direktor bezbednosti letova, objasnio potpukovniku Santoro, koji je nedavno došao na Kosovu, podelu odgovornosti u ACV-u.

Predstavnici KFOR-a su tražili da se radi na pripremama za sastanak BANM-a na kome se govori o normalizaciji vazdušnog prostora Kosova, i izrazili su entuzijazam za otvaranje novih vazdušnih koridora sa susednim zemljama. Potpukovnik Malerba je izrazio zadovoljstvo što su ranije započeti projekti napredovali.

Dana 21. oktobra 2020. godine, ministar Abrashi zajedno sa zvaničnicima Ministarstva infrastrukture i Generalnim direktorom i zamjenikom generalnog direktora ACV-a, sastali su se sa LTC Malerba J3 Air-KFOR, da bi razgovarali o otvaranju vazdušnog koridora između Kosova i Albanije. Kao što je poznato AVNU i Albcontrol AD potpisali su Sporazum o otvaranju koridora između Kosova i Albanije u junu.

Ministar Abrashi se zahvalio KFOR-u na kontinuiranoj podršci i izrazio spremnost za nastavak međusobne saradnje i u budućnosti.

Dana 10. novembra 2020. godine, Generalni direktor ACV-a zajedno sa zamenikom generalnog direktora i sa saradnicima, primili su na oproštajnom sastanku LTC. Malerba iz jedinice J3-Air KFOR-a. Na ovom sastanku g. Ejupi se zahvalio LTC Malerba na njegovom bezrezervnom doprinosu pitanjima vezanim za civilno vazduhoplovstvo. LTC. Malerba je izrazio zadovoljstvo zbog njegove službe na Kosovu i pozitivno je ocenio dostignuća u vazduhoplovstvu tokom ovog perioda. Ovom prilikom je g. Ejupi poželeo dobrodošlicu njegovom zameniku LTC. Nappi, nadajući se nastavku odličnih odnosa između ACV-a i KFOR-a.

- *Saradnja sa CJ JPP*

Dana 12. juna 2020. godine, VD Generalnog direktora poslao je dopis Centralnoj jedinici JPP-a, putem kojeg traži objašnjenje da li tumačenje od 12. maja 2019. godine uključuju i nabavku goriva kao jedna od kategorija usluga zemaljskog opsluživanja, koja je utvrđena aneksom Uredbe.

Dana 13. jula 2020. godine, Generalni direktor ACV-a, g. Ejupi, zajedno sa saradnicima, primio je na sastanku direktora Centralne jedinice Odeljenja za JPP u okviru Ministarstva za finansije, g. Rama.

U naporima ACV-a za sprovođenje Uredbe br. 04/2011 o pružaocima usluga zemaljskog opsluživanja, direktor ACV-a, g. Ejupi, u cilju razjašnjenja situacije o otvaranju tržišta, sastao se sa zainteresovanim stranama, i poslao nekoliko dopisa odboru ja javno-privatno partnerstvo (JPP) kao međuministarska grupa, gde je zatražio da JPP podrži proces otvaranja tržišta jer je u javnom interesu i samog aerodroma, i takođe je zatraženo objašnjenje za tarife koje upravni organ aerodroma primenjuje na jedinog operatora „Ex-fis“, tarife koje nisu u skladu ni sa ugovorom JPP-a, međutim nisu ni tarife koje su odobrene od strane ACV-a, u skladu sa Uredbom.

- *Saradnja sa Vazduhoplovnim savezom Kosova*

Dana 21. 2020.godine, Generalni direktor ACV-a , g. Bujar Ejupi, zajedno sa saradnicima, primio predstavnike Vazduhoplovnog saveza Kosova (VSK). G. Ejupi je izrazio saučešće predstavnicima saveza zbog gubitka njihovog prijatelja F.G. tokom vazduhoplovne nesreće koja se desila u nedelji nakon sudara sa drugim paraglajderom prilikom sletanja.

Predstavnici VSK-a su objasnili okolnosti nesreće i kvalifikacije pilota koji je bio u procesu licenciranja.

G. Ejupi je naglasio da je za ACV bezbednost svih letova od jednake važnosti. Predstavnici saveza su tražili povećanje saradnje sa ACV-om. Zatim su strane razgovarale o nekim mogućim poboljšanjima za regulisanje oblasti i neophodnim objašnjenjima važeće uredbe.

Direktor Ejupi se obavezao da se poveća broj unapred odobrenih područja kako bi letovi sa paraglajdom obavljali u tim područjima.

- *Saradnja sa zainteresovanim stranama u vazduhoplovstvu*

Dana 11. novembra 2020. godine, Generalni direktor i direktor Odeljenja za bezbednost letova, g. Kushrim Musa, primili su delegaciju aerokluba „Aviation Enthusiasts Society“ (AES), koji je predstavio g. Dukagjin Manxhuka.

Posetioce su zanimala zone za letenje na Kosovu, gde mogu obaviti svoje letačke aktivnosti. Pomenuto je pitanje vlasništva postojećih zona za letenje kao prepreka za početak aktivnosti. Posetiocu su istakli ulogu koju ima vazduhoplovstvo u ekonomiji.

Još jedno pitanje od interesa bilo je odobrenje jedne škole letenja na Kosovu. G. Musa je istakao da je ACV spremna za takav proces i zatim je zainteresovanim gostima razjasnio taj proces. Razgovaralo se i o implikacijama vazduhoplovnih licenci i sertifikata koje izdaje Kosovo, uz činjenicu da Republika Kosovo nije član Čikaškog sporazuma. Dalje su gosti izrazili interesovanje i za regulaciju vazdušnog prostora i za uključivanje aeronautike kao nastavnog predmeta.

Strane su se složile da nastave međusobnu saradnju.

- *Saradnja sa službenicima Ministarstva unutrašnjih poslova*

Dana 7. decembra 2020. godine, Generalni direktor ACV-a, zajedno sa zamenikom generalnog direktora i direktorom Odeljenja za bezbednost letova, primili su na radnom sastanku, g. Mensur Hoti, direktora Departmana za javnu bezbednost, i g. Kastriot Gashi, rukovodilac Divizije za bezbednost civilnog vazduhoplovstva iz Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Kosovo. Na ovom bilateralnom sastanku razgovaralo se o zajedničkim pitanjima koje povezuju ove dve institucije u oblasti civilnog vazduhoplovstva. Strane su se složile da dalje unapređuju njihovu dosadašnju saradnju razmenom stručnosti i zajedničkim radionicama između obeju institucija.

- *Saradnja sa odgovornim institucijama za evropske integracije*

Dana 23. septembra ACV je pismeno izvestio u KP, preko MI-a, u vezi sa postignutim napretkom između dva sastanaka Odbora za stabilizaciju i pridruživanje. Izveštaj je obuhvatio aktivnosti koje se odnose na SSP, odnosno NPSSSP, u pripremama za IV sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje EU-Kosovo, koji je održan 15. oktobra 2020. godine.

Nacionalni program za sprovođenje SSP-a (NPSSSP) za period 2020-2024 usvojen je od strane Vlade Republike Kosovo 19. maja 2020. godine, ali je 15. juna povučen na razmatranje zbog kašnjenja kao posledica pandemije i drugih dešavanja. Plan je revidiran i usvojen 14. jula 2020. godine.

Dana 11. novembra ACV je dao svoje inpute u KP za Plan NPSSSP 2021, u koji su doprineli inputima svim tehničkim odeljenjima i koje je odobrio Generalni direktor. ACV je planirao da tokom 2021. godine transponira 5 EU uredbe koje uključuju oblasti bezbednosti letova, vazdušno navigacijskih usluga i aerodroma. Preko narativnog izveštaja koji je podnesen 13. novembra ACV je predstavio aktuelno stanje u usklađivanju zakonodavstva i srednjoročne ciljeve.

- *Izveštavanje pred Parlamentarnom komisijom za poljoprivredu, šumarstvo, ruralni razvoj, infrastrukturu i životnu sredinu*

Dana 15. maja 2020. godine, na zahtev Parlamentarne komisije za PŠRRIŽS, VD Generalnog direktora, u pratnji člana Odbora, g. Gaxherri, izvestio je pred Parlamentarnom komisijom o godišnjem izveštaju o radu ACV-a za 2019. godinu. S obzirom da godišnji odmor nije jednoglasno usvojen od strane Nadzornog odbora ACV-a, Komisija nije razmatrala godišnji izveštaj ACV-a za 2019. godinu.

Dana 30. novembra 2020. godine, dostavljen ne po prvi put plan rada ACV-a za 2021. godinu pred Parlamentarnom komisijom za poljoprivredu, šumarstvo, ruralni razvoj, infrastrukturu i životnu sredinu, na njihov zahtev.

Dana 15. decembra 2020. godine, na poziv Komisije, Generalni direktor zajedno sa zamenikom generalnog direktora i pravnom savetnicom u ACV, izvestili su pred Komisijom o planu rada Autoriteta civilnog vazduhoplovstva za 2021. godinu.

- *Izveštavanje pred Parlamentarnom komisijom za budžet i finansije*

Dana 24. juna 2020. godine, na zahtev Parlamentarne komisije za budžet i finansije, Zamenik generalnog direktora i Glavna finansijska službenica, izvestili su pred Parlamentarnom komisijom za budžet i finansije o Godišnjim finansijskim izveštajima za 2019. godinu.

8.7 AKTIVNOSTI ACV-a NA MEĐUNARODNOM POLJU

ACV Republike Kosovo još uvek nije ravnopravni član međunarodne porodice nacija u oblasti civilnog vazduhoplovstva. Mi smo iskoristili svaku priliku da predstavimo rad naših organa i da produbimo saradnju sa ACV-ima drugih zemalja. Svakako, obzirom da naša zemlja još nije imala mogućnost da stupi u ugovorne odnose sa EU-om u oblasti civilnog vazduhoplovstva, i dalje postoje ozbiljne prepreke u našem tretiranju kao potpuni ravnopravni partner sa drugim ACV-ima u regionu.

8.8 Bilateralna saradnja u oblasti civilnog vazduhoplovstva

ACV pridaje veliki značaj saradnji sa partnerskim autoritetima regiona, uzimajući u obzir da sve zemlje Zapadnog Balkana prolaze kroz isti izazov – onaj za usklađivanje zakonodavstva, propisa i standarda u civilnom vazduhoplovstvu sa onima iz EU-a. Da bi ozvaničili ovu saradnju, potpisani su brojni tehnički sporazumi o tehničkoj saradnji još od osnivanja ACV-a u 2009. godini.

Bilateralna saradnja sa Albanijom

ACV je nastavio sa međudržavnom saradnjom između Autoriteta civilnog vazduhoplovstva Kosova i ACV-ova u regionu. Tokom ove godine, međudržavna bliska saradnja između Autoriteta civilnog vazduhoplovstva Kosova i Albanije je nastavljena u ostvarivanju zajedničkog cilja: razmena iskustava za bezbednije vazduhoplovstvo.

U okviru bilateralnog sporazuma, aerodromski inspektor su dobili poziva da bude deo sveobuhvatne revizije u okviru procesa konvertiranja sertifikata sa Uredbom EASA 139/2014 o Međunarodnom aerodromu u Tirani „Majka Tereza“. U koordinaciji sa direktorima oba ACV-a, ACV Kosova je poslao u Tirani dva aerodromska inspektora za podrže kolege iz ACV-a Albanije u ovom procesu.

a) Berlinski sastanak o vazdušnom saobraćaju između Prištine i Beograda

Dana 20. januara 2020. godine, na poziv ambasadora Richard Grenell, specijalnog izaslanika predsednika Trampa za dijalog Kosovo-Srbija, bivši Generalni direktor ACV-a, uz ovlašćenje ministra infrastrukture i transporta, prisustvovao je sastanku koji je održan u Berlinu, u cilju otvaranja vazdušne linije između Prištine i Beograda, linija kojom će upravljati nemačka kompanija Lufthansa, sa svojim ogrankom Eurowings.

Berlinski sastanak je rezultirao potpisivanjem dva Pisma o namerama, koje su potpisali nemačka avio-kompanija Lufthansa, jednu sa kosovskom stranom i drugu sa sprskom stranom, u prisustvu visokih zvaničnika NATO-a. putem ovih pisama o namerama, pruža se podrška nemačkoj kompaniji u cilju realizacije direktnih letova Priština-Beograd i obrnuto, podrazumevajući i saradnju između relevantnih organa kontrolnih jedinica vazdušnog saobraćaja u Aerodromu u Prištini i u Beogradu.

b) Potpisivanje MoR između ACV i ICETRA

Dana 16. juna 2020. godine potписан je Memorandum o razumevanju sa Islandskim autoritetom za transport (ICETRA) koji pokriva aspekte zajedničkih nadzornih aktivnosti prema zahtevima ICAO i EASA sa ICETRA. Saglasnost za potpisivanje je dalo Ministarstvo inostranih poslova i dijaspore, kao što je propisano Zakonom o međunarodnim sporazumima. MoR su 19. juna potpisali VD Generalnog direktora i islandska strana.

c) Koordinacija tehničke pomoći u oblasti vazduhoplovstva

ACV je kontakt tačka za brojne projekte tehničke pomoći u vazduhoplovstvu koje se pružaju našoj zemlji od strane EU-a u okviru raspoloživih instrumenata za države koje ciljaju članstvo u EU-u. Tokom 2019. godine, najveći obim tehničke pomoći bio je iz sredstava EU-a kroz Projekat EASA IPA 5 i instrumenta za tehničku pomoć TAIEK kao što je opisano u nastavku.

Projekat EASA IPA 5

EASA IPA 5 je projekat koji finansira i sprovodi EASA. Ovaj projekat je nastavak prethodnih IPA projekata. Sprovodenje IPA 5 je započelo 1. februara 2020. i trajeće 36 meseci. Tokom 2020. godine ACV je koristio 4 tehničke misije, kao u nastavku:

- Od 20. do 22. marta 2020. godine, Radionica o upravljanju velikim promenama u aerodromskoj infrastrukturi;
- Od 1. do 2. oktobra 2020. godine, Radionica o upravljanju globalnog formata izveštavanja o aerodromima;

- Od 17. do 19. oktobra 2020. godine, Radionica o upravljanju promenama i procenama promena u funkcionalnim sistemima u AVNU;
- Od 12. do 16. oktobra 2020. godine, Radionica o izboru pružalaca usluga zemaljskog opsluživanja i postavljanju kriterijuma.

Iz ovih aktivnosti sticali su korist inspektorji ACV-a i službenici aerodromskog operatora, kao i oni iz AVNU-a. Radionice su pohađane virtuelno i tako će biti nastavljene i tokom 2021. odine do poboljšanja epidemiološke situacije.

8.9 REGULATORNA/NADZORNA AKTIVNOST

Osnovna funkcija ACV-a je nadzor i regulisanje aktivnosti civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo, u cilju garantovanja bezbednih operacija u skladu sa važećim standardima. To se postiže putem inspekcije, revizije, licenciranja i sertifikacije. ACV ima profesionalno i kompetentno osoblje za regulisanje civilnog vazduhoplovstva u zemlji. Regulatorna aktivnost ACV-a uopšte uključuje bezbednost civilnog vazduhoplovstva i ekonomsku regulativu aerodroma i pružalaca usluga vazdušne navigacije u Republici Kosovo. U nastavku će se pružiti kratak pregled regulatornih i nadzornih aktivnosti ACV-a u oblasti bezbednosti vazduhoplovstva, podeljenih u sledeće kategorije: bezbednost leta, usluge vazdušne navigacije i aerodromi. Takođe, biće pružan pregled aktivnosti ekonomske regulative na aerodromima, kod pružaoca usluga vazdušne navigacije i pružalaca usluga za avione na tlu.

a) Sigurnost leta, sertifikacija i licenciranje

- *Inspekcije stranih vazduhoplova na platformi*

U skladu sa članom 50. Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, inspektori Odeljenja za bezbednost letova izvršili su četrnaest (14) inspekcija bezbednosti vazduhoplova stranih operatera (SAFA- Bezbednosna procena stranih vazduhoplova), koji posluju u MAP „Adem Jashari“.

Ovaj broj inspekcija bezbednosti vazduhoplova stranih operatora predstavlja pad od blizu 55% u odnosu na prethodnu godinu, kao posledica situacije nastale usled globalne pandemije Corona virusa (COVID-19) i proglašenja vanrednog stanja za javno zdravlje od strane Vlade Republike Kosovo u sprečavanju i suzbijanju zaraznih bolesti.

Izvršena je inspekcija aviona sledećih avio-kompanija: Chair Airlines (GSW), Trade Air (TDR), Avion Express (NVD), Air Mediterranean (MAR), Tui Airlines Belgium (JAF), Avion Express (NVD), Helvetic (OAW), Air Alliance Express (AYY), Wizz Air (WZZ), Swiss Air Ambulance (SAZ), Edelweiss Air AG (EDW), EasyJet Switzerland SA (EZS), Swiss International Air Lines (SWR).

Tokom ovih inspekcija utvrđen je nalaz 2. kategorije. Za ovaj nalaz su obavešteni avio-kompanija (WZZ) i relevantni nacionalni autoritet operatora (NAA).

- **Revizije vazduhoplovnih operatera**

Dana 4. decembra 2020. godine, inspektorji Odeljenja za bezbednosti letova su izvršili reviziju organizacije za obuku za paraglajding „Vazduhoplovna akademija“. Cilj ove revizije je procena stalne usaglašenosti sa Uredbom (ACV) br. 01/2012 i njihovim odobrenjem u svojstvu organizacije za obuku za paraglajding i deltaplan. Izveštaj o reviziji sadrži nekoliko nalaza koje treba poboljšati u okviru određenih rokova koje su odredili inspektori Odeljenja za bezbednost letova.

Dana 19. avgusta 2020. godine izvršena je revizija Vazduhoplovnog medicinskog centra (AeMC) u Đakovici, prema planu nadzornih aktivnosti za 2020. godinu. Ova aktivnost je planirana da se sprovodi u maju, ali odložena je zbog okolnosti sa pandemijom. Izveštaj o reviziji centra je rezultirao jednim nalazom, za koji je AeMC u obavezi da rešava tokom perioda važenja ovlašćenja izdatog od strane ACV-a.

Tokom 2020. godine, u okviru nadzora sprovođenja mera za sprečavanje širenja COVID-19 na Međunarodnom aerodromu u Prištini „Adem Jashari“, izvršene su ukupno trinaest (13) ad-hoc inspekcija, u cilju nadzora preduzetih mera za sprečavanje širenja virusa COVID-19. Ove inspekcije su zasnovane na pravne akte, u skladu sa relevantnim dokumentima koji su izrađeni u tu svrhu, kao što su npr. Administrativno uputstvo koje je odobreno od strane ACV-a, 30. jula 2020. godine, Akcioni plan Međunarodnog aerodromu u Prištini „Adem Jashari“ za nastavak rada, prema protokolu za zdravlje u vazduhoplovstvu i spiskovima za sprovođenje za nacionalne autoritete civilnog vazduhoplovstva, izrađene od Evropske agencije za

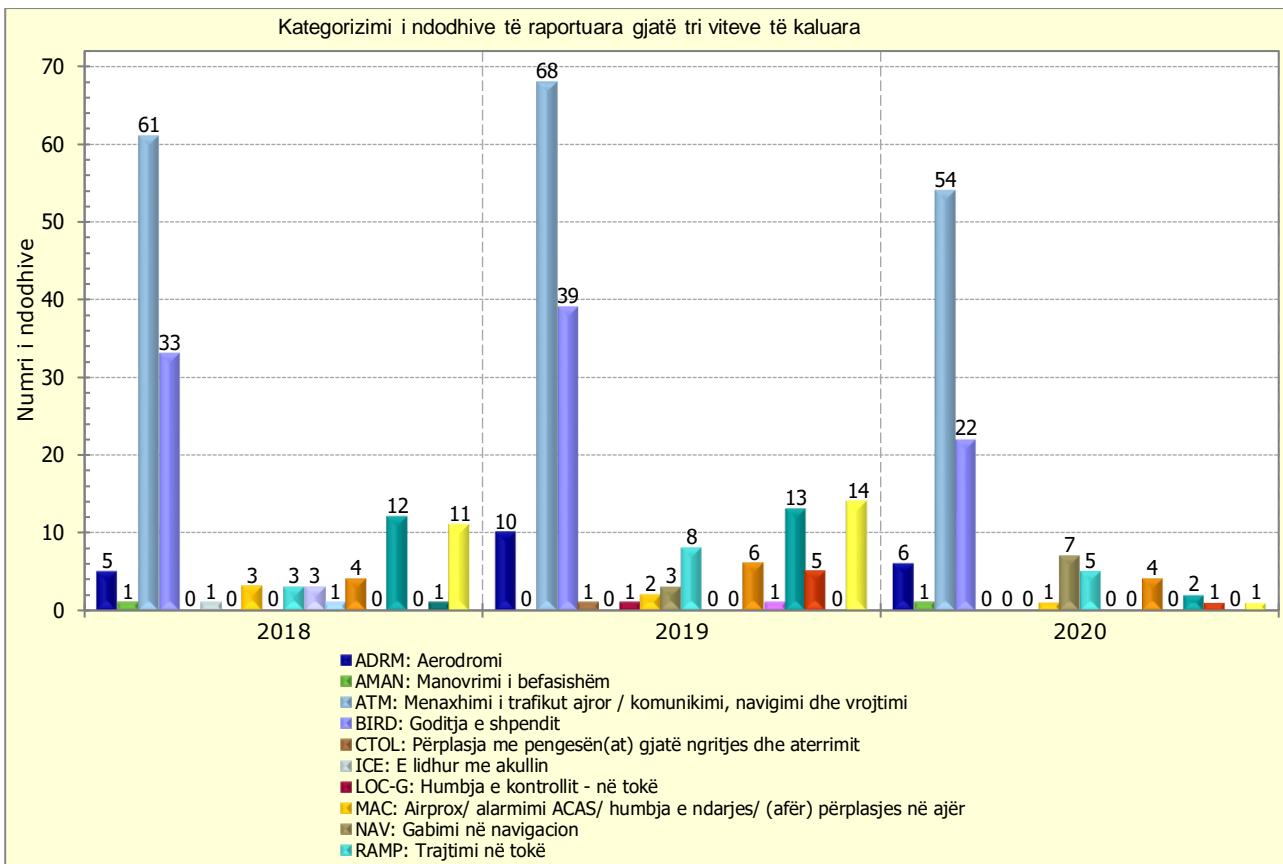
vazduhoplovnu bezbednost (EASA), Evropski centar za prevenciju i kontrolu bolesti (ECDC) i Međunarodna organizacija za civilno vazduhoplovstvo (ICAO).

- **Upravljanje sistemom za prijavljivanje događaja u vazduhoplovstvu (OR)**

U cilju povećanja bezbednosti vazduhoplovstva, sprečavajući nesreće i incidente, ACV prikuplja i analizira potrebne sigurnosne informacije civilnog vazduhoplovstva putem svog sistema za prijavljivanje događaja. Ove informacije omogućavaju ACV-u i industriji dobijanje informacija o sigurnosnim rizicima sa kojima se suočavaju kako bi podržali čitav spektar aktivnosti u upravljanju sigurnosti, uključujući odobrenje i sprovođenje aktivnosti ublažavanja, gde je to podobno. Relevantne informacije bezbednosti se prijavljuju, prikupljaju, čuvaju,štite, razmenjuju, dele i analiziraju u skladu sa zahtevima Uredbe ACV-a br. 09/2017 o prijavljivanju, analizi i praćenju događaja u civilnom vazduhoplovstvu.

Ukupan broj prijavljenih događaja u ACV, od 2006. godine do kraja 2020. godine, je dostigao ukupno 1619 događaja. Veruje se nema značajnih promena u broju prijavljenih događaja u odnosu na broj letova i to pokazuje nivo svesti učesnika i vazduhoplovnoj industriji i njihovu posvećenost prijavljivanju, i takođe može pokazati zadovoljavajući nivo bezbednosti u civilnom vazduhoplovstvu.

Prijavljeni događaji su kodirani u različitim kategorijama u skladu sa elementima vazduhoplovstva uključenim u ove događaje i zajedno sa kategorijama događaja poslednje dve godine, prikazani su na donjem grafikonu koji se zasniva na podacima izvedenim iz baze podataka ACV-a na softverskoj platformi ECCAIRS 5 (Evropski koordinacioni centar za sisteme prijavljivanja nesreća i incidenata).

Kategorizacija prijavljenih događaja tokom 2018., 2019. i 2020. godine (kodiranje događaja prema elementima vazduhoplovstva uključenim u ove događaje).

Iz gornjeg grafikona se može uočiti da su u poređenju sa kategorijama događaja iz 2018. i 2019. godine, kategorije iz 2020. godine koje su beležile pad, uticale na pad ukupnog broja događaja kao što su: ADRM (aerodrom, samo u poređenju sa 2019. godinom), ATM (upravljanje vazdušnim saobraćajem/komunikacija, navigacija i nadzor), BIRD (udar ptice), CTOL (sudar sa preprekom(ama) tokom poletanja i sletanja), ICE (vezano za led), LOC-G (gubitak kontrole – na zemlji), MAC (Airprox/ACAS alarmiranje/gubitak podele/(blizu) sudara u vazduhu), RI-A (upadanje na pisti – životinje, koja je zamenjena skoro uspostavljenom kategorijom WILD), RI-VAP (upadanje na pisti – vozila, letelice ili osobe), SCF-NP (kvar ili nefunkcionisanje [nemotornog] sistema/komponente), SCF-PP (kvar ili nefunkcionisanje motora), SEC (vezano za bezbednost, koja sadrži potkategoriju događaja u vezi sa laserskim napadima), WILD (suda sa divljim životinjama, samo u poređenju sa 2019. godinom), WSTRW (gradijent brzine vetra ili grmljavina) i OTHR (ostalo).

Potkategorija događaja sa laserskim napadima beležila je značajan pad u poređenju sa prethodnim godinama, što je veoma korisno, jer sjaj laserskih zrakova prema vazduhoplovnim sredstvima u letu predstavlja veliku prepreku za pilote i zaslepiti ih u kritičnim fazama leta, kao što su poletanje i sletanje, i shodno tome predstavlja ozbiljnu opasnost za bezbednost putnika i članova posade kao i za ljudе koji žive u

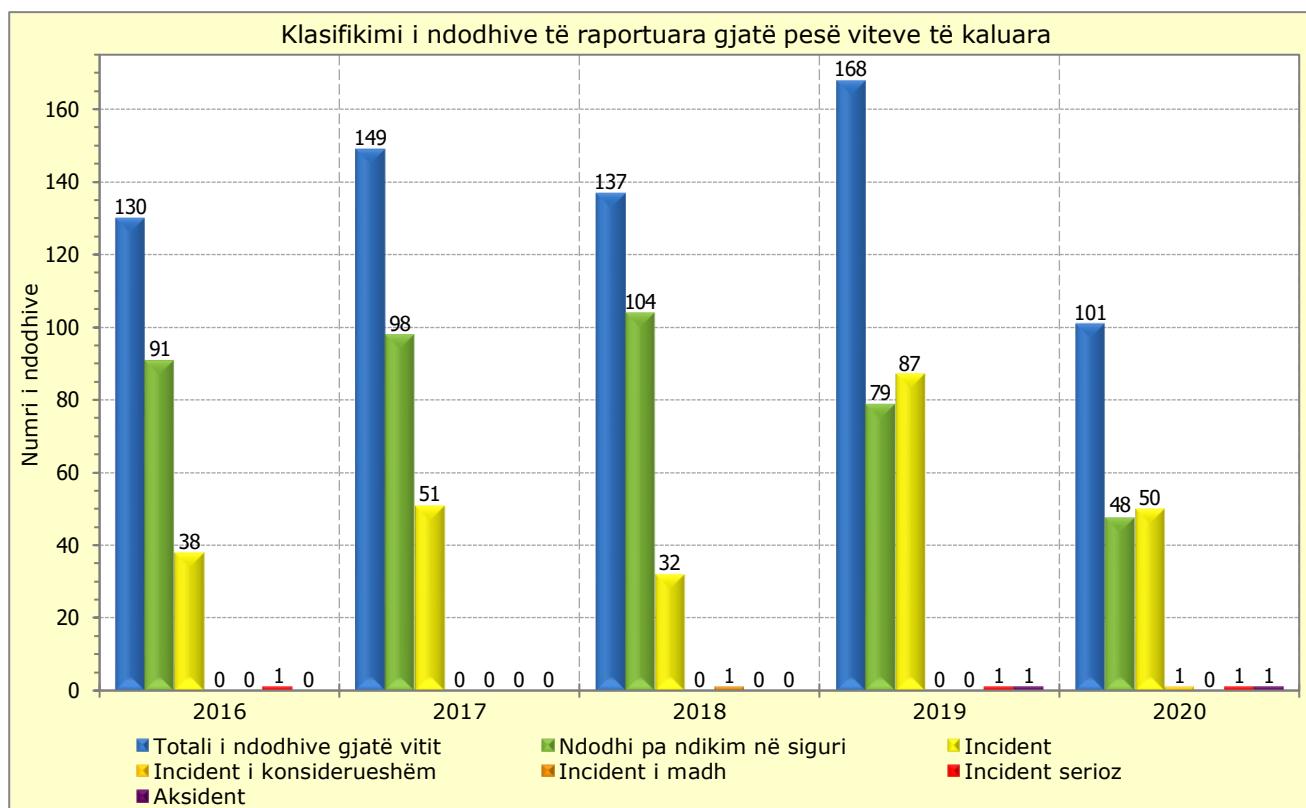
blizini aerodroma. Ove napade namerno vrše neodgovorna lica i isti predstavljaju krivično delo.

Dok, kategorije koje su beležile rast su sledeće dve kategorije: AMAN (iznenadno manevrisanje, samo u poređenju sa 2019. godinom) i NAV (greška u navigaciji).

Preostala kategorija (tretman na zemlji) beležila je prosečnu vrednost u odnosu na dve poslednje godine.

Radi pojašnjenja, vredi napomenuti da je realno prijavljeno i prosleđeno 101 događaja, ali su tri od ovih događaja kodirani u dve kategorije i iz tog razloga ukupan broj kodiranih događaja u gornjem grafikonu je 104.

Takođe, na osnovu ozbiljnosti njihovog uticaja na bezbedne operacije vazduhoplova i na ljude u posadi, prijavljeni događaji su klasifikovani u različitim klasama. Ove klase, zajedno sa klasama događaja prethodne četiri godine, prikazane su na sledećem grafikonu.

Ukupan broj prijavljenih događaja u periodu od 2016. do 2020. godine i njihova klasifikacija prema ozbiljnosti

Kao što se može videti na gornjem grafikonu, od 101 događaja primljenih u ACV-u tokom 2020. godine, 48 njih je klasifikovano kao „Događaji bez uticaja na bezbednost”, 50 događaja je klasifikovano kao „Incidenti” i jedan događaj je klasifikovan kao „Značajan incident”, i jedan događaj je klasifikovan kao „Ozbiljan incident”, i jedan događaj je klasifikovan kao „Nesreća”, a nije bilo nijednog događaja koji je

klasifikovan kao „Veliki incident“. Takođe se može primetiti da je broj „Događaja bez uticaja na bezbednost“ u procentu iznosio 47.5% ukupnog broja događaja, što predstavlja približni procenat sa procentom događaja ove klase u 2019. godini kada je procenat bio 47%, ali predstavlja manji procenat u odnosu na prethodne godine, kada je 2018. godine bio 76%, 66% u 2017. godini, 70% u 2016. godini.

U broju od 50 događaja klase “Incident” učestvovali su događaji kodirani u sledećim kategorijama: ADRM (5 događaja), ATM (8 događaja), BIRD (20 događaja), NAV (6 događaja), RAMP (4 događaja), SCF-NP (4 događaja), SEC (2 događaja) i WILD (1 događaj). Događaj klasifikovan kao „Značajan incident“ je kodiran u kategoriji ATM a u istoj kategoriji je kodiran i događaj klasifikovan kao „Ozbiljan incident“. Dok, događaj klasifikovan kao „Nesreća“ je kodiran u dve kategorije, u kategorije MAC i NAV.

- *Transport opasne robe vazdušnim putem*

U skladu sa članovima 57. i 59. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu i članom 8.1 Uredbe br. 8/2014 o uslovima i načinu transporta opasne robe vazdušnim putem u Republici Kosovo, tokom 2020 izdato je ukupno sto petnaest (115) dozvola za transport pošiljki opasne robe vazdušnim putem avio kompanijama koja operiraju na MAP „Adem Jashari“, a koje su prethodno licencirane i poseduju dozvolu za uvoz oružja i municije, izdate od strane Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP), odnosno dozvolu za uvoz radioaktivnih materijala izdate od strane Kosovske agencije za zaštitu od zračenja i nuklearna bezbednost (KAZZNB).

Od ukupnog broja dozvola, sedamdeset i pet (75) licenci je izdato za "Turkish Airlines, dvadeset sedam (27) dozvola za "Pegasus Hava Tasimacılığı", dvanaest (12) za "Austrian Airlines"., I jedna (1) izdata je dozvola avio-kompaniji „Motor Sich“.

- *Nadzor opštег vazduhoplovstva*

Tokom 2020. godine zabeležen je značajan broj aktivnosti opštег vazduhoplovstva na niskom vazdušnom prostoru Republike Kosovo, gde su uključeni letovi u skladu sa vizuelnim pravilima letenja (VFR) avionom i helikopterom, zatim letenja dronom itd., koji su prema zakonskoj osnovi i odgovarajućim procedurama, prošli kroz proces odobrenja od strane ACV-a u koordinaciji sa Policijom Republike Kosova i vazdušnom jedinicom (J3-Air) međunarodnih snaga na Kosovu (KFOR)

- *Letovi prema vizuelnim pravilima letenja (VFR)*

Tokom 2020. godine, Odeljenje za bezbednost letova izdalo je ukupno četrnaest (14) odobrenja za letenje u skladu sa vizuelnim pravilima letenja (VFR). Od tog broja, sedam (7) su bile vazdušne operacije avionom, dok su sedam (7) bile operacije balonom. Sva odobrenja su izdata u koordinaciji sa vazdušnom jedinicom (J3Air) Međunarodnih snaga na Kosovu (KFOR).

(Fotografija 1 – Operacija balonom u Peći)

- **Diplomatski letovi**

Odeljenje za bezbednost letova tokom 2020. godine je prosledilo zahteve koje je poslalo Ministarstvo inostranih poslova Republike Kosovo vazduhoplovnoj jedinici (J3Air)

Međunarodnih snaga na Kosovu (KFOR), a to su bili zahtevi za odobrenje šezdeset sedam (67) diplomatskih letova. Svi ovi zahtevi su odobreni.

- **Aktivnosti sa sistemima bespilotnih letelica (SBL)**

Prema Uredbi ACV br. 01/2017 o sistemima bespilotnih letelica, svi operateri bespilotnih letelica ili kako se na drugi način nazivaju „dronovi“ dužni su da registruju svoje bespilotne letelice kod ACV, u zavisnosti od njihove težine.

Odeljenje za bezbednost letova je tokom 2020. godine registrovalo dvadeset sedam (27) novih aplikanata za operiranje sistemima bespilotnih letelica (SBL). Ukupan broj registrovanih operatera u Republici Kosovo za period od 2017. do 2020. godinu dostigao je sto šezdeset šest (166).

Takođe je odobreno i jedanaest (11) operacija sistema bespilotnih letelica registrovanih na drugim mestima. Odobrenje operatora sistema bespilotnih letelica izvršeno je u uskoj koordinaciji sa Policijom Republike Kosovo i vazduhoplovnom jedinicom (J3-Air) međunarodnih snaga na Kosovu (KFOR).

U sklopu regulatornih aktivnosti predviđenih važećim zakonodavstvom tokom četvrtog kvartala (K4) Odeljenje za bezbednost letova je po prvi organizovalo ispit za proveru znanja o sistemima bespilotnih letelica (dronova) 3. kategorije. Ovaj ispit su prijavili dvoje (2) kandidata koji su uspešno položili ovaj test. Ovom prilikom kandidati su dobili prve sertifikate za ovu kategoriju sistema bespilotnih letelica, poželevši im uspeh i bezbedne operacije u budućnosti. Operacije sistema bespilotnih letelica (dronova) su regulisane Uredbom (ACV) br. 01/2017.

(Fotografija 2 – Dodela sertifikata za proveru znanja o sistemima bespilotnih letelica)

- **Administrativne novčane kazne**

U skladu sa Uredbom (ACV) br. 02/2019 o administrativnim novčanim kaznama i merama izrečenim od strane Autoriteta civilnog vazduhoplovstva, Odeljenje za bezbednost letova je tokom 2020. godine donelo deset (10) Odluka o izricanju novčanih kazni odgovornim licima i pravnim licima (uključujući i pravna lica koje obavljaju delatnosti komercijalnog vazdušnog saobraćaja i pravna lica koja vrše delatnosti međunarodnog komercijalnog vazdušnog saobraćaja), koja su počinila administrativne prekršaje u oblasti civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo.

- **Vazduhoplovna medicina**

Tokom 2020. godine izdato je ukupno osamnaest (18) lekarskih uverenja za kontrolore vazdušnog saobraćaja Agencije za vazdušno navigacijske usluge (AVNU) i dvadeset devet (29) lekarskih uverenja LAPL klase za članove Vazduhoplovnog saveza Kosova.

Dana 14. februara 2020. godine, nakon razmatranja zahteva za produženje roka važenja sertifikata AME, utvrđeno je da ovaj zahtev ispunjava zakonske kriterijume o produženju sertifikata AME, i shodno tome Dr Naim Bardiqi je odobreno produženje roka važenja gore navedenog sertifikata za još tri (3) godine, kao što je propisano važećim zakonodavstvom.

Dana 16. marta 2020. godine, nakon obaveštenja odlukom Vlade Kosova o proglašenju vanrednog stanja u javnom zdravlju, svi planirani lekarski pregledi za civilno vazduhoplovstvo u Vazduhoplovnom medicinskom centru (AeMC) u Đakovici, predviđeni za mart 2020. godine, odloženi su do druge odluke, koja ukida odluku vlade. Ovom prilikom, zainteresovane strane u industriji (*kontrolori AVNU-a, članovi Vazduhoplovnog saveza Kosova i predstavnica avio-kompanije Eurowings*), kao i Ovlašćeni medicinski ispitičači (AME) i Vazduhoplovni medicinski centar (AeMC) u Đakovici, su obavešteni o ovom događaju;

Dana 10. januara 2020. godine, Dr Driton Avdiu (AME) je učestvovao na sastanku Međuinstitucionalne radne grupe, koji je održan u cilju koordinacije aktivnosti tokom pripreme koraka za povratak civilnih komercijalnih vazdušnih operacija na MAP „Adem Jashari“, i tom prilikom su dati komentari u vezi sa stanjem organizacije vazduhoplovnih medicinskih ispitanja za kontrole vazdušnog saobraćaja AVNU-a, kao rezultat restriktivnih mera u cilju sprečavanja širenja zaraze virusom COVID-19.

Dana 12. juna 2020. godine, Vazduhoplovni medicinski centar (AeMC) u Đakovici zvanično je najavio nastavak pružanja zdravstvenih usluga javnosti u punom kapacitetu.

Dana 17. juna 2020. godine, pogoršanjem epidemiološke situacije u zemlji, prema preporukama NIJZK-a, uprava UBKSK je donela odluku da prepolovi zdravstvene

usluge u javnom sistemu, stoga je AeMC u Đakovici ponovo obavestio da će, u skladu sa novom preporukom, smanjiti svoje medicinske usluge za 50%. Shodno tome, AVNU je odmah obaveštena za ponovnoj obustavi vazduhoplovnih medicinskih ispitivanja za kontrole vazdušnog saobraćaja, koji su bili planirani za jun;

Dana 24. septembra 2020. godine, AVNU je obaveštena o ponovnom uspostavljanju usluga u AeMC-u u Đakovici za kontrolore vazdušnog saobraćaja (KVS).

Dana 30. septembra 2020. godine Vazduhoplovni savez Kosova je obavešten o nastavku usluga u Vazduhoplovnom medicinskom centru u Đakovici za osoblje civilnog vazduhoplovstva.

Dana 14. decembra 2020. godine, zvaničnim dopisom, Autoritet civilnog vazduhoplovstva Albanije je obavestio Autoritet civilnog vazduhoplovstva Kosova o prijemu i odobrenju Dr. Driton Avdiu, u svojstvu ovlašćenog medicinskog ispitivača (AME) i za teritoriju Republike Albanije.

- **Zabranjeni vazduhoplovi na Kosovu**

Pojedinim avio-kompanijama je zabranjeno da operiraju u evropskom vazdušnom prostoru (uključujući vazdušni prostor Republike Kosovo), jer su nebezbedne i/ili im nedostaje nadzor od strane relevantnih nadležnih organa za licenciranje. Spisak zabranjenih avio kompanija sastavljen je od strane Evropske komisije u bliskim konsultacijama sa organima bezbednosti u vazduhoplovstvu svih država članica Evropske unije i njihovih partnera.

Prema članu 45. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, avionima avio-kompanija kojima je Evropska unija zabranila da operišu u vazdušnom prostoru država članica EU-a, nije dozvoljeno da lete u vazdušni prostor Republike Kosovo. Ažurirana lista EU-a e o zabranjenim avio-kompanijama je objavljena na zvaničnoj internet stranici ACV-a.

Tokom 2020 godine u vazdušnom prostoru Republike Kosovo nije realizovan nijedan let bilo koje kompanije iz ove liste EU-a.

- **Registrirani civilni avioni i oni koji su uklonjeni iz registra civilnih aviona**

U 2020. godini ACV-a nije registrovao ili uklonio sa Registra civilnih aviona nijednu letelicu.

- Licence, sertifikati i odobrene dozvole, uključujući i njihovo suspendovanje i opoziv

Licence/sertifikati/dozvole	Pozivanje u pravne akte	Broj
Dozvola za prevoz pošiljki opasnom robom vazdušnim putem	Član 57. ZCA i Uredba 8/2014	115
Dozvola za operacije opšteg vazduhoplovstva	ZCV, član 2. i 75.	14
Dozvola za rad sistema bespilotnih letelica sa stranom registracijom	Uredba 01/2017	27
Dozvola za rad sistema bespilotnih letelica sa stranom registracijom	Uredba 01/2017	11
Kazna za neovlašćeni rad sistema bespilotnih letelica	Uredba 01/2017	10
Licenca za pilota paraglajdera	Uredba 1/2012	-
Licenca za pilota sistema bespilotnih letelica	Uredba 01/2017	2
Lekarsko uverenje, 3. klasa	ZCV, član 37.	18
Lekarsko uverenje, 2. klasa	ZCV, član 37.	29
Lekarsko uverenje, 1. klasa	ZCV, član 37.	-

b) Usluge vazdušne navigacije

- *Agencija za vazdušno navigacijske usluge (AVNU)*

Dana 1. januara 2016. godine je osnovana Agencija usluga vazdušne navigacije, kao subjekat naslednica Vazdušne kontrole – MAP-a „Adem Jashari” a. d. Dana 19. avgusta 2016. godine, ACV je certifikovao AVNU na petogodišnji period za pružanje sledećih usluga: Usluge vazdušnog saobraćaja (KTA), usluge komunikacije, navigacije i posmatranja (KNS), usluge aeronautičkih informacija (SHIA) i meteorološke usluge (MET). Sertifikat je izdat na osnovu člana 78. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu i kriterijuma bezbednosti, ekonomski održivosti i bezbednosti koje proizilaze iz Uredbe br. 9/2009 i br. 7/2012, koji u unutrašnjem pravnom poretku Republike Kosovo transponuju Uredbu (EK) br. 550/2004, odnosno Uredbu (EK) br. 1035/2011.

AVNU ima 26 kontrolora vazdušnog saobraćaja, koji trenutno pružaju usluge kontrole vazdušnog saobraćaja na Kosovu. Svi su licencirani od ACV na osnovu Uredbe br. 19/2017 ACV-a.

- *Stalni nadzor Agencije za vazdušno navigacijske usluge*

AVNU je sertifikovana kao pružalač vazdušno navigacijskih usluga 19. avgusta 2016. godine. Odeljenje za UVN je odgovorno za nadzor održavanja i poštovanja uslova sertifikata od strane AVNU, kroz redovne revizije i posete i ad-hoc inspekcije.

Zbog situacije nastale usled pandemije, AVNU nije mogla sa sprovodi plan revizije za 2020. godine, kako je planirano. Međutim, tokom 2020. godine ACV je uspeo da realizuje dve pune revizije, jednu virtualno, proveravajući ispunjavanje regulativnih zahteva.

- *Inspekcije i revizije*

U okviru stalnog nadzora Agencije za usluge vazdušne navigacije, tokom 2020. godine, ACV-a je sproveo ukupno tri revizije kao što sledi:

Od 3. do 7. avgusta 2020. godine, izvršena je revizija bezbednosti, koja je zbog pandemije realizovana u virtualnom obliku, putem „Zoom“ platforme, za koju smo se unapred dogovorili da koristimo sa službenicima AVNU-a.

Cilj revizije je bio provera ispunjavanja zahteva Uredbe br. 06/2012 o nadzoru bezbednosti u upravljanju vazdušnog saobraćaja i uslugama vazdušne navigacije, odnosno člana 8. i 9. i zahteva Aneksa II Uredbe br. 07/2012 o uslovima pružanja usluga vazdušne navigacije, odnosno tačke 3.2.2. ovog Aneksa.

Delokrug ove revizije je utvrđen jer postoji niz promena koje se dešavaju u ovoj agenciji i koje su bile klasifikovane kao velike, a koje zahtevaju učešće AVNU, kao nadzorni organ u ovom slučaju.

Izvršena je revizija događaja u vezi sa promenama:

1. CH/2018/03 – Premeštaj i ažuriranje APP/TWR;
2. CH/2018/04 – Novi sistem radio-komunikacije na lokaciji Grmija;
3. CH/2018/05 – Novi sistem posmatranja;
4. CH/2018/08 – Producenje piste;
5. CH/2019/02 – Dupliranje AFTN sistema;
6. CH/2019/05 – Flight progress strips;
7. CH/2019/06 – AIM, i
8. CH/2020/03 – Novi ATM.

UVN je podnela izveštaj o reviziji i u međuvremenu je primila plan sa korektivnim koracima, koji adresira identifikovane nalaze tokom ove revizije. Isti je revidiran od strane UVN i potvrđeno je da se nastavi sa sprovođenjem predloženih mera prema ovom planu.

Druga revizija je izvršena od 23. do 27. novembra 2020. godine u AVNU. Cilj revizije je bio provera zahteva koji proističu iz Uredbe br. 07/2012 o uslovima pružanja usluga vazdušne navigacije, odnosno tačke 3. njenog Aneksa, Uredba br. 04/2013, koja transponira Aneks 11 Uredbe ICAO-a o uslugama vazdušnog saobraćaja, Uredba br. 05/2013 koja transponira Aneks 15 ICAO-a o

vazduhoplovnim informativnim službama, Uredba br. 02/2016 koja transponira Aneks 10 ICAO-a o vazduhoplovnoj telekomunikaciji, Uredba br. 19/2017 o utvrđivanju tehničkih zahteva i upravnih postupaka koji se odnose na dozvole i sertifikate kontrolora letenja, Uredba br. 04/2019 o utvrđivanju zahteva za razmak između govornih kanala za jedinstveno evropsko nebo i Uredba br. 10/2019 o organizaciji i korišćenju vazdušnog prostora u okviru jedinstvenog evropskog neba – dopunjena Uredbom br. 01/2016.

Revizorski tim UVN-a je tokom perioda revizije identifikovao ukupno dva nalaza i tri zapažanja.

Kako se zahteva procedurom, AVNU je pripremila plan sa korektivnim koracima koji adresira identifikovane nalaze i zapažanja, i koji je OVNU prihvatiло.

Nivo podrške, saradnje i spremnosti osoblja UVN-a da pruža informacije i pristup traženim dokumentima od revizorskog tima, bio je na nivou.

Vredi napomenuti da OVNU u okviru stelnog nadzora, prati u kontinuitetu sprovodenje korektivnih koraka od strane AVNU, i rešava adresirane nalaze u trenutku prijema dovoljnih dokaza.

- *Revizija procene od strane EASA*

Dana 26. oktobra 2017. godine, ACV je primio konačni izveštaj o reviziji procene od strane EASA, koja je izvršena u periodu od 21. do 25. novembra 2016. godine u ACV. Iako je ovaj izveštaj primljen sa zakašnjenjem od skoro godinu dana, Odeljenje za UVN je nastavilo sa adresiranjem identifikovanih nalaza tokom ove revizije, u skladu sa izrađenim planom sa korektivnim koracima. Dana 20. decembra 2017. godine plan sa korektivnim koracima je dostavljen revizorskemu timu UEASA dok je plan zvanično primljen od EASA 23. februara 2018. godine.

Inicijalni plan (verzija 8.0) podnet EASA sadržao je 49 korektivnih koraka koji adresiraju 23 pokrenutih nalaza od strane revizorskog tima. Svi 49 predloženih koraka od ACV-a bili su prihvatljivi za EASA, ali su tražili i dodavanje/predlaganje nekoliko drugih koraka, što je rezultiralo sa ukupno 58 koraka u konačnom planu (verzija 10.0) koji je primljen zvanično 23. februara 2018. godine. u međuvremenu, nakon komunikacije sa EASA prešlo se na verzije 11 i 12 korektivnom planu sa 57 korektivnih aktivnosti.

Dana 17. maja 2019. godine, OUVN je dostavilo verziju 13.0 Akcionog korektivnog plana (Corrective Action Plan - CAP). Dana 18. jula 2019. godine OUVN je primilo obaveštenje od g. Klus (šefa revizorskog tima EASA) da su dostavljeni dokazi u maju ove godine, kao i verzija 13.0 Akcionog korektivnog plana (Corrective Action Plan -

CAP) bili prihvatljivi za njih. Trenutno, od ukupno 57 koraka koliko ih je ukupno, 55 njih je okončano, a očekujte se okončanje i još 2 njih.

Tokom 2020. godine nije bilo promena u statusu korektivnih koraka. Ovo je kao posledica situacije nastale usled pandemije, jer je skresala sprovođenje nekoliko procesa, kao što su razgovori u BANM o normalizaciji niskog vazdušnog prostora i sprovođenje projekta za produženje piste, koji se nadovezuju sa potpunom realizacijom korektivnih koraka koji su predviđeni za rešavanje pokrenutih pitanja od strane EASA.

- *Nadzor AVNU-a kao Organizacije za obuku (OO)*

AVNU je sertifikovana 19. decembra 2017. godine od strane ACV-a na trogodišnji period za pružanje usluga koje pripadaju kao Organizaciji za obučavanje kontrolora vazdušnog saobraćaja (KVS) kao što su: obuke za jedinicu za KVS i stalne obuke za KVS.

Proces sertifikacije je počeo 2016. godine kada je AVNU podnela zahtev za sertifikaciju. Nakon stupanja na snagu Uredbe br. 19/2017 ACV, koja je zamenila Uredbu br. 5/2012, na osnovu koje je u to vreme sertifikovana AVNU kao OO, ACV je bio dužan da vrši zamenu trenutnog sertifikata u novi format koji je naveden u Uredbi br. 19/2017. U skladu sa ovim zahtevom, ACV je 04. januara 2019. godine zamenio sertifikat koji je izdat u 2017. godine sertifikatom CAAK/ANS/1-2019, u skladu sa novim formatom predviđenim gore navedenom uredbom.

Od trenutka sertifikacije, u AVNU kao OO je nekoliko puta izvršena revizija od strane Odeljenja za UVN, u sklopu kontinuiranog postupka nadzora, kako bi se osiguralo i proverilo da OO nastavlja da ispunjava sve regulatorne zahteve.

Izdavanje sertifikata potvrđuje bezbednost i kvalitet pruženih usluga, međutim zahteva stalno angažovanje od strane AVNU za poštovanje uslova sertifikacije i za dalje povećanje kvaliteta usluga.

Tokom 2020. godine, uslovi Uredbe br. 19/2017 su revidirani u reviziji izvršenoj od 23. do 27. novembra 2020. godine. Nije bilo nalaza u vezi sa ovim uslovima.

- *Kalibraža navigacijske opreme*

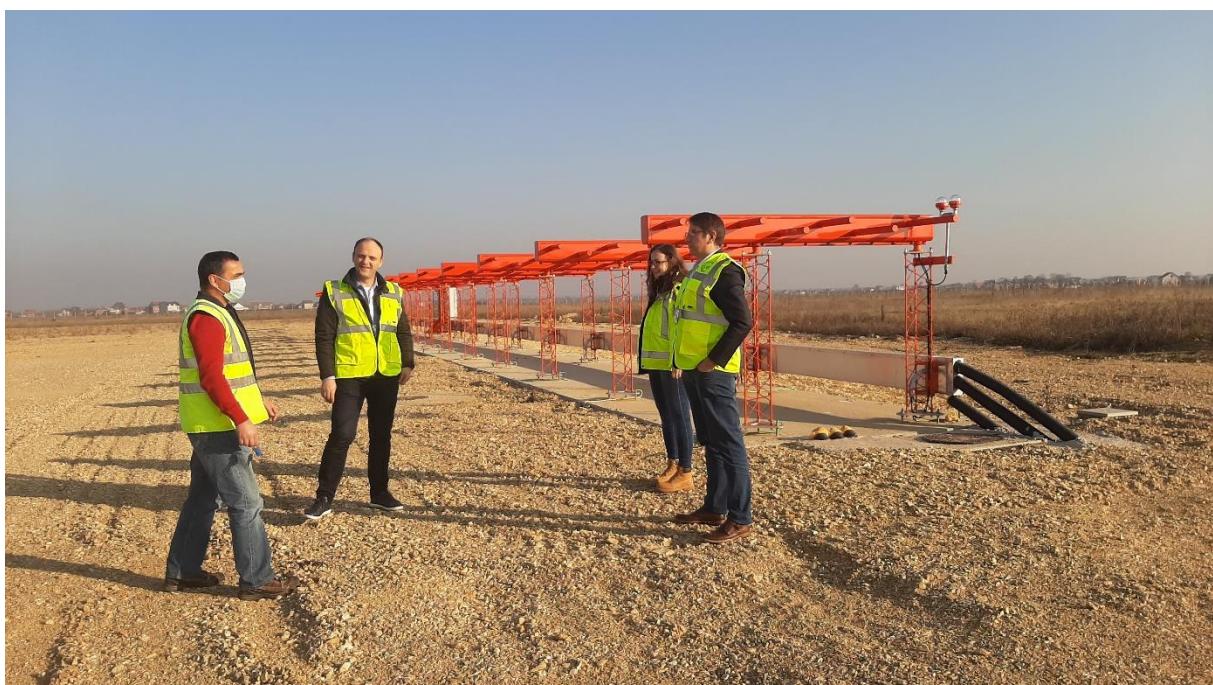
Zbog situacije nastale usled COVID-19, odložena je redovna kalibraža iz vazduha navigacionih sistema.

Kao rezultat toga, AVNU je podnela zahtev za odlaganje roka za kalibražu uređaja ILS CAT II za RWY17. Na osnovu Uredbe br. 3/2011 o kalibradi aeronautičkih uređaja iz vazduha, kao i na osnovu Vodiča koji je izdala ICAO i nakon prijema niz testiranja,

koje su dokazale da ovi uređaji nisu odstupali od normalnog rada, odobreno je odlaganje roka za kalibražu za mesec jul i avgust.

Nakon popuštanja mera pandemije u svim zemljama, omogućeno je ugovaranje od strane AVNU kompanije koja će vršiti kalibražu iz vazduha navigacijskih sistema (DVOR, DME i ILS).

Ova kalibraža je izvršena od 9. do 10. septembra 2020. godine, čije su na rezultate poslale osobe koje su odgovorne za ove uređaje.

- *Promene u sistemu AVNU-a*

AVNU je veoma osetljiva na rizike koji mogu nastati tokom svakodnevnog rada. Glavni cilj ovih usluga je sprečavanje sudara aviona u vazduhu i na zemlji

Iz tog razloga, sistem upravljanja bezbednošću zahteva da pre bilo kakve promene, koliko god bila mala, u sistemima pružaoca usluga vazdušne navigacije treba preduzeti odgovarajuće korake da bi se osiguralo da izvršene promene neće izazvati nepodnosivi rizik u sistemu. Prema Uredbi br. 6/2012 ACV-a, koja u našem unutrašnjem pravnom poretku transponuje Uredbu EK-a br. 1034/2011, pružaoci ovih usluga dužni su da obaveste ACV o svakoj planiranoj promeni koja može uticati na bezbednost; i u skladu sa Uredbom br. 7/2012, koja transponuje Uredbu EK-a br. 1035/2011, da vrše procenu mogućih rizika i preduzmu sve neophodne preventivne mere radi njihovog izbegavanja, pre nego što se počne sa sprovođenjem promena.

Tokom 2020. godine, ACV je obaveštена o 8 novih promena koje se očekuje da se realizuju u sistemima AVNU-a:

1. CH/2020/01 – „Povezivanje radio-stanica sa radarskim UPS-om“

Nakon dobijanja procene bezbednosti od strane AVNU i analize koju je realizovalo OVNU, ova promena je klasifikovana kao velika promena. Na osnovu ove kvalifikacije, od AVNU-a je zatraženo da sačini Plan bezbednosti i da dostavlja sve dokaze u vezi sa sprovođenjem mera ublažavanja.

Zatražena dokumentacija je dostavljena 11.03.2020 i nakon pregleda, promena je odobrena 11. marta 2020. godine.

2. CH/2020/02 - „Povezivanje sa generatorima LKIA“

Klasifikovana je kao mala promena. Ova konstatacija je proizašla nakon prijema procene bezbednosti za ovu promenu. Prema Uredbi br. 06/2012, ova promena nije predmet pregleda i prijema od strane ACV-a.

3. CH/2020/03 – „Novim ATM sistem“.

Iako je ova promena najavljenja, njena klasifikacija nije još uvek urađena jer nije još dostavljena potrebna dokumentacija.

4. CH/2020/04 – „Integracija sistema tornjeva za vazdušni saobraćaj“.

Promena je klasifikovana kao velika. Do sada su primljeni preliminarni dokumenti procene bezbednosti, dok se očekuje podnošenje dodatne dokumentacije i plan primene.

5. CH/2020/05 – „Nabavka softvera za analizu podataka posmatranja u realnom vremenu“.

Klasifikovana je kao mala promena. Ova konstatacija je proizašla nakon prijema procene bezbednosti za ovu promenu. Prema Uredbi br. 06/2012, ova promena nije predmet pregleda i prijema od strane ACV-a.

6. CH/2020/06 – „Multilateration sistem (MLAT)“.

Promena je klasifikovana kao velika. Do sada su primljeni preliminarni dokumenti procene bezbednosti, dok se očekuje operativni koncept, dok se očekuje podnošenje dodatne dokumentacije i plan primene.

7. CH/2020/07 – „Promena internet mreže sa LIMAK u AID na AFTN sistem“.

Klasifikovana je kao mala promena. Ova konstatacija je proizašla nakon prijema procene bezbednosti za ovu promenu. Prema Uredbi br. 06/2012, ova promena nije predmet pregleda i prijema od strane ACV-a.

8. CH/2020/08 – „Promena pozicije Šef instruktor“

Klasifikovana je kao mala, ali nakon procene dokumentacije, ustanovljeno je da iako ova promena nije klasifikovana kao velika, prema uticaju na bezbednost, ista zahteva formalno odobrenje od strane ACV, u skladu sa odredbama ATCO.AR.E.010 i ATCO.OR.B.015 Uredbe ACV-a br. 19/2017. Shodno tome, ACV je pregledao dostavljenu dokumentaciju i utvrdio da ova izmena ne

ugrožava ispunjavanje zahteva iz Priloga III (DEO ATCO.OR) Uredbe br. 19/2017. U skladu sa odredbom ATCO.AR.E.010 Uredbe br. 19/2017, ova izmena je odobrena 9. novembra 2020. godine.

Sve ove promene rešavaće se u skladu sa zahtevima utvrđenim u Uredbi ACV-a br. 6/2012 o postupanju sa većim ili malim promenama.

Tokom ove godine OUVN kontinuirano uključuje nadzorne aktivnosti i pregledao dostavljenu dokumentaciju od strane AVNU u vezi s tim. Posebno, dole navedene promene, čija je realizacija u toku, bile su predmet revizije od 3. do 7. avgusta 2020. godine.

1. CH/2018/03 – Premeštaj i ažuriranje APP/TWR;
2. CH/2018/04 – Novi sistem radio-komunikacije na lokaciji Grmija;
3. CH/2018/05 – Novi sistem posmatranja;
4. CH/2018/08 – Producenje piste;
5. CH/2019/02 – Dupliranje AFTN sistema;
6. CH/2019/05 – Flight progress strips;
7. CH/2019/06 – AIM, i
8. CH/2020/03 – Novi ATM.

- *Izdavanje licenci za kontrolore vazdušnog saobraćaja i procena gradiranja*

ACV je odgovoran za izdavanje i obnavljanje licenci kontrolora vazdušnog saobraćaja, koji pružaju usluge vazdušne kontrole u Republici Kosovo. Imajući u vidu značaj službe za kontrolu vazdušnog saobraćaja u bezbednost leta, kontrolori moraju da ispune niz zahteva i uslova radi održavanja svojih dozvola i odobrenja, koji proističu iz Uredbe ACV-a br. 19/2017 koja utvrđuje tehničke zahteve i administrativne procedure u vezi sa dozvolama i certifikatima kontrolora vazdušnog saobraćaja.

Zahtevi se uglavnom odnose na nivo profesionalne kompetentnosti, koje uključuju pohađanje ažurirane stručne obuke i obavljanje dužnosti kontrolora vazdušnog saobraćaja za određeni broj časova godišnje. Kontrolori takođe podležu stručnoj proceni na godišnjem nivou radi provere nivoa njihovih veština.

Poseban značaj je posvećen poznavanju engleskog jezika, pošto se komunikacija u međunarodnoj avijaciji vrši na ovom jeziku. Nivo poznavanja engleskog jezika se periodično procenjuje i uzima u obzir prilikom izdavanja ili obnavljanja licence. Kontrolori takođe moraju biti dobrog zdravlja, u skladu sa zakonskim propisima, a to se redovno proverava od strane ACV-a kao deo procesa za izdavanje licence.

Zbog suočavanja sa pandemijom COVID-19, redovan proces revalidacije odobrenja jedinica nije moglo da se odvija kao prethodnih godina, jer je situacija onemogućila pohađanje obuka za osvežavanje znanja, koji predstavlja zahtev Uredbe br. 19/2017.

Za rešavanje ovog pitanja i za produženje roka za odobrenje jedinice za KTA, prvo je AVNU podnela zahteva za produženje roka za odobrenje, dok je UVN, nakon

razmatranja pravnog osnova Uredbe br. 05/2020 o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Agencije Evropske unije za bezbednost vazdušnog saobraćaja, odnosno člana 71. ove uredbe, Uredbe br. 19/2'17 o utvrđivanju tehničkih zahteva i upravnih postupaka koji se odnose na dozvole i sertifikate kontrolora letenja, prijema i analize procene bezbednosti, kao i prateće dokumentacije u vezi sa procenom nadležnosti KTA, dala je preporuku za produženje roka validacije odobrenja jedinica za period od 4 meseci od dana isteka, uz mogućnost produženja za još 4 meseca. S druge strane, ACV je 31.12.2020. godine, izdao pismo kojem se dozvoljava produženje privilegija odobrenja jedinica prema preporuci OUVN.

Tokom 2020. godine izdato je 9 licenci za studente kontrolore, iako je zbog pandemije u najvećem delu 2020. godine, većina aktivnosti obuke (OJTI) bile su obustavljene.

Detalji o obnovljenim licencama i ponovne validacije gradiranja za 2020. godinu, su prikazani u sledećoj tabeli.

Licenciranje kontrolora vazdušnog saobraćaja (KVS)	Broj licenciranih
Obnavljanje licenci za KVS (odobrenja jedinice)	0
Re-validacija gradiranja (odobrenja jedinice)	0
Re-validacija/obnavljanje gradiranja za instruktori/opreme	1
Licenciranje studenata KVS-a	9
Licenciranje KVS-a	0

- **Objavljanje aeronautičkih informacija**

Na osnovu Uredbe ACV-a br. 5/2013 o sprovođenju Priloga 15. Međunarodne Konvencije o Civilnom vazduhoplovstvu o uslugama aeronautičkog informisanja, ACV je odgovoran za objavljanje dokumenta „Objavljanje aeronautičkih informacija“ (OAI), poznat po skraćenici na engleskom jeziku kao AIP (*Aeronautical Information Publication*). Ovo je državni dokument od posebnog značaja, u kojem se objavljuju sve informacije u vezi sa avijacijom jedne države. Sam dokument sadrži tri poglavља: prvo poglavljje sadrži opšte informacije o avijaciji, drugo poglavljje se odnosi na vazdušni prostor a treće poglavljje se odnosi na detaljne specifikacije za svaki aerodrom/heliodrom, uključujući i postupke letenja za avione. U nedostatku ljudskih resora u ACV, zadatak objavljanja AIP-a je delegirano osoblju AVNU-a.

S obzirom na to da se ova publikacija u velikoj meri koristi od strane avio-kompanija koje operiraju ili nameravaju da operiraju na Kosovu, ACV vodi računa da AIP Kosova bude ažuriran i da se svaka promena koja se desi u vezi sa civilnim vazduhoplovstvom u zemlji ogleda u ovom dokumentu. Ove promene su redovne i vrše se izmenama u određenim ciklusima svakih 28 dana, kroz takozvanu Kontrolu i uređivanje

aeronautičkih informacija (KUAI) (Eng. Aeronautical Information Regulation and Control - AIRAC) i stupaju na snagu svakih 56 dana.

Tokom ove godine su odobrene tri izmene AIRAC (AIP AIRAC AMDT), jedna izmena AIP, jedan dodatak i dva cirkulara za objavljivane u dokumentu Objavljivanja vazduhoplovnih informacija (AIP).

Odnosno objavljene su:

- AIP AMDT 01/2020 stupio na snagu 27. februara 2020. godine;
- AIP AIRAC SUP 01/2020 stupio na snagu 31. decembra 2020. godine;
- AIP SUP 02/2020 stupio na snagu 15. februara 2020. godine (koji je zamenio AIP SUP 01/2020);
- AIP SUP 03/2020 stupio na snagu 26. marta 2020. godine (koji je zamenio AIP SUP 02/2020);
- AIP AIRAC SUP 04/2020 stupio na snagu 18. juna 2020. godine;
- AIC 01/2020 stupio na snagu 20. oktobra 2020. godine;
- AIP AMDT 02/2020 stupio na snagu 31.12.2020. godine;

Najnovije izdanje aeronautičkih informacija je dostupno u bilo koje vreme na zvaničnoj internet stranici ACV-a.

- **Aktivnosti u okviru upravljanja situacijom koja je nastala usled COVID-19**

Od izbijanja pandemije COVID-19, OUVN je usko sarađivalo sa AVNU-om u cilju koordinacije objavljivanja NOTAM-ova za odražavanje odluka Vlade Republike Kosovo u vezi sa ograničenjima i preduzetim merama za sprečavanje širenja bolesti.

c) Aerodromi

Prema Zakonu br. 03/L-51 o civilnom vazduhoplovstvu, ACV je odgovoran za uređenje i razvoj politika aerodroma i pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja, proverom primene važećih standarda nacionalnog i međunarodnog zakonodavstva, i obezbeđivanjem bezbednog okruženja civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo.

U zavisnosti od prirode operacija i stepena korišćenja, civilni aerodromi su kategorisani na sertifikovane aerodrome, odobrene aerodrome i registrovane aerodrome. U okviru ACV-a, Odeljenje za aerodrome je odgovorno za sertifikaciju, odobrenje i registraciju raspoloživih aerodroma za civilno korišćenje u Republici Kosovo, uključujući zone za letenje i heliodrome. Takođe, u cilju utvrđivanja pravila i postupaka koji regulišu pristup tržištu usluga na zemlji u Republici Kosovo, Odeljenje za aerodrome je odgovorno za procenu bezbednosti pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja na aerodromima Republike Kosovo, uključujući i pružaoce usluga zemaljskog opsluživanja za snabdevanje aviona gorivom.

U cilju osiguranja da se stručno osposobljavanje i obuka zaposlenih na aerodromu i drugih zaposlenih pod ugovorom, pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja i korisnika aerodromskih usluga koji sami pružaju usluge zemaljskog opsluživanja, vrši u skladu sa standardima i kriterijumima utvrđenim relevantnim zakonodavstvom, inspektorji za aerodrome su odgovorni za davanje preporuka za odobrenje organizacija stručnog osposobljavanja u oblasti aerodroma.

U cilju održavanja bezbednosti civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo, aerodromski inspektorji su odgovorni za određivanje i praćenje zaštitnih zona aerodroma. Koordinacija i saradnja između operatera aerodroma, odgovornog odeljenja u AVNU-u, pravnih/fizičkih lica, koja poseduju ili planiraju izgradnju objekta u zaštitnim zonama aerodroma ili bilo kojeg visokog objekta, bilo gde na teritoriji Republike Kosovo i institucija koja su odgovorna za izdavanje građevinskih dozvola u skladu sa Zakonom o izgradnji. Aerodromski inspektorji trebaju obezbediti da sve uključene strane poštuju procedure navedene u uredbi o zaštitnim zonama aerodroma i uredbi o označavanju prepreka.

Za proveru i obezbeđivanje pune primene važećeg domaćeg i međunarodnog zakonodavstva, Odeljenje za aerodrome vrši stalni nadzor bezbednosti aerodroma, pružalaca usluga zemaljskog opsluživanja i organizacija za stručno osposobljavanje putem revizija, inspekcija i praćenja njihovih aktivnosti.

MAP „Adem Jashari” je prvobitno sertifikovan 1. decembra 2008. godine od strane ACV-a, kao međunarodni aerodrom, u skladu sa Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu, Uredbom ACV-a br. 1/2008 o aerodromima kao i standardima i praksama preporučenim od strane ICAO-a. U 2011. godini, aerodrom je dat pod koncesijom i njegovo upravljanje je prešlo u rukama privatnog operatera, tursko-francuskog konzorcijuma „Limak - Aéroports de Lyon” (Limak Kosovo International Airport a.d.). Dana 8. novembra 2013. godine, na osnovu pravnih zahteva, prilikom prenosa operacija na novi terminal, ACV je izmenio sertifikat operatera „Limak Kosovo International Airport” a. d. (LKIA). Konačno, stupanjem na snagu Uredbe ACV-a br. 17/2017 koja utvrđuje odredbe i administrativne postupke u vezi sa aerodromima, koju je, u unutrašnjem pravnom poretku Republike Kosovo, primenila Uredbu Komisije (EU) br. 139/2014 pod istim nazivom, dana 8. novembra 2018. godine, ACV je sertifikovao Međunarodni aerodrom Prištine „Adem Jashari” i operatera aerodroma „Limak Kosovo International Airport” u skladu sa najvišim standardima bezbednosti aerodroma i u skladu sa zahtevima Evropske unije.

Na osnovu Uredbe ACV-a br. 4/2011 o pristupu tržištu usluga zemaljskog opsluživanja, ACV-a je, dana 1. januara 2012. godine, izdao odobrenje u trajanju od 7 godina kompaniji „ExFis” DOO kao pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja, za kategoriju usluga snabdevanja gorivom i uljem. Krajem 2018. godine, operater „ExFis” DOO je podneo zahtev ACV-u za produžetak odobrenja. Zbog prelaska praga od 2 miliona posluženih putnika na MAP „Adem Jashari”, ispunjeni su uslovi za angažovanje više zainteresovanih kompanija.

Dana 1. juna 2012. godine, ACV-a je izdao odobrenje operateru LKIA-u za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja u nekoliko kategorija u MAP „Adem Jashari”.

- *Stalni nadzor bezbednosti na aerodromima*

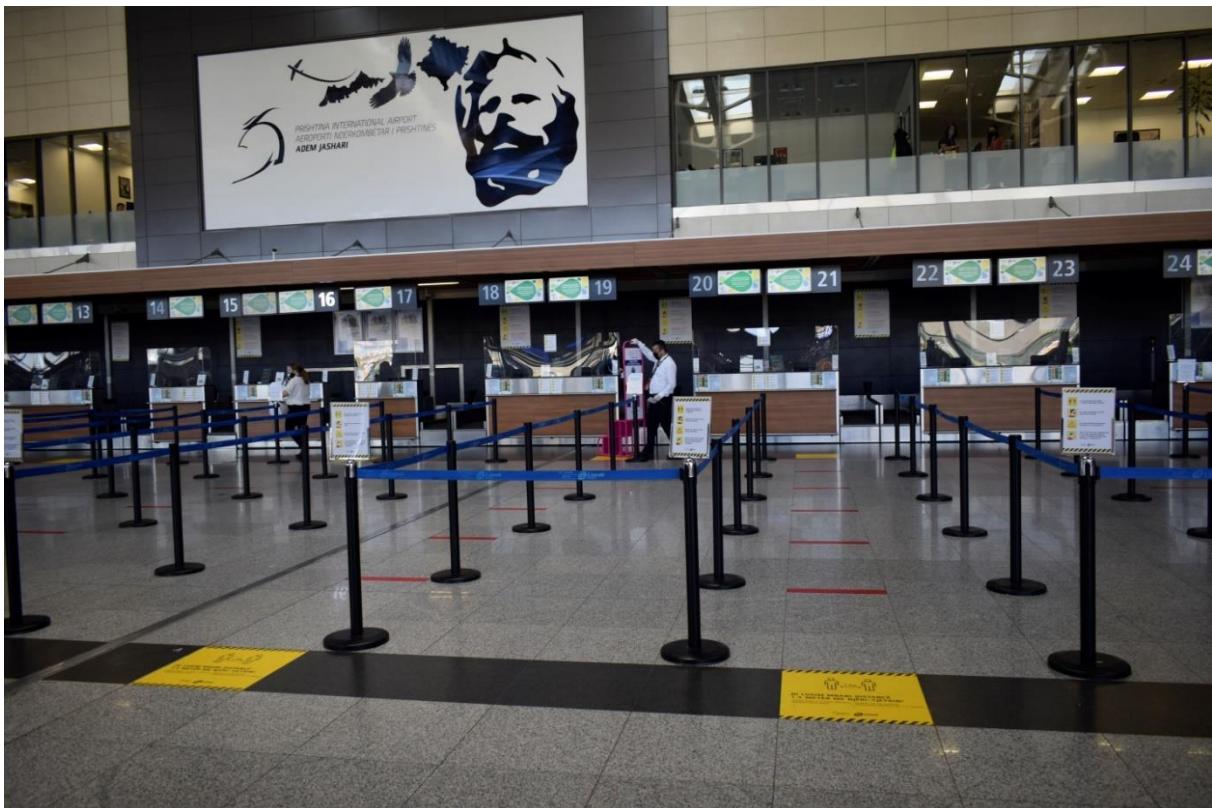
Jedna od osnovnih funkcija aerodromskih inspektora, za garantovanje bezbednosti aerodroma u Republici Kosovo, je sprovođenje efikasnog sistema nadzora. Efikasan nadzor bezbednosti vrši se putem procene i odobrenja različitih priručnika, programa i različitih procedura operatera, odobrenja procena bezbednosti, a naročito kroz sprovođenje formalnih inspekcija (sa ili bez prethodnog obaveštavanja operatera), na osnovu godišnjeg plana za nadzor ili odgovarajući na situaciju u kojoj može biti potrebna dodatna opreznost za bezbednost.

Prema planu aktivnosti za redovno praćenje i proveru sprovođenja primenjivih standarda za operatera MAP „Adem Jashari” i pružalaca usluga zemaljskog opsluživanja, inspektori Odeljenja za aerodrome su tokom 2020. godine sproveli jednu (1) reviziju, sedam (7) redovnih inspekcija, jednu (1) inspekciju pružalaca usluga zemaljskog opsluživanja kompaniji „Ex-Fis”, dve (2) „follow-up“ inspekcije i ranije inspekcije.

Planirana revizija sistema upravljanja LKIA, uključujući i sistema upravljanja bezbednošću („SUB“), realizovana je na MAP „Adem Jashari“ u periodu 10-16.11.2020. godine. sistem upravljanja bezbednošću je procenjen od strane ACV-a u različitim fazama procesa sertifikacije, i takođe je u kontinuitetu praćen kroz nadzorne aktivnosti bezbednošću operatora LKIA. Cilj ove revizije bio je sveobuhvatna procena sistema i procena sprovođenja i njegova zrelost. Za potrebe ove revizije, korišćen je dokument EASA za procenu sistema upravljanja jednog aerodroma.

- **Sprovođenje protokola bezbednosti i zdravlja za suzbijanje širenja COVID-19 na MAP „Adem Jashari“**

Aerodromski inspektoru zajedno sa „Ovlašćenim medicinskim ispitivačem“ za vazduhoplovstvo iz Odeljenja za bezbednost letova, tokom 2020. godine, na redovnoj osnovi, su izvršili dvadeset (20) inspekcija na MAP „Adem Jashari“, za proveru sprovođenja mera za sprečavanje širenja COVID-19, inspekcijom celokupnog procesa upravljanja dolaznim i odlaznim putnicima prema akcionom planu operatora aerodroma. Proces je generalno tekao uredno, i u nekoliko slučajeva, po potrebi, date su primedbe i sugestije.

Kadar sa inspekcije

- **Odobravanje programa za stručno osposobljavanje LKIA-a**

U skladu sa zahtevima Uredbe ACV-a br. 1/2014 o stručnom osposobljavanju zaposlenih aerodroma i drugih ugovorenih radnika, tokom 2018. godine je takođe primljeno nekoliko zahteva od operatera LKIA-a MAP-a „Adem Jashari“ za odobravanje raznih programa stručnog osposobljavanja. Nakon razmatranja programa obuke i instruktora i zaključka da su odgovarajući standardi i uslovi ispunjeni, odobren je program obuke za instruktore za „Operacije guranja vazduhoplova“, odobren je ažurirani program obuke „Osnovna obuka za SUB“, odobren je ažurirani program obuke za „Topljenje leda i snega i zaštita od smrzavanja vazduhoplova“ (“Aircraft de-icing/angi-icing”).

Kao deo procesa odobrenja obuka, ACV je takođe izvršio i praćenje sproveđenja sesija obuke, i tom prilikom je procenjen učinak nastave instruktora, kao i rezultati učenja od strane učesnika u obuci.

Izveštaji i proceni ovih obuka sa potrebnim komentarima i predlozima su dostavljeni operatoru LKIA.

- **Projekat produženja piste na MAP „Adem Jashari“ i za povećanje kategorije sistema sletanja instrumentima od „CAT II“ na „CAT III b“**

U skladu sa Uredbom br. 17/2/17 o aerodromima, i u skladu sa materijalom sa uputstvima TP 27 - „Procedure za promene u aerodromima“, nastavljeno je praćenje radova koji se izvode za sprovodenje projekta produženja piste. Aerodromski inspektori su kontinuirano i redovno vršili inspekcijski nadzor procesa rada.

U bliskoj saradnji sa inspektorima vazdušno navigacijskih usluga, izvršena je procena rizika za pomeranje praga piste, koji je odobren nakon uključivanja svih preporuka. Deo ovog procesa je bio i pregled i odobrenje podataka u prilogu Objavljanje vazduhoplovnih informacija (AIRAC), koji je izrađen u punoj koordinaciji između stana, LKIA-AVNU-ACV.

Zbog situacije javnog vanrednog stanja prouzrokovane pandemijom Covid-19, obustavljeni su građevinski radovi na produženju piste, dok se izmeštanje praga piste odložen na neodređeno vreme. Dok, od 18. juna MAP „Adem Jashari“ je počeo rad sa izmeštenim pragom piste, skraćenjem piste od 2500 m na 2200 m, a operator je takođe posao obaveštenje da su podneli zahtev za kalibražu PAPI. Dana 12.11.2020. godine, inspektori ACV-a su izvršili inspekciju na MAP „Adem Jashari“ u cilju provere stanja na terenu nakon zahteva operatora LKIA za vraćanje praga piste od 2200 m na 2500 m. Nakon ispunjavanja zahteva ACV-a, operator LKIA MAP „Adem Jashari“ je počeo redovne operacije punom dužinom piste (2500 m).

Fotografija sa realizacije projekta

Kadar sa revizije

- ***Procena uticaja turbina na vетар i visoke gradnje na bezbednost vazdušnih operacija u Republici Kosovo***

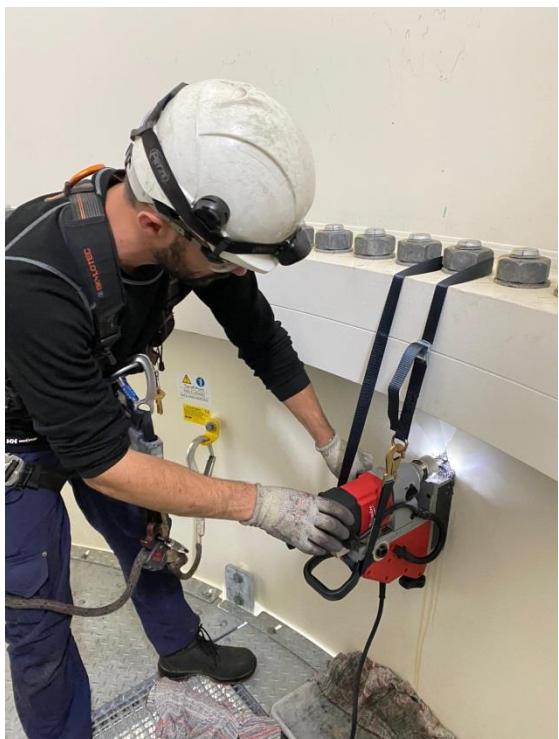
Aerodromski inspektori su nastavili da igraju ulogu koordinacije za procenu uticaja visoke gradnje na bezbednost vazdušnih operacija u Republici Kosovo.

Prema Zakonu o civilnom vazduhoplovstvu, Uredbi (ACV) br. 09/2018 o zaštićenim zonama aerodroma i Uredbi (ACV) br. 03/2019 o označavanju prepreka, ACV je odgovoran za obezbeđivanje svih objekata, nepokretnih ili pokretnih, koji se nalaze u radijusu od 15 km od aerodroma ili visokog objekata, koji se mogu smatrati kao prepreke za vazduhoplove koji lete van ove oblasti, su bili predmet sveobuhvatnog aeronautičkog razmatranja i procene od strane operatora MAP-a „Adem Jashari“ (LKIA) i AVNU-a. U zavisnosti od rezultata procene, ACV će utvrditi da li je neki objekat prepreka ili ne, a takođe može zahtevati od podnosioca zahteva da primeni postupke za označavanje (bojenjem i/ili osvetljavanjem) objekata u cilju povećanja bezbednosti letova, čineći da se prepreke razlikuju od okruženja i da za vazduhoplove budu vidljive iz svih pravaca. Koordinirajući radnje pod njegovom odgovornošću, ACV bi trebalo da obezbedi da gradnja, instalacija i rad turbin na vетар ne utiču na bezbednost rada aerodroma i putanje letova vazduhoplova u Republici Kosovo.

Tokom 2020. godine, aerodromski inspektori su nastavili konsultacije i koordinaciju sa operatorom postrojenja sa vetro turbinama na brdu „Kitka“ – opština Kamenica, u vezi sa postavljanjem dodatnih signalnih svetla, na osnovu Uredbe br. 03/2019. Investitor/operator postrojenja sa vetro turbinama „GURIS“ saopštio je da nakon

nekoliko odlaganja zbog situacije sa pandemijom, proizvođač turbina „General Electric“ iz Nemačke je tokom avgusta meseca 2020. godine počeo sa montažom svetala na stubovima generatora. U oktobru ove godine, ACV odgovorni službenici za postrojenje generatora saopštili su završetak ovog projekta.

Dana 30.11.2020. godine ACV je izvršio takođe inspekciju postrojenja generatora kompanije „SOWI Kosovo LLC“ u SELAJNCE, gde su izbliza posećeni radovi na ovom projektu. ACV će nastaviti da prati izbliza radove do potpunog završetka ovog projekta.

Vetro turbine u Kitki, Kamenica

- **Sprovođenje Uredbe br. 03/2019 o označavanju prepreka i Uredbe br. 09/2018 o zaštićenim zonama aerodroma**

Sprovođenje plana za proveru sprovođenja Uredbe br. 03/2019 i Uredbe br. 09/2018

U skladu sa nadležnostima, aerodromski inspektor su nastavili inspekcije na terenu, kako bi potvrdili ispunjenje zahteva Uredbe br. 03/2019 o označavanju prepreka i Uredbe br. 09/2018 o zaštićenim zonama aerodroma. U tom smislu, aerodromski inspektor su izradili detaljan akcioni plan, koji je podeljen na tri glavne oblasti:

- Identifikacija dalekovoda iznad autoputeva i nacionalnih puteva,
- Provera označavanja (osvetljavanja i bojenja) ranije identifikovanih objekata,
- Organizovanje sastanaka sa odgovarajućim operatorima i institucijama.

Ovim aktivnostima je zamišljeno da se vrši provera označavanja objekata koji mogu biti prepreka civilnom vazduhoplovstvu, da se vrši njihova registracija i da potom rezultati budu predstavljeni odgovornim licima. Dana 20. avgusta 2020. godine ACV je tražio objašnjenje od KOSTT-a u vezi sa derogacijom člana 6. Uredbe br. 03/2019 o označavanju prepreka. Prema Planu rada za 2020. godinu, koji je ranije dostavio u ACV, KOSTT je planirano nabavku rasvetnih tela za vodove 400/220/100 KV koji se nalaze na raskrsnici autoputa „Ibrahim Rugova“, koja opisuje putnu deonicu (R7) Orlate-Prizren, i autoputa „Arbër Xhaferi“ u putnoj deonici Priština-Elez Han. Od KOSTT-a smo upoznati da su završili postupak javnih nabavki i tokom 2021. godine će početi sa sprovođenjem ovog projekta.

ACVK održava stalnu korespondenciju sa KOSTT-om u vezi sa sprovođenjem UREDBE br. 03/2019 o označavanju prepreka.

Izgradnje unutar zaštitnih zona MAP-a „Adem Jashari“

U okviru odgovornosti za regulisanje zaštitnih zona aerodromova, aerodromski inspektori su nastavili sa nadzorom sprovođenja Uredbe o zaštitnim zonama aerodroma i Uredbe o označavanju prepreka.

Tokom 2020. godine MAP „Adem Jashari LKIA je podneo zahtev za izgradnju unutar zaštitnih zona aerodroma, kao i procenu i odobrenje podnetog zahteva aerodroma za projekat u vezi sa postavljanjem „Glide Path“ antena na obe strane piste.

ACV je detaljno procenio i razmotrio primljenu dokumentaciju i, nakon što se uverio da izgradnja neće uticati na bezbednost operacija civilnog vazduhoplovstva, usvojio je procene, pod uslovom da se primene sve predviđene preporuke. Štaviš, u cilju intenziviranja saradnje između odgovornih strana za sprovođenje relevantnih uredbi za izgradnju unutar zaštitnih zona aerodromova, aerodromski inspektori su održali sastanke sa odgovornim službenicima opštine Kosovo Polje i LKIA.

- *Procena zahteva za izgradnju heliodroma*

Takođe i tokom 2020. godine je bilo sastanaka sa zainteresovanim stranama koje su izrazile interes za otvaranje i rad heliodroma.

Na ovim sastancima inspektori ACV-a su dali potrebna uputstva za proces apliciranja i odobrenja heliodroma. U koordinaciji sa inspektorom za vazdušne operacije, sastavljeno je i pismo sa odgovarajućim uputstvima za uslove koji moraju ispuniti zainteresovane strane (operator) da bi dobili odobrenje, koje je dostavljeno zainteresovanim stranama.

- *Saradnja između Odeljenja za aerodrome sa Kosova i Albanije*

Odeljenje za aerodrome je nastavilo međudržavnu saradnju između Autoriteta civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo i ACV u regionu. Tokom ove godine,

međudržavna saradnja između Autoriteta civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo, Republike Albanije i Republike Severne Makedonije je nastavljena u obliku uske saradnje u cilju ostvarivanja zajedničkog cilja: razmena iskustava za bezbednije vazduhoplovstvo.

U okviru bilateralnog sporazuma, aerodromski inspektori su dobili zvanični poziv da budu deo sveobuhvatne revizije u okviru procesa konverzije sertifikata sa Uredbom EASA 139/2014, za Međunarodni aerodrom u Tirani „Majka Tereza“. Koordinacijom oba direktora ACV-ova, ACV Kosova je poslao u Tirani dva aerodromska inspektora da podrže kolege u Albaniji u ovom procesu.

Nakon završetka pregleda dokumentacije koju je podneo aerodrom, od 7. do 12. decembra 2020. godine, na aerodromu u Tirani „Majka Tereza“ izvršena je jednonedeljna revizija koja je obuhvatila sistema upravljanja bezbednošću, plan za vanredne situacije, fizičke karakteristike i infrastrukturu aerodroma itd. Pored toga pokriven je i drugi deo za operativne usluge, kao što su vatrogasna i spasilačka služba, operativne usluge na platformi, transport opasne robe, bezbednost kretanja vozila u zoni za letenje, održavanje zone za letenje i upravljanje rizikom od divljih životinja, kao i kontrola prepreka u zaštitnim zonama aerodroma.

Ova zajednička revizija, pored značaja koji je imala zbog konverzije sertifikata aerodroma većim standardom EU-a, obe strane su je ocenile veoma pozitivnom kao u pogledu saradnje između dve institucije, jer je omogućila razmenu iskustva i stručnosti inspektora da ubuduće primenjuju u interesu podizanja standarda vazduhoplovstva u obe zemlje, tako i u pogledu stvaranja bliskih veza između dve institucije.

Fotografija sa inspekcije

d) Ekonomска regulacija vazduhoplovstva

Na osnovu člana 15. tačka e) ZCV-a, ACV je odgovoran za ekonomsku regulaciju aerodroma i pružaoca usluga vazduhoplovne navigacije u Republici Kosovo. Ekonomска regulacija ovih operatora podrazumeva mere koje preduzima regulator vazduhoplovstva, kako bi se obezbedilo da su naknade, koje postavlja aerodrom i pružalac usluga vazdušne navigacije za avio-kompanije, postavljene na razuman, transparentan i nediskriminativan način.

- Ekonomski nadzor aerodroma**

Uobičajeni godišnji ekonomski nadzor

Analiza revidiranih finansijskih izveštaja operatera MAP-a „Adem Jashari“ za finansijsko stanje na kraju 2019. godine, je potvrdila da LKIA AD imao finansijsku stabilnost i nastavio da poveća profit i efikasnost na radu. Prema analizi finansijskog izveštaja proizilazi da operator MAP-a „Adem Jashari“ ima dobro finansijsko zdravlje, mada sa malim smanjenjem likvidnosti, ali ujedno i smanjenjem finansijskih rashoda. Prilikom dostavljanja revidiranih finansijskih izveštaja o tarifama regulisanim od strane ACV-a, kao i o tarifama usluga zemaljskog opsluživanja, ACV je potvrdio da su

ovi finansijski računi odvojeni, kao što se zahteva članom 4. Uredbe br. 4/2011 ACV-a o pristupu tržištu usluga zemaljskog opsluživanja. Što se tiče samo segmenta usluga zemaljskog opsluživanja, revidirani izveštaji odražavaju odvojene račune prihoda i rashoda LKIA-a od ove aktivnosti, kao što se zahteva gore navedenom uredbom.

U okviru ekonomskog nadzora operatora, u aprilu je potvrđena valjanost polise osiguranja LKIA-a za operacije u MAP-u. Polisa osiguranja za odgovornosti u vazduhoplovstva pokriva period od 4. aprila 2019. do 3. aprila 2020. godine i ima pokriće u iznosu od 100.000,000 evra za bilo koji slučaj i ukupno u odnosu na odgovornost za proizvode.

Usvajanje podsticajnog programa na MAP „Adem Jashari“ LKIA

Dana 22. maja 2020. godine, VD Generalnog direktora, Odlukom 06/ZDP/VE/2020 je usvojio podsticajni program za MAP „Adem Jashari“ za period od 22. maja 2020. do 26. marta 2020. godine. Odeljenje za MSERV je u detaljima procenilo nacrt podsticajnog programa koji je podneo LKIA 12. februara 2020. godine i preporučilo njegovog odobrenje, nakon što su dobili mišljenja avio-kompanija, kao što je propisano Uredbom ACV-a br. 03/2015 o aerodromskim tarifama. Podsticajni program 2020-2022 sadrži ove podsticaje: podsticaj za razvoj novih destinacija, podsticaj za razvoj dodatnih frekvencija i podsticaj za stacioniranje vazduhoplova.

- **Razmatranje predloga LKIA za jednoobrazno smanjenje vazduhoplovnih naknada**

LKIA je 2. juna 2020. godine, podnela u ACV predlog za primenu jedinstvene mere olakšanja za sve avio-kompanije kako bi rešavale veliki pad saobraćaja kao rezultat pandemije. Ova mera olakšice sastojala se od smanjenje vazduhoplovnih naknada za sve avio-kompanije od trenutka ukidanja ograničenja za komercijalne vazduhoplovne operacije na MAP-u do kraja zimske sezone 2020/2021. Cilj ovog predloga je da avio-kompanije i aerodrom zajednički prevaziđu operativne i finansijske efekte koji su prouzrokovani pandemijom.

Nakon razmatranja zahteva LIMAK-a, koji je bio u obliku dopisa i nije pružao druge neophodne informacije, koje su propisane Uredbom br. 03/2015, ACV je zatražio od upravnog organa aerodroma da dostavi dokaze o zahtevima avio-kompanije koje su uputili LKIA-u za obezbeđivanje mera olakšica za prevazilaženje finansijske krize koju je prouzrokovala pandemija, dokaze o konsultacijama sa korisnicima, efekte mera olakšica u saobraćaju i efekat mera olakšica na finansijsku održivost LKIA.

Operator nije odgovorio zahtevu ACV-a, od 23. jula 2020. godine za dostavu dodatne dokumentacije, stoga je direktorka OMSERV-a obavestio Generalnog direktora da je istekao rok za razmatranje od strane OMSERV-a.

- **Ekonomski nadzor AVNU-a**

Na osnovu Uredbe ACV-a br. 3/2016 o zajedničkom tarifnom sistemu za usluge u vazdušnoj navigaciji, AVNU svake godine predlaže ACV-u odobrenje vrednosti jedinice terminalne naknade koja će biti primenjiva u narednoj godini. U cilju procene predloga AVNU-a za utvrđivanje jedinice terminalne naknade za 2021. godinu, ACV je uz 2 izveštaja (jer je podnošenje prvog izveštaja odloženo zbog situacije nastale usled pandemije) dobila i dodatna dokumenta koji su tokom godine bili potrebni AVNU. Pošto su službenici za ekonomsko regulisanje vazduhoplovstva analizirali sve dokumente koje je AVNU podnela za 2021. godinu, preporučili su Generalnom direktoru ACV-a donošenje Izvršne odluke br. Br. 10/ZDP/VE/2020 kojom se određuje jedinice terminalne naknade u Republici Kosovo u iznosu od 407 evra, odnosno ostaje ista kao i u 2020. godini, počev od 1. januara 2021. godine. Ova vrednost postavljena od strane ACV je manja od one koju je predložio AVNU (495.58 evra). Pod pretpostavkom da povećanje broja posluženih terminalnih jedinica tokom 2021. godine bude 97% u odnosu na 2020. godinu, ova tarifa se očekuje da donese prihode od oko 4.27 miliona evra za AVNU.

Naknada za navigaciju terminala naplaćuje se avio-kompanijama od strane AUVN-a za usluge navigacijskog terminala koje pruža u vazdušnom prostoru Republike Kosovo. Usluge avionima koji prelaze preko Kosova nastaviće da pruža HungaroControl do aprila 2019. godine, stoga i prihodi za ovu uslugu idu pružaocu usluga vazdušne navigacije Mađarske. Tokom određivanja aeronautičkih tarifa, ACV vodi računa da odobri samo prihvatljive i neophodne troškove za pružanje usluge u skladu sa važećom uredbom, kako bi zaštitila interes putnika i konkurentnost aerodroma.

Treba uzeti u obzir da je ova naknada znatno veća nego u zemljama regionala: Albanija 235.67 evra, Hrvatska 241.33 evra i Severna Makedonija oko 271.80 evra. To je zato što je ova naknada jedini izvor finansiranja za AVNU, dok pružaoci iz regionala najveće prihode ostvaruju od jedinice naknade za prelazak koji oni naplaćuju za vazdušno navigacijske usluge koje pružaju u svojim vazdušnim prostorima.

U okviru ekonomskog nadzora operatora, potvrđena je valjanost polise osiguranja AVNU od 11. decembra 2019. godine. Polisa vazduhoplovne odgovornosti obuhvata period od 1. januara 2020. do 31. decembra 2020. godine i ima pokriće od 200,000,000 evra u svakom slučaju i ukupno u pogledu odgovornosti za proizvode i 20,000,000 miliona za lične povrede.

- **Ekonomski nadzor pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja**

U MAP-u rade dva pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja koji su odobreni od ACV-a za sledeće usluge: operator MAP „Adem Jashari“, LKIA, kao pružaoc širokog

spektra usluga (usluge putnika, obrada prtljaga, aviona na zemlji, itd.) i kompanija „Ex-fis“ d. o. o, koja vrši snabdevanje vazduhoplova gorivom. Oba operatora su pod stalnim nadzorom ACV-a za održavanje bezbednosnih i ekonomskih kriterijuma.

- **Godišnji ekonomski nadzor LKIA kao pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja**

Tokom 2020. godine, upravnom organu MAP-a „Adem Jashari“ LKIA je produženo odobrenje dva puta: od 1. aprila 2020. godine do 1. oktobra i od 1. oktobra do 31. marta 2021. godine. Nakon pregleda aplikacije utvrđeno je da operator ispunjava uslove utvrđene Uredbom br. 4/2011 koja je izmenjena i dopunjena Uredbom (ACV) br. 05/2019 kao pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja trećim stranama na Međunarodnom aerodromu Priština koje se bave finansijskom održivošću potrebnom za održavanje željenog nivoa sigurnosti poslovanja.

- **Vanredni ekonomski nadzor LKIA kao pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja**

Kao rezultat smanjena saobraćaja zbog pandemije COVID-19 na MAP-u i efekata koje je ova situacija imala na aktivnosti aerodroma, ACV je pratio tokom 2020. godine u redovnoj kvartalnoj osnovi finansijsko zdravlje LKIA kao pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja, do stabilizacije situacije, da proceni da li se operator pridržava ekonomskim uslovima na osnovu kojih je odobren, u skladu sa članom 11.4 Uredbe br. 04/2011 o pristupu tržištu usluga zemaljskog opsluživanja, izmenjena i dopunjena Uredbom (ACV) br. 05/2019.

U kvartalnim izveštajima o ekonomskom nadzoru za 2020. godinu utvrđeno je da kriza u smanjenje saobraćaja od 53% uticalo na finansijsko zdravlje LKIA, koja je počela da se poboljša u poslednjem kvartalu. Margina profita i poslovanja je pala na -39%, odnosno -2% tokom 2020. godine.

Stanje raspoložive gotovine je beležilo rast tokom poslednjeg kvartala 2020. godine, naravno nakon dekapitalizacije ili dodatnog finansiranja.

ACV će nastaviti ekonomski nadzor po kvartalima do prevazilaženja krize. Kriza i smanjenje saobraćaja koji su je prouzrokovali i dalje utiču na finansijsko zdravlje LKIA.

- **Godišnji ekonomski nadzor „Ex-fis“ DOO kao pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja**

Tokom 2020. godine operatoru „Ex-fis“ ja produženo odobrenje dva puta: od 1. maja 2020. do 31. 2020. godine i od 1. avgusta 2020. do 31. januara 2021. godine.

Nakon pregleda aplikacije utvrđeno je da operator ispunjava uslove utvrđene Uredbom br. 4/2011 koja je izmenjana i dopunjena Uredbom (ACV) br. 05/2019 kao pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja trećim stranama na Međunarodnom

aerodromu Priština koje se bave finansijskom održivošću potrebnom za održavanje željenog nivoa sigurnosti poslovanja.

Analiza revidiranih finansijskih izveštaja operatora „Ex-fis“ DOO utvrdila je da odobrena kompanija od strane ACV-a za snabdevanje gorivom letelica, imala dobro finansijsko zdravlje tokom 2019. godine, i takođe je ispunjen zahtev iz Uredbe (ACV) br. 04/2011 koja je izmenjena i dopunjena Uredbom (ACV) br. 05/2019 za odvajanje računa poslovanja koji se odvijaju na aerodromu od ostalih poslovnih aktivnosti koje sprovodi ova kompanija.

Takođe je potvrđeno da valjanost police osiguranja „Ex-fix“ DOO koja pokriva 500,000,000 USD za svaki slučaj i ukupno u vezi sa odgovornošću za proizvode pokriva period 26. maj 2020 – 25. maj 2021. Ovo je još jedan važan element ekonomskog nadzora operatora u oblasti civilnog vazduhoplovstva.

- **Vanredni ekonomski nadzor „Ex-ifs“ DOO zbog pandemije**

Kao rezultat smanjena saobraćaja zbog pandemije COVID-19 na MAP-u na nivo od 53% i efekata koje je ova situacija imala na aktivnosti aerodroma, ACV je pratio tokom 2020. godine u redovnoj kvartalnoj osnovi finansijsko zdravlje pružalaca usluga zemaljskog opsluživanja, do stabilizacije situacije, da proceni da li se operator pridržava uslovima na osnovu kojih je odobren, uključujući i ekonomске uslove, u skladu sa članom 11.4 Uredbe br. 04/2011 o pristupu tržištu usluga zemaljskog opsluživanja, izmenjena i dopunjena Uredbom (ACV) br. 05/2019.

Tokom kvartala 2020. godine „Ex.fis“ DOO je uprkos krizi, još uvek rentabilno poslovanje. Iako je prodaja smanjena kao rezultat pandemije, posebno na aerodromu, proporcionalno su smanjeni i rashodi, dok se poslovanje opiše uglavnom varijabilnim rashodima.

ACV će nastaviti nadzor do prevazilaženja krize, iako je sada već jasno da što se tiče Ex-fis DOO, najveći efekti krize su prošli ali operacije na aerodromu i dalje posluju sa gubitkom. Trenutno ne postoji posebna pitanja koje treba istaći.

U pokušajima ACV-a da primeni Uredbu 04/2011 u vezi sa pružaocima zemaljskih usluga, kao direktor ACV-a da razjasnim situaciju u vezi sa otvaranjem tržišta, sastao sam se sa zainteresovanim stranama i poslao nekoliko pisama u Odboru za javno-privatno partnerstvo kao međuministarskom grupom i zatražio sam od odbora za JPP da podrži proces otvaranja tržišta, jer je to u javnom interesu, ali i samog aerodroma. Takođe sam zatražio objašnjenje za naknadu koju organ upravljanja Aerodromom primenjuje prema jedinom operatoru „Ex-fis“, naknadu koja nije u skladu sa ugovorom o JPP, niti je naknada koju je odobrio ACV u skladu sa uredbom.

Preko pisama poslanih odboru za JPP zatražili smo objašnjenje za naknadu koju LKIA primenjuje prema „Ex-Fis“, koja iznosi 0,12 evra, za koju naknadu ACV nije bio obavešten unapred i koju ACV nije odobrio. ACV do sada nije primio odgovor od Odbora za JPP po ovom pitanju. ACV je svestan da na osnovu Sporazuma o JPP na

MPA, Aneks 11, deo B, LKIA ima pravo da primeni naknadu od 0,02 evra prema operatoru koji pruža usluge snabdevanja gorivom. ACV u potpunosti poštuje Sporazum o JPP, ali smatra da se ne može odrediti nikakva dodatna naknada van ugovora o JPP-u, koja istovremeno nije odobrena od ACV-a u svojstvu ekonomskog regulatora.

8.10 ZAKONODAVNA AKTIVNOST

ACV na osnovu ovlašćenja datih u Zakonu br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, ovlašćen je da donosi podzakonske akte za sprovođenje Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, kojima se usvajaju međunarodni standardi civilnog vazduhoplovstva (poznati kao Standardi i Preporučene prakse „SPP“ priloga Međunarodne Konvencije civilnog vazduhoplovstva – Čikaška Konvencija) i onih za sprovođenje zakonodavstva EU-a u oblasti civilnog vazduhoplovstva, kako onih unutar sporazuma ZEVP-a, tako i ostalih, koje važe za zemlje EU-a, ali još uvek nisu zvanično postali deo ovog Sporazuma.

ACV vrši sprovođenje zakonodavstva EU-a u potpunom skladu sa odredbama Administrativnog uputstva br. 3/2013 Vlade Kosova o standardima izrade normativnih akata. To između ostalog podrazumeva da svaki nacrt uredbe izrađen od strane ACV-a, koji sprovodi jedan pravni akt EU-a, mora proći kroz proceduru odobravanja od strane Ministarstva za evropske integracije pre potpisivanja od strane generalnog direktora .

a) Podzakonski akti

ACV primenjuje transparentnu proceduru tokom donošenja podzakonskih akata u skladu sa Administrativnim uputstvom br. 1/2012 o procedurama javnih konsultacija. Svi podzakonski akti ACV-a podležu procesu javnih konsultacija zainteresovanih strana. Ove konsultacije prate procedure i date vremenske rokove, tokom kojih, svaka zainteresovana strana, bilo fizičko ili pravno lice, ima pravo da podnese svoje komentare, sugestije ili traži dodatne informacije od struktura ACV-a koje donose nacrt akta na javne konsultacije. Način dobijanja ovih komentara/sugestija od zainteresovanih strana može se uraditi organizovanjem okruglih stolova, u zavisnosti od broja zainteresovanih, ili putem elektronske korespondencije. Po završetku procesa javnih konsultacija, strukture ACV-a u roku od 2 nedelje dužne su da pripreme izveštaj, u kojem bi trebali da daju svoje odgovore na primljene komentare, i trebalo bi da objasne razloge za prihvatanje ili odbijanje sugestija za promenu odredbi podzakonskog akta koji je predmet javne konsultacije.

Objavljivanje podzakonskih akata ACV-a vrši se na elektronskoj platformi Službenog lista Republike Kosovo i na zvaničnoj internet stranici ACV-a.

U nastavku su dati podzakonski akti, koji su izdati u 2020. godini:

- Uredba (ACV) br. 01/2020 o utvrđivanju zajedničkih pravila vazdušnog saobraćaja i operativnih odredbi u vezi sa uslugama i postupcima u vazdušnoj plovidbi i izmeni Uredbe (ACV) 07/2012, Uredbe (ACV) 03/2016, Uredbe (ACV) 15/2010 i Uredbe (ACV) 08/2017;
- Uredba (ACV) br. 02/2020 o utvrđivanju zahteva upotrebe vazdušnog prostora i operativnih postupaka za navigaciju temeljenu na učinku;
- Uredba (ACV) br. 03/2020 o izmeni Uredbe (ACV) br. 12/2015 u pogledu liste vazdušnih prevoznika kojima je zabranjeno letenje ili su podvrgnuti operativnim ograničenjima unutar Republike Kosovo;
- Uredba (ACV) br. 04/2020 o uslovima i načinima transporta opasne robe vazdušnim putem;
- Uredba (ACV) br. 05/2020 o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Agencije Evropske unije za bezbednost vazdušnog saobraćaja i izmeni Uredbe (ACV) br. 10/2015 i stavljanju van snage Uredbe (ACV) br. 11/2019, Uredbe (ACV) br. 03/2009 i Uredbe (ACV) br. 06/2009;
- Uredba (ACV) br. 06/2020 o uslovima i načinu korišćenja paraglajda i deltaplana;
- Uredba (ACV) br. 07/2020 o stručnom sposobljavanju za poslove od značaja za bezbednost vazdušnog saobraćaja na aerodromu i sertifikaciji organizacija za stručnu obuku;
- Uredba (ACV) br. 08/2020 o utvrđivanju detaljnih pravila za upravljanje jedrilica u skladu sa Uredbom (ACV) br. 05/2020;
- Uredba (ACV) br. 09/2020 o utvrđivanja zajedničkih zahteva za pružaoce usluga upravljanja vazdušnim saobraćajem/vazdušnim navigacijama i drugim funkcijama mreže za upravljanje vazdušnim saobraćajem i njihovim nadzorom. Uredba je potpisao Generalni direktor 31. decembra 2020. godine.

Izrađeni su i sledeći nacrti uredbi:

- Nacrt uredbe (ACV) br. XX/2021 o izmenama i dopunama Uredbe br. 01/2017 o sistemima bespilotnih letelica (SAP);
- Nacrt uredbe (ACV) br. XX/2012 o zdravstvenoj sposobnosti osoblja vazduhoplovstva koji su predmet izuzetka sa Uredbom (ACV) br. 05/2020;
- Nacrt uredbe (ACV) br. XX/2021 o izmenama i dopunama Uredbe (ACV) br. 15/2017 o dodatnim specifikacijama u pogledu plovidbenosti;

- Nacrt uredbe (ACV) br. XX/2012 o izmenama i dopunama Uredbe (ACV) br. 01/2019 o zahtevima vazduhoplovnih operacija jedrilica i elektronskih letačkih torba
- Nacrt uredbe o izmenama i dopunama Uredbe br. 05/2013 o stupanju na snagu poslednje publikacije, odnosno 16. izdanja Aneksa 15, kojim se izmenjuje i dopunjaje Uredba br. 05/2013.

Očekuje se da gore navedeni nacrti uredbi stupaju na snagu tokom 2021. godine.

b) Administrativne uredbe, izvršne odluke i administrativne odluke

U nastavku su navedene izvršne i administrativne odluke koje je Generalni direktor ACV-a doneo tokom 2020. godine:

Administrativne uredbe

- Administrativna uredba (ACV) br. 1/2020 o mera za smanjenje rizika širenja virusa COVID-19.
- Administrativna uredba (ACV) br. 2/2020 o pripremi aerodroma za povratak u normalno funkcionisanje i sprovođenje protokola bezbednosti zdravlja u vazduhoplovstvu za COVID-19.
- Administrativna uredba (ACV) br. 03/2020 o pripremi aerodroma za povratak u normalno funkcionisanje, o pružanju usluga zemaljskog opsluživanja na aerodromima i sprovođenju protokola bezbednosti zdravlja u vazduhoplovstvu za COVID-19.
- Administrativna uredba (ACV) br. 04/2020 o poštovanju radnog vremena.
- Administrativna uredba (ACV) br. 05/2020 o operacijama vazduhoplova sa većim slovima koda.

Administrativna uputstva

- Administrativno uputstvo (ACV) br. 01/2020 o izmenama i dopunama Administrativnog uputstva br. 02/2011.

Izvršne i administrativne odluke

U nastavku su navedene izvršne i administrativne odluke koje je Generalni direktor ACV-a doneo tokom 2020. godine;

Izvršne odluke

1. Odluka 01/KGD/IO/2020, od 30. januara 2019. godine, o produženju roka Ex Fis kao pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja na MAP, za nabavku goriva;
2. Odluka 02/KGD/IO/2020, od 8. marta 2020. godine, o zabrani letova iz Severne Italije zbog COVID-19; i
3. Odluka 03/ KGD/ IO/2020, od 8. marta 2020. godine, o produženju roka LKIA kao pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja na MAP;
4. Odluka br. 2020/01/94, od 27. marta 2020. godine, o prethodnom odobrenju „Invious Group“ DOO;
5. Odluka 04/ KGD / IO /2020, od 1. aprila 2020. godine o izdavanju uslovленог prethodnog odobrenja za angažovanje u aktivnostima zemaljskog opsluživanja trećim stranama na MAP za kategoriju goriva i ulja;
6. Odluka 05/ KGD/IO/2020, od 22. aprila 2020. godine o produženju odobrenja za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja za nabavku goriva na MAP;
7. Odluka 06/KGD/IO/2020, od 22. maja 2020. godine u usvajanju Podsticajnog programa 2020-2022 za MAP „Adem Jashari“;
8. Odluka 07/KGD/IO/2020, od 29. aprila 2020. godine, o produženju odobrenja za ExFis za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja za nabavku goriva;
9. Odluka 08/KGD/IO/2020, od 14. septembra 2020. godine o ovlašćenju Vazduhoplovne medicine rada u Đakovici kao VMC;
10. Odluka 09/KGD/IO/2020, od 29. septembra 2020. godine o produženju roka LKIA za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja; i
11. Odluka 10/KGD/IO/2020, od 24. decembra 2020. godine o terminalnoj naknadi za AVNU za 2021. godinu.

Administrativne odluke

1. Odluka 01/2020, od 6. januara 2020. godine o izmeni Odluke 51/2019 i 54/2019 u vezi sa Komisijom za restrukturiranje;
2. Odluka 02/2020, od 6. januara 2020. godine o imenovanju komisije za pregovore o produženju ugovora o zakupu;
3. Odluka 03/2020, od 16. januara 2020. godine o imenovanju članova Disciplinske komisije;
4. Odluka 04/2020, od 17. januara 2020. godine o imenovanju odgovornog lica za kvadratni pečat;

5. Odluka 05/2020, od 17. januara 2020. godine o imenovanju odgovornog lica za okrugli pečat;
6. Odluka 06/2020, od 17. januara 2020. godine o imenovanju odgovornog lica za mali pečat;
7. Odluka 07/2020, od 17. januara 2020. godine o imenovanju Komisije za jedinstvene označke klasifikacije dokumenata i rok njihovog skladištenja u ACV-u;
8. Odluka 08/2020, od 24. januara 2020. godine o imenovanju trećeg člana Disciplinske komisije;
9. Odluka 09/2020, od 24. januara 2020. godine o imenovanju Komisije za otuđenje/uništavanje;
10. Odluka 10/2020, od 27. januara 2020. godine o izmeni Odluke br. 09/2020;
11. Odluka 11/2020, od 28. januara 2020. godine o imenovanju Komisije za izradu tehničkih specifikacija;
12. Odluka 12/2020, od 30. januara 2020. godine o imenovanju članova Komisije za rešavanje sporova i žalbi (KRSŽ);
13. Odluka 13/2020, od 5. februara 2020. godine o imenovanju trećeg člana Komisije za razmatranje administrativnih kazni;
14. Odluka 14/2020, od 14. februara 2020. godine o imenovanju Komisije za ocenjivanje prijava za usluge zemaljskog opsluživanja;
15. Odluka 15/2020, od 19. februara 2020. godine o imenovanju trećeg člana Komisije za rešavanje sporova i žalbi;
16. Odluka 16/2020, od 24. februara 2020. godine o imenovanju trećeg člana Disciplinske komisije;
17. Odluka 17/2020, od 27. februara 2020. godine o imenovanju trećeg člana Komisije za rešavanje sporova i žalbi;
18. Odluka 18/2020, od 10. marta 2020. godine o imenovanju Komisije za izbor objekata u zakup;
19. Odluka 19/2020, od 10. marta 2020. godine o imenovanju trećeg člana KRSŽ-a;
20. Odluka 20/2020, od 12. marta 2020. godine o imenovanju trećeg člana KRSŽ-a;
21. Odluka 21/2020, od 19. marta 2020. godine o raspoređivanju osnovnog osoblja za vanredne situacije;
22. Odluka 22/2020, od 23. marta 2020. godine o korišćenju mobilne i fiksne telefonije;
23. Odluka 23/2020, od 24. aprila 2020. godine o ukidanju Odluke sa ref. br. 51/2019 i Odluke sa ref. br. 54/2019;
24. Odluka 24/2020, od 30. aprila 2020. godine o imenovanju Komisije za razmatranje administrativnih prekršaja;
25. Odluka 25/2020, od 4. maja 2020. godine o imenovanju odgovornog lica za okrugli pečat;

26. Odluka 26/2020, od 4. maja 2020. godine o imenovanju odgovornog lica za kvadratni pečat;
27. Odluka 27/2020, od 7. maja 2020. godine o imenovanju članova za izradu tehničkih specifikacija za aktivnosti javnih nabavki „Nabavka higijenskog materijala“;
28. Odluka 28/2020, od 14. maja 2020. godine o imenovanju Komisije za popis imovine i dokumenata u kancelariji Generalnog direktora;
29. Odluka 29/2020, od 15. maja 2020. godine o imenovanju službenika za komunikaciju sa javnošću i odgovornog službenika za razmatranje zahteva za pristup dokumentima od javnog značaja;
30. Odluka 30/2020, od 18. maja 2020. godine o ukidanju unutrašnje uredbe ACV-a;
31. Odluka 31/2020, od 20. maja 2020. godine o ukidanju Odluke sa ref. br. 14/2020;
32. Odluka 32/2020, od 27. maja 2020. godine o ispravci Odluke sa ref. br. 29/2020;
33. Odluka 33/2020, od 9. juna 2020. godine o imenovanju sekretarijata Disciplinske komisije;
34. Odluka 34/2020, od 9. juna 2020. godine o imenovanju trećeg člana Disciplinske komisije;
35. Odluka 35/2020, od 9. juna 2020. godine o imenovanju Vršioca dužnosti direktora Odeljenja za vazdušno navigacijske usluge;
36. Odluka 36/2020, od 9. juna 2020. godine o izmeni Odluke sa ref. br. 12/2020;
37. Odluka 37/2020, od 9. juna 2020. godine o imenovanju trećeg člana KRSŽ-a;
38. Odluka 38/2020, od 9. juna 2020. godine o imenovanju sekretarijata KRSŽ-a;
39. Odluka 39/2020, od 10. juna 2020. godine o ukidanju Odluke sa ref. br. 26/2020;
40. Odluka 40/2020, od 10. juna 2020. godine o imenovanju odgovornog lica za vršenje dužnosti osoblja;
41. Odluka 41/2020, od 25. juna 2020. godine o izmeni Odluke sa ref. br. 34/2020;
42. Odluka 42/2020, od 29. juna 2020. godine Komisija za primopredaju radova VD ljudskih resursa;
43. Odluka 43/2020, od 7. jula 2020. godine o zameni trećeg člana Disciplinske komisije;
44. Odluka 44/2020, od 13. avgusta 2020. godine o popunjavanju opisa radnih dužnosti inspektora plovidbenosti;
45. Odluka 45/2020, od 19. avgusta 2020. godine o popunjavanju opisa radnih dužnosti Glavnog finansijskog službenika;
46. Odluka 46/2020, od 26. avgusta 2020. godine o imenovanju predsedavajućeg Komisije za razmatranje administrativnih prekršaja;
47. Odluka 47/2020, od 31. avgusta 2020. godine o imenovanju trećeg člana Komisije za razmatranje administrativnih prekršaja;

48. Odluka 48/2020, od 2. septembra 2020. godine o zameni trećeg člana Komisije za razmatranje administrativnih prekršaja (zbog sukoba interesa);
49. Odluka 49/2020, od 4. septembra 2020. godine o imenovanju članova Disciplinske komisije;
50. Odluka 50/2020, od 7. septembra 2020. godine o ovlašćenju zastupanja ACV-a u predmetima izvršnog postupka;
51. Odluka 51/2020, od 8. septembra 2020. godine o ovlašćenju direktora za OBL za potpisivanje dozvola za opasnu robu i SAP;
52. Odluka 52/2020, od 11. septembra 2020. godine o zameni trećeg člana Disciplinske komisije;
53. Odluka 53/2020, od 24. septembra 2020. godine o promeni linije odgovornosti odgovornog službenika za javne nabavke;
54. Odluka 54/2020, od 12. oktobra 2020. godine o imenovanju Komisije za inventarizaciju nematerijalne imovine;
55. Odluka 55/2020, od 12. oktobra 2020. godine o imenovanju Komisije za procenu i otuđenje nematerijalne imovine;
56. Odluka 56/2020, od 9. oktobra 2020. godine o izmeni Odluke 54/2020;
57. Odluka 57/2020, od 9. oktobra 2020. godine o izmeni Odluke 55/2020;
58. Odluka 58/2020, od 20. oktobra 2020. godine o osnivanju Saveta za bezbednost;
59. Odluka 59/2020, od 27. oktobra 2020. godine o imenovanu radne grupe za izradu Nacrta uredbe ACV-a o unutrašnjoj organizaciji;
60. Odluka 60/2020, od 4. oktobra 2020. godine o ovlašćenju šefa jedinice za ljudske resurse i određivanje linije za izveštavanje;
61. Odluka 61/2020, od 5. novembra 2020. godine o ukidanju Odluke sa ref. br. 31/2020 za Komisiju za razmatranje i proveru dokumentacije prijava za usluge zemaljskog opsluživanja;
62. Odluka 62/2020, od 24. decembra 2020. godine o produženju roka za završetak radne grupe za izradu nacrta unutrašnje uredbe.

c) Kazne/žalbe/sporovi

Komisija za žalbe u ACV

- Komisija za žalbe pri ACV-u je tokom 2020. godine je razmatrala Žalbu sa br. prot. 2020/01/59, od 21.02.2020. godine na Odluku Komisija za razmatranje administrativnih kazni (sa br. prot. 2020/03/54).
- Komisija za razmatranje administrativnih prekršaja pri Autoritetu civilnog vazduhoplovstva (ACV) je izricala administrativnu kaznu operatoru LIMAK Kosovo International Airport J.S.C. (LKIA), u iznosu od 10,000.00 € (deset hiljada evra). Novčana kazna je izrečena zbog nalaza koji su utvrdili inspektori

ACV-a tokom revizije/inspekcije LKIA za vremenski period od 2017. do 2020. godine.

- Disciplinska komisija: Tokom 2020. godine pokrenuto je u Disciplinskoj komisiji šest zahteva koji su procesirani i donete relevantne odluke.
- Komisija za žalbe, do jula 2020. godine kada je ukinut Zakon o civilnim službenicima L-149, podneto je pet zahteva i svi su u toku, u skladu sa rokovima, međutim zbog COVID-19 četiri su okončana, dok je jedan zahtev procesiran promenom predsedavajućeg komisije u junu od strane VD Generalnog direktora i nije sproveden zakonski postupak za osnivanje komisije.
- Inspektori ACV izrekli su 10 administrativnih kazni zbog neovlašćenog rada sistema bespilotnih letelica.

Pokretanje disciplinskih postupaka:

Slučaj 1: Službenom e-poštom prijavljeno je kako sledi: "Danas, 07.10.2020, u 11:10 došla je u moju kancelariju službenica gđa. N/N koja me fizički i verbalno napala....." slučaj je pokrenut protiv dvojice službenika koji su bili umešani u ovaj spor.

Slučaj 2: Nakon pregleda finansijskog izveštaja Generalni direktor otkrio je da neki računi nisu izdati, iako to zahteva Uredba br. 2/2015, radi se o računima:

1) Račun za 2019. godinu prema članu 15, tabela 15 B, u iznosu od 5000 evra, koji bi trebao da bude izdat 2019. godine u iznosu od 5.000€. 2) 50% naknade, za nastavak odobrenja za LKIA-a.d., kao pružaoca zemaljskih usluga, u MPA "Adem Jashari", u iznosu od 1.250,00 evra. Ref. u Uredbi 02/2015, član 18, tabela 18 A. 3) Godišnja naknada, za 2020. godinu, za LKIA-a.d., kao pružaoca zemaljskih usluga, u MPA "Adem Jashari", u iznosu od 2.000,00 evra. Ref. u Uredbi 02/2015, član 18, tabela 18 A. 4) Godišnja naknada, za 2019. godinu, za "Ex-Fis" sh.p.k. kao pružaoca zemaljskih usluga, u iznosu od 2.000,00. Ref. u Uredbi 02/2015, član 18, tabela 18 A. Pokrenut je disciplinski postupak protiv dvojice odgovornih službenika N/N.

Slučaj 3: Neprimenjivanje Uredbe 04/2011 i otvaranje tržišta za pružaoce zemaljskih usluga jedan je od glavnih izazova ACVK-a, zvaničnica ACVK-a putem elektronske pošte odbila je da se uključi u napore za sprovođenje uredbe. U ovom slučaju je pokrenuta disciplinska komisija za neispunjavanje radnih dužnosti. Pokrenuta je disciplinska komisija protiv odgovorne zvaničnice N/N.

Nakon pokretanja postupaka u disciplinskoj komisiji i odluka disciplinske komisije, na odluke disciplinske komisije uložena je žalba u Nezavisni Nadzorni Odbor civilne sluzbe Kosova (NNOCSK), a NNOCSK je doneo odluke kojima se odbacuju oba slučaja, odluke su objavljene na zvaničnoj veb stranici kpmshc.rks-gov.net.

Odluke NNOCSK-a sprovodio je generalni direktor u skladu sa važećim zakonom, međutim, ACV je iskoristio svoje pravo da tuži odluke NNOCSK-a pred Osnovnim sudom.

8.11 TEHNIČKE PUBLIKACIJE ZA INDUSTRIJU

U cilju pružanja podrške operaterima u sprovođenju važećeg zakonodavstva, ACV kontinuirano izdaje tehničke publikacije za industriju civilnog vazduhoplovstva. Tokom 2020. godine objavljen je sledeći dokument:

Dana 30. novembra 2020. godine, objavljena je Tehnička publikacija TP 32, koja se pruža kao vodič za pripremu Operativnog koncept dokumenta (Operational Concept Document - OCD) od strane Pružalaca vazdušno navigacijskih usluga.

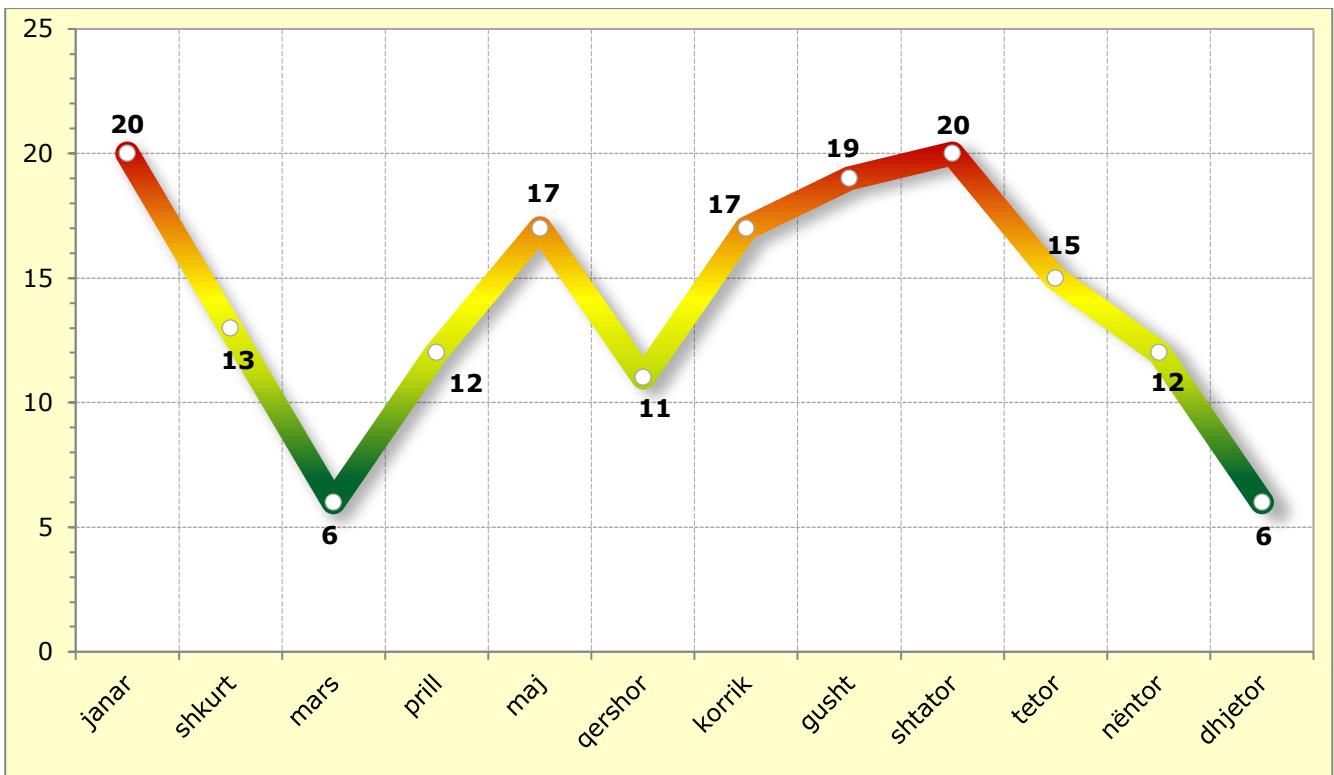
Nakon završetka unutrašnjih postupaka izrade, kontrole kvaliteta i odobrenja, ovaj objavljene su nove verzije tehničkih publikacija koje su prošle proces izmena i dopuna.

- Objavljanje pregleda prijavljenih događaja**

U junu 2020. godine, ACV je objavio redovni izveštaj „Pregled događaja koji su prijavljeni 2019 godine“, u kojem su sažeti svi događaji koji su prijavljeni u ACV tokom 2019. godine. Na osnovu važećeg zakonodavstva u Republici Kosovo, „događaj“ znači svaki događaj koji se odnosi na bezbednost, koji ugrožava ili koji, ako ne bude ispravljen ili tretiran, može da ugrozi vazduhoplov, osobe unutar njega ili bilo koju drugu osobu, a posebno obuhvata vazdušnu nesreću ili ozbiljan incident.

Tokom 2019. godine, u ACV je prijavljeno ukupno 168 incidenata, koji su kategorisani prema vazduhoplovnim elementima koji su učestvovali u tim događajima, i klasifikovani su u skladu sa ozbiljnošću njihovog uticaja na bezbedne operacije letelica i lica u njihovim posadama. Ove izveštaje sačinilo je osoblje Međunarodnog aerodroma Priština „Adem Jashari“, Agencija za usluge vazdušne navigacije, KFOR i aviokompanije. „Pregled prijavljenih događaja“ sadrži kratko objašnjenje klase i kategorija događaja, statističku analizu statistika prijavljenih događaja u 2019. godini, detaljniji opis kodiranih kategorija događaja, sa popisom svih događaja (sa njihovim brojem, nazivom i klasom) u okviru svake kategorije, kao i detaljan opis najvažnijih događaja.

Dokument „Pregled prijavljenih događaja 2019“ može se naći na službenoj internet stranici ACV-a na www.caa-ks.org.

Broj događaja prijavljenih po mesecima tokom 2019

8.11 INFORMISANJE JAVNOSTI I PRISTUP JAVNIM DOKUMENTIMA

a) Pristup javnim dokumentima

Odlukom br. 29/2020 izmenjena Odlukom 32/2020 VD Generalnog direktora imenovao je službenika za odnose sa javnošću, ujedno odgovornog za prijem i razmatranje zahteva pravnih i fizičkih lica za pristup javnim dokumentima ACV-a, u skladu sa Zakonom br. 03/L-215 o pristupu javnim dokumentima.

Tokom 2020. godine primljeno je 1 zahtev za pristup javnim dokumentima od novinara, koji se odnosio na sporazum, koji je odobren.

b) Zvanična internet stranica ACV-a

Zvanična internet stranica ACV-a stalno se ažurira od strane osoblja kako bi prikazala nove propise i smernice koje je objavio ACV, kao i najnovije verzije onlajn obrazaca koji služe kao aplikacija ili dobровoljno i obavezno izveštavanje o događajima.

Direktno online izveštavanje olakšava postupak prijavljivanja vazduhoplovnih događaj i podstiče isti.

8.12 NABAVKA

Tokom 2020. godine sprovedene su dole navedene aktivnosti javnih nabavki. Aktivnosti su sprovedene od Centralne agencije za nabavke - Odeljenje za centralizovane nabavke ne centralnom nivou i Odeljenje za nabavke u ime ugovornih organa, na osnovu člana 21/A ZJN-a.

Tokom ovog perioda, zaključeno je 16 ugovora o uslugama od strane CAN-a za potrebe ACV-a kao deo nezavisnih institucija.

1. Dezinfekcija nezavisnih objekata (tromesečni ugovor);
2. Usluge prevodenja i lektorisanja;
3. Nabavka higijenskog materijala (gde su uključene maske, rukavice i definfektanti);
4. Nabavka fiksnih telefona za kancelarije;
5. Nabavka dvostranih radnih torbi za laptopove, za inspektore ACV-a;
6. Nabavka opreme informacione tehnologije;
7. Deratizacija, dezinfekcija i dezinsekcija objekata ACV-a;
8. Pranje vozila;
9. Nabavka papira sa zaštitnim bezbednosnim merama;
10. Nabavka IT opreme;
11. Usluge prevodenja i lektorisanja;
12. Fizičko obezbeđenje
objekata;
13. Marketinške usluge (oglesi, reklame i informacije za javnost);
14. Redizajn i održavanje internet stranice;
15. Premeštaj kancelarija, i
16. Servisiranje i održavanje klima uređaja.

8.13 FINANSIJSKI IZVEŠTAJ

a) Izveštaj o budžetu sa troškovima

Odobreni budžet ACV-a za 2020. godinu iznosio je 979,114 evra. ACV je imao budžetska uskraćivanja u ekonomskim kategorijama u skladu sa odlukama Vlade Republike Kosovo za uštede i izdvajanje budžeta kao i za transfere, preraspodele budžetskih organizacija za 2020. godinu. Prema Odluci br. 09/50 prema Odluci br. 09/50 od 21. decembra 2020. godine, napravljeni su rezovi budžeta za 2020. godinu

Nakon vladinih odluka o uštedama, konačni budžet ACV u KFMIS za 2020. godinu iznosi je 884,324.22 evra, uključujući primljena sredstva u iznosu od 5.928,21 €, iz projekta BEYOND koji finansira Evropska komisija

Tokom fiskalne 2020. godine, ACV je potrošio 854,870.07 evra, što pokazuje da je procenat izvršenja 97% izdvojenog završnog budžeta. Tabela 1. prikazuje odobreni budžet i rashode za svaku kategoriju u procentima

Tabela 1 – Budžet i rashodi izraženi u %

Opis	Završni budžet u KFMIS	Izdaci	Izdaci %
Plate i dnevnice	731,088.11	731,088.11	100%
Robe i usluge	146,250.22	118,174.16	81%
Komunalni troškovi	6,985.89	5,607.80	80%
Ukupno	884,324.22	854,870.07	97%

b) Prihodi

Prihodi ACV-e deponuju se na službeni račun banke koji je otvorio direktor Agencije za trezor Ministarstva finansijsa. Prihodi od tarife za bezbednost putnika za novembar i decembar 2020. godine registruju se početkom 2021. godine, u skladu sa memorandumom koji je potpisana između ACV-a i operatera MAP „Adem Jashari“. Ovi prihodi se prenose 45 dana nakon završetka meseca.

Prihodi ACV-a od naknada za bezbednost putnika, licenci i naknada za izdavanje sertifikata, dronova i kazni u skladu sa Pravilnikom br. 2/2015 za naknade koje naplaćuje ACV prikazani su u sledećoj tabeli 2.

Tabela 2 - Sopstveni prihodi

Përshkrimi	Shënim	2020		2019		2018	
		€ '000	€ '000	€ '000	€ '000	% e totalit	n
Të hyrat nga taksat 1							%
Të hyrat nga taksat 2							%
Të hyrat nga dëniemet-gjobat 1		8		1		1	1%
Të hyrat nga dëniemet-gjobat 2							0%
Të hyrat nga certifikimi dhe licencat 1		31		6		40	2%
Të hyrat nga tarifa për regjistrim të SPA-DRON		0		1		1	0%
Të hyrat nga shitja e pasurisë dhe shërbimeve							%
Të hyrat nga tarifa e sigurisë së pasagjerave		1,215		2,332		2,074	97%
Të hyrat nga interesi bankar							%
Të hyrat nga ndryshimet e pozicionit të kursit							%
Tarifa për akreditim							%
Të hyrat nga pasuria							%
Pranimet tjera							%
Gjithsej		1,254		2,340		2,115	100%

c) Određeni grantovi donatora

Tokom 2020. godine, ACV nije dobio sredstva iz donacije Evropske komisije za projekat „Dizajniranje i procedure leta putem satelitskikh signala“. Preostali iznos od 5,928.21 evra iz 2019. godine prenesen je u 2020. godini. Tokom izveštajnog perioda, ACV nije imao troškove iz projekta „Dizajniranje i procedure leta putem satelitskikh signala“. Vrednost donacije u ISUFK-u je 5,928.21 evra.

Tabela 3 – Preneti primljeni, potrošeni i nepotrošeni grantovi

	Përshkrimi	2020	2019	2018
	Grantet e përcaktuara të donatorëve të bartura nga viti i kaluar	5,928	5,664	4,694
Plus	Grantet e përcaktuara të donatorëve të pranuara në këtë vit		264	1,971
	Totali në dispozicion për ndarje në vitin aktual	5,928	5,928	6,664
Minus	Shuma e shpenzuar në vitin aktual			(1,000)
	Shuma e mbetur për bartje 2021	5,928	5,928	5,664

d) Budžetski rashodi

Finansiranje svih aktivnosti ACV-e za 2019. godinu prema ekonomskim klasifikacijama prikazano je u narednim tabelama. Potrošeno je 854,870.07evra. Zaposlenima ACV-a se isplaćuje osnovna plata (uključujući radno iskustvo) i ne primaju nikakve dodatne naknade

Rashodi budžeta po kategorijama prikazani su u tabeli 4, plate u tabeli 5, dok u tabeli 6 i 7 prikazani su budžetski rashodi po aktivnostima (roba i usluge i komunalni troškovi).

Tabela 4 - Izveštaj o primanjima i isplatama u gotovom novcu

Pasqyra e pranimeve dhe pagesave të parave të gatshme për Autoritetin e Avacionit Civil

Për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2020

	2020	2019	2018
	Llogaria e vetme e Thesarit	Llogaria e vetme e Thesarit	Llogaria e vetme e Thesarit
	BKK '000	BKK '000	BKK '000
BURIMET E FONDEVE -PRANIMET			
Granti qeveritar	855	922	896
Të hyrat veteranke			
Të hyrat e dedikuara			
Të hyrat nga AKP			1
Grantet e përcaktuara të donatorëve			
Klauzola e investimeve			
Fondi zhvillimor në mirëbesim			
Pranimet tjera			
Gjithsej	855	922	897
SHFRYTEZIMI I FONDEVE - PAGESAT			
Operacionet			
Paga dhe rruga	2	731	726
Mallra dhe shërbime	3	118	190
Shpenzime komunale	4	6	6
	855	922	897
Transferet			
Transfere dhe subvencione	5		
Shpenzime kapitale			
Prona, ndërtesa dhe pajisje	6		
Pagesa tjera	7		
Gjithsej	855	922	897

Tabela 5 - Plate

Përskrimi	Gjithsej Pagesat € '000	2020							Krahasim %	2019 € '000	2018 € '000
		GQ € '000	THV € '000	THD € '000	TH-AKP € '000	GPD € '000	KI € '000	FZHM € '000			
Pagat neto përmes listës së pagave	604	604							604	100%	599
Pagesa per sindikatë	-	-							-		-
Pagesa neto për punë jashtë orarit	-	-							-		-
Puntëtorët me kontratë (jo në listen e pagave)	-	-							-		-
Tatimi ndaluar në të ardhura personale	58	58							58	100%	57
Kontributi pensional-punetori	35	35							35	100%	35
Kontributi pensional-punëdhënësi	35	35							35	100%	33
Paga dhe rroga	731	731	-	-	-	-	-	-	731	100%	726
											699

Tabela 6 - Roba i usluge

Përskrimi	Gjithsej Pagesat € '000	2020							Krahasim %	2019 € '000	2018 € '000
		GQ € '000	THV € '000	THD € '000	TH-AKP € '000	GPD € '000	KI € '000	FZHM € '000			
Shpenzimet e udhëtimit zyrtar brenda vendit	-	0							-	0%	0
Shpenzimet e udhëtimit zyrtar jashtë vendit	0	0							2	24%	12
Medijet për udhëtime zyrtre jashtë vendit	3	3							4	83%	15
Akomodimi udhëtime zyrtre jashtë vendit	3	3							4	88%	15
Shpenzime tjera udhëtime zyrtre jashtë vendit	1	1							1	67%	3
Shpenzimet e telefonisë mobile	8	8							9	93%	10
Shpenzimet postare	0	0							0	47%	0
Shpenzimet për dororimin e kabllit optik	-	0							-	0%	0
Shërbimet e arsimit trajnimit	7	7							10	65%	24
Shërbime të ndryshme intelektuale dhe këshilldhënëse	0	0							5	3%	6
Sherbime shtypjejo marketing	0	0							2	13%	2
Sherbime kontraktuese tjera	7	7							7	99%	7
Sherbime teknike	2	2							2	89%	1
Sherbimet e varrimit	-	0							-	0%	0
Mobilje (me pak se 1000 euro)	3	3							3	100%	2
Telefona (me pak se 1000 euro)	0	0							0	94%	0
Kompjuterë me pak se 1000 euro	2	2							4	53%	4
Paisje tjera	1	1							2	45%	0
Funvizim per zyre	4	4							5	83%	5
Furnizim me ushqime dhe pije (jo dreka zyrtare)	1	1							2	82%	1
Furnizim pastrimi	2	2							3	81%	3
Furnizim veshmbathje	-	-							-	0%	1
Akomodim	-	-							-	0%	0
Nafte per ngrohje	15	15							15	100%	15
Derivate per gjenerator	-	-							-	0%	0
Karburante per vetura	1	1							2	60%	2
Regjistrim I automjeteve	0	0							0	81%	0
Sigurim I automjeteve	1	1							1	60%	1
Taksa Komunal	0	0							0	100%	0
Sigurim I ndertesës tjera	9	9							10	93%	11
Mirembajtje dhe riparim i automjeteve	2	2							2	82%	3
Mirembajtje e ndertesës	-	-							-	0%	-
Mirembajtje e teknologjis informative	0	0							1	61%	0
Mirembajtje e mobiljeve dhe paisjeve	0	0							0	97%	0
Qiraja per ndertse	42	42							42	100%	42
Shpenzime marketingu/informimi publik; reklama konkurse	1	1							1	99%	0
Dreka zyrtare	1	1							2	46%	2
Dreka zyrtare jashtë vendit	0	0							1	59%	0
Donacioni nga Komisioneri Evropian	-	-							6	0%	-
Mallra e shërbimeve	118	118	-	-	-	-	-	-	146	81%	190
											192

Tabela 7 - Komunalne usluge

Përshkrimi	Gjithsej Pagesat € '000	2020								Buxheti Final € '000	Krahasimi %	2019 € '000	2018 € '000
		GQ € '000	THV € '000	THD € '000	TH-AKP € '000	GPD € '000	KI € '000	FZHM € '000					
Rryma	4	4							5	90%	5	4	
Uji	0	0							0	90%	0	0	
Mbeturinat	0	0							0	66%	0	0	
Ngrohja Qendrore	-									0%			
Shpenzimet telefonike	1	1							1	43%	1	1	
Pagesa-vendimet gjyqësore	-									0%			
Shpenzime komunale	6	6	-	-	-	-	-	-	7	80%	6	6	

e) Planiranje / Realizacija budžeta

U Tabeli 8 prikazani su prikupljeni prihodi, usvojeni budžet i njegovo izvršenje. Kao što je objašnjeno u gornjoj Tabeli 1, ACV je ostvario 97% dodeljenog konačnog budžeta.

Tabela 8 - Izveštaj o izvršenju budžeta

Pasqyra e krahasimit të shumave buxhetore dhe aktuale për Autoritetin e Aviacionit Civil

Për vitin e përfunduar me 31 dhjetor 2020

Shënim	2020				2019		2018	
	Realizimi A € '000	Buxheti final B € '000	Buxheti filletar C € '000	Varianca D=B-A € '000	Realizimi E € '000	Realizimi F € '000		
HYRJA E PARASË SË GATSHME								
Të hyrat tatimore	8	-						
Të hyrat jo tatimore	9	1,254		(1,254)	2,340	2,115		
Të hyrat e dedikuara	10	-						
Grantet e përcaktuara të donatorëve	11	-		-	0	2		
Tjera	12	-		-				
Gjithsej Pranimet		1,254	-	(1,254)	2,341	2,117		
DALJA E PARASË SË GATSHME								
Paga dhe rroga	2	731	731	753	-	726	699	
Mallra dhe shërbime	3	118	146	212	(28)	190	192	
Shpenzime komunale	4	6	7	14	(1)	6	6	
Transfere dhe subvencione	5	-	-	-	-	-	-	
Shpenzime kapitale	6	-	-	-	-	-	-	
Tjerat	7	-	-	-	-	-	-	
Gjithsej pagesat		855	884	979	(29)	922	897	

f) Kapitalne investicije

ACV u 2020. godini nije imao kapitalne troškove.

g) Tabela o upoređivanju budžeta za tri zadnje godine

Tabela 9 – Upoređivanje budžeta za poslednje tri godine

Opis	Budžet			Realizacija		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Plate i naknade	731,088.11	725,911	699,327	731,088.11	725,911	699,327
Roba i usluge	146,250.22	228,980	232,216	118,174.16	189,955	192,026
Komunalni troškovi	6,985.89	13,738	11,238	5,607.80	5,908	5,886
UKUPNO	884,324.22	968,629	942,781	854,870.07	921,774	897,239

h) Budžet ACV-a za 2020. godinu

Autoritet Civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo podneo je zahtev za dodelu budžeta za 2020. godinu, u skladu sa rokovima i zakonskim procedurama Republike Kosovo.

Za funkcionisanje i obavljanje aktivnosti prema planiranju, ACV je tražio budžet u iznosu od 1.875,234.96 evra. Zahtev za budžet ACV-a nije odobren kao takav.

8.12 REVIZIJA PREMA ACV-u

- Revizija od strane Nacionalne kancelarije za reviziju Kosova**

Revizija za 2019. godinu je izvršena od strane „ETIKA Co“ DOO u ime Nacionalne kancelarije za reviziju (NKR) za reviziju godišnjih finansijskih izveštaja ACV-a za godinu zaključno sa 31. decembrom 2019. godine. Ova revizija je usredsređena na godišnje finansijske izveštaje, upravljanje finansijama i unutrašnju kontrolu (uključujući upravljanje i izvršenje budžeta) i sistem interne revizije. Iz izveštaja NKR, primljenog u julu 2020. godine, u opštem zaključku navodi se da je ACV uspostavio dobar sistem interne kontrole i finansijskog upravljanja, međutim potrebna je kontrola prilikom upisa imovine ispod 1000 € u registru e-imovine. I ove godine, kao i ranijih godina, NKR je iznala „Nepromenjeno mišljenje“ i potvrdio da „finansijski izveštaji ACV za 2019. godinu predstavljaju tačan i pravičan prikaz u svim materijalnim aspektima“. Prema ovom izveštaju, upravljanje budžetom je izvršeno u potpunom skladu sa pravilima finansijskog upravljanja. Izveštaj Nacionalne kancelarije za reviziju je dao preporuku da se imovine upiše u registru e-imovina. Ovu preporuku je ACV primenio odmah, kupovinu imovine je na kraju 2019. godine odmah upisao u registru imovine ACV-a.

- Interna revizija od strane Ministarstva finansija

Tokom 2020. godine, ACV nije imao reviziju od strane Kancelarije internog revizora Ministarstva za finansije za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

9. STATISTIKE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Tokom 2020. godine, MAP „Adem Jashari“ pružio je ukupne usluge za 1,104,435 putnika, koje pokazuju statistički podaci koje je prikupio operater LKIA. Ovaj broj putnika je manji za 53% u odnosu na broj putnika koji su opsluženi u 2019. godini (2,373,698). to je bio rezultat pandemije koju je stvorio virus COVID-19, koji je izazvao najveću krizu u istoriji vazduhoplovstva. Međutim, treba istaći da uprkos krizi, Međunarodni aerodrom u Prištini „Adem Jashari“ bio je drugi aerodrom sa najviše putnika u regionu, i bio ispred aerodroma kao što su u Zagrebu, Splitu i Dubrovniku.

Najveći broj putnika je bilo u januaru, ukupno 183,472 putnika, zatim sledi februar sa ukupno 167,148, dok je najmanji saobraćaj bio u aprilu, maju i junu sa preko 95% smanjenjem broja putnika, u odnosu na isti period 2019. godine.

Tokom prošle godine je realizovano 4,651 letova, ili 49% manje u odnosu na prošlu godinu. Meseci sa najviše odlaznih letova bili su januar i oktobar, sa 684, odnosno 597 letova. S druge strane, mesec sa najmanje odlaznih letova bio je aprila sa 29.

Od destinacija, najviše putnika su imali Bazel (BSL/MLH), Štuttgart, Ciriš i Dizeldorf. Od država, što se tiče ukupnog saobraćaja iz Prištine, prva je Švajcarska, koju slede Nemačka, Turska, Švedska, Austrija, i tako redom. Od avio-kompanije prva je Eurowings, sa najvećim brojem putnika koji su opsluženi iz Prištine, zatim slede Wizzair, Air Mediterranean, EasyJet, Chair Airlines, Edelweiss, i tako redom.

Što se tiče daljih destinacija iz Prištine, na čelu je Njujork (JFK), a potom slede Frankfurt, Kopenhagen, London (Heathrow) i Čikago (O'Hare), Helsinki i Brisel.

Prevoz robe i pošte vazdušnim putem zabeležio je pad od (-38)%.

Kompletni statistički podaci mogu se naći u Prilog 3 ovog izveštaja i na internet stranici ACV: <http://caa-ks.org>

	Putnici u 2020. godini	Putnici u 2019. godini	Razlika u %	Razlika
Priština	1,104,435	2,373,698	-53%	(1,269,263)
Tirana	1,310,614	3,338,147	-61%	(2,027,533)
Beograd	1,903,337	6,162,159	-69%	(4,258,822)

Skopje	710,711	2,360,400	-70%	(1,649,689)
Zagreb	924,823	3,435,531	-73%	(2,510,708)
Podgorica	343,187	1,297,365	-74%	(954,178)
Sarajevo	249,642	1,143,680	-78%	(894,038)
Ljubljana	288,235	1,721,355	-83%	(1,433,120)

Prištinski aerodrom u poređenju sa aerodromima drugih glavnih gradova u regionu

PRILOG 1 – SPISAK OBUKA

Zbog okolnosti stvorenih od pandemije COVID-19, deo obuka je održano ONLAJN..

- Od 1. do 2. oktobra 2020. godine, održana je online radionica za „Global reporting format implementation (GRF) on aerodromes Workshop“, gde je učestvovalo Odeljenje za aerodrome.
- Od 12. do 16. oktobra 2020. godine, održana je onlajn obuka u okviru projekta EASA IPA 5 „Pružaoci usluga zemaljskog opsluživanja: proces i razvoj kriterijuma za izbor“ pružena za zemlje regiona, gde su učestvovali Odeljenje za aerodrome, Odeljenje za MSERV i ZCLA.
- Od 14. do 15. oktobra 2020. godine održana je obuka u Tirani na temu „Program komunikacije i razvoja“ kojoj je prisustvovalo 15 predstavnika osoblja ACV-a.
- Od 20. do 22. oktobra održana je radionica za Upravljanje promenama u glavnoj aerodromskoj infrastrukturi „Management of Changes in Major Airport Infrastructure Workshop“ (preko Webex) od EASA, kroz projekat EASA IPA 5, kojom su prisustvovali predstavnici DCS i Odeljenja za aerodrome.
- Od 27. do 29. oktobra 2020. godine održan je vebinar „*Just culture across industries: Continuing to learn from each other*“ koji je pružio Eurocontrol IASN, kojom su prisustvovali predstavnici OUVN-a i DCS-a.
- Dana 28. oktobra 2020. godine održan je vebinar „*GEN-FUT: Network Management*“, organizovan od Eurocontrol, IANS, kojom su prisustvovalo predstavnici Odeljenja za VNU.
- Od 4. do 6. novembra 2020. godine, Službenik ja ekonomsku regulaciju aerodromova i vazdušno navigacijske usluge, pohađao je onlajn obuku „*Aviation Law Insurance*“ koja je organizovana od IATA.
- Dana 6. novembra 2020. godine, predstavnici OMSERV učestvovali su na Godišnjoj konferenciji „European Air Law Association 32“.
- Od 16. do 18. novembra 2020. godine, inspektor Odeljenja za bezbednost letova, učestvovao je u onlajn obuci „*IATA Infectious Substances Transport*“;
- Od 17. do 19. novembra 2020. godine održana je radionica „*ATM/ANS Change Management and Assessment of changes of functional systems in ATM/ANS*“, od strane EASA IPA 5, gde je učestvovalo Odeljenje za UVN.
- Inspektor OBL pohađao je vebinar koji je organizovao Eurocontrol na temu: „*Discover IMPACT, the integrated aircraft noise and emissions modelling platform:*“

- Dana 9. decembra 2020. godine, GFS je učestvovao u radionici koju je organizovao Trezor: „Virtuelni sastanak na temu: Poboljšanje učinka budžetskih organizacija i sprovođenje preporuka iz Godišnjeg izveštaja o reviziji“.
- Od 15. do 17. decembra 2020. godine, održana je onlajn obuka „*Sustainable development*“ u vazdušnom saobraćaju koja je organizovana od strane ENAC, gde su učestvovali predstavnici iz ZDP-a i Odeljenja za aerodrome.
- Odeljenje za UVN učestvovalo je na još dva vebinara „*Introduction to Airspace Management*“ i „*2017/373 - Cover Regulation*“.

PRILOG 2 - PLAN RADA ACV-a ZA 2020. GODINU I REALIZACIJA PLANA

1. NORMALIZACIJA VAZDUŠNOG PROSTORA															
	(planirane) RADNJE	Odgovorna jedinica	VREMENSKI ROK				STATUS Kratki izveštaj	U toku							
			K 1	K 2	K 3	K 4		Kompletiran							
1.1 Potpuna normalizacija niskog vazdušnog prostora za opštu avijaciju															
1	2.1.1 Koordinacija sa AVNU-om i Katastarskom agencijom o VFR mapama	UVN/OBL/AGA				X X X									
	Priprema VFR -AVNU mapa														
	2.1.2 Odobrenje mapa (nakon priznavanja od strane AVNU-a)	UVN/OBL/AGA													
	1.1.1 Sporazum AAC-ICETRA (COMKFOR)	UVN/MSERV/KGD				X X									
	Delegiranje niskog vazdušnog prostora kosovskim vlastima - COMKFOR														
2. ČLANSTVO U MEĐUNARODnim ORGANIZACIJAMA															
	2.2 Članstvo u OMCV														
	(planirane) RADNJE	Odgovorna jedinica	VREMENSKI ROK				STATUS Kratki izveštaj	U toku							
2			K 1	K 2	K 3	K 4		Kompletiran							
	2.2.1 Tehnička podrška MIP-a u procesu apliciranja za članstvo u OMCV	KGD/MSERV				X X X X									
	Članstvo u OMCV -MIP														
	2.3 Članstvo u ECAC														

	2.3.1 Tehnička podrška MIP-a u procesu apliciranja za članstvo. Sledеći koraci ka članstvu mogu započeti tek nakon članstva u OMCV (tačka 1.2.4)	MSERV/KGD	X	X	X	X	
2.4 Članstvo u EUROCONTROL							
	2.4.1 Tehnička podrška MIP-a u procesu apliciranja za članstvo. Sledеći koraci ka članstvu mogu započeti tek nakon članstva u OMCV (tačka 1.2.4)	MSERV/KGD	X	X	X	X	

3. ZAKLJUČIVANJE MEĐUNARODNIH I REGIONALNIH TEHNIČKIH SPORAZUMA

3.1 Zaključivanje radnih aranžmana sa EASA

3	(planirane) RADNJE	Odgovorna jedinica	VREMENSKI ROK				STATUS Kratki izveštaj	U toku
			K 1	K 2	K 3	K 4		Kompletiran
	3.1.1 Potpisivanje poslovnih aranžmana između ACV i EASA o standardizaciji	KGD						
	3.1.2 Potpisivanje poslovnih aranžmana između ACV i EASA o SAFA	KGD						
	3.1.3 Potpisivanje poslovnih aranžmana između ACV i EASA o ECCAIRS	KGD						
	3.1.4 Zaključivanje sporazuma o saradnji sa autoritetima civilnog vazduhoplovstva u Evropi i šire	OMSERV	X	X	X	X		

4. POTPUNO SPROVOĐENJE REGULATORNIH ODGOVORNOSTI

4.1 Dopuna sekundarnog zakonodavstva

4	(planirane) RADNJE	Odgovorna jedinica	VREMENSKI ROK				STATUS Kratki izveštaj	U toku
			K 1	K 2	K 3	K 4		Kompletiran

	4.1.1 Uredba 2018/1139 o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i uspostavljanju Evropske agencije za bezbednost u vazduhoplovstvu	ACV DSC/MIT/KHAIA			X	
	4.1.2. Nacrt uredbe kojom se utvrđuju zajednička pravila o vazduhu i operativne odredbe u vezi sa uslugama i postupcima u vazdušnoj navigaciji, koja sprovodi Uredbu (EU) br. 923/2012 Evropskog parlamenta i Saveta.	UVN/ OBL	X			
	4.1.3. Uredba o izmeni -dopuni Uredbe br. 08/2014 o prevozu opasnih roba vazdušnim putem	DSF/ KGD		X	X	
	4.1.4. Izmena i dopuna Uredbe 01/2014 o stručnom osposobljavanju zaposlenih aerodroma	AGA			X	
	4.1.5. Izrada priručnika za stručne obuke ACV-a	OBL/AGA/UVN/OBK			X	
	4.1.6. Izmena i dopuna Priručnika odeljenja MSERV	MSERV			X	
	4.1.7. Izmena i dopuna Priručnika KAM-a	UVN		X	X	
	4.1.8. Izmena i dopuna TP-05	OBK/OBL			X	
	4.1.9. Sprovođenje Uredbe EK-a 2018/1976 "Commission Implementing Regulation (EU) 2018/1976 of 14 December 2018 laying down detailed rules for the operation of sail planes pursuant to Regulation (EU) 2018/1139 of the European Parliament and of the Council"	OBL	X	X		
	4.1.10. Sprovođenje Uredbe EK-a 2018/1048 "Commission Implementing Regulation (EU) 2018/1048 of 18 July 2018 laying down airspace usage requirements and operating procedures concerning performance-based navigation"	OBL		X	X	
	4.1.11. Sprovođenje Uredbe EK-a 2018/1866 "Commission Implementing Regulation (EU) 2018/1866 of 28 November 2018 amending Regulation (EC) No 474/2006 as regards the list of air carriers which are banned from operating or are subject to operational restrictions within the Union"	OBL		X	X	
	4.1.12. Sprovođenje Uredbe EK-a 2019/133 "Commission Implementing Regulation (EU) 2019/133 of 28 January 2019 amending Regulation (EU) 2015/640 as regards the introduction of new additional airworthiness specifications"	OBL			X	
	4.1.13. Sprovođenje Uredbe EK-a 2019/133 2018/1975 "Commission Implementing Regulation (EU) 2018/1975 of 14 December 2018 amending Regulation (EU) No	OBL			X	

	<i>965/2012 as regards air operations requirements for sailplanes and electronic flight bags"</i>					
4.1.14.	Izmene i dopune Priručnika odeljenja za Odeljenje za aerodrome	AGA		X		
4.1.15.	Uredba Komisije (EU) o sprovođenju 2017/373 od 1. marta 2017. o utvrđivanju zajedničkih zahteva za pružaoca usluga upravljanja vazdušnim saobraćajem/vazdušno navigacijskih usluga i drugih mrežnih funkcija vazdušnim saobraćajem i za njihov nadzor, o stavljanju van snage Uredbe (EZ) br. 482/2008, i uredbi o sprovođenju (EU) br. 1034/2011, (EU) br. 1035/2011 i (EU) 2016/1377 i o izmeni Uredbe (EU) br. 677/2011	UVN		X		
4.2 Sprovođenje plana korekcije za adresiranje nalaza EASA						
4.2.1	Sprovođenje plana korekcije ACV-a	UVN	X	X	X	X
4.2.2	Praćenje sprovođenja plana korekcija AVNU-a	UVN	X	X	X	X
4.3 Izdavanje i re-validacija licenci osoblja operatora i izdavanje dozvola						
4.3.1	Izdavanje i validacija vazduhoplovnih licenci	OBL	X	X	X	X
4.3.2	Izdavanje i validacija lekarskih uverenja	OBL	X	X	X	X
4.3.3	Licenciranje kontrolora (proces u toku)	UVN	X	X	X	X
4.3.4	Izdavanje dozvola za DGR (na zahtev)	OBL	X	X	X	X
4.3.5	Registracija SBL operatora	OBL	X	X	X	X
4.4 Stalni i unutrašnji nadzor operatora brendshme						
4.4.1	<i>Detaljni plan nadzornih aktivnosti je plan za 2018, ACVK/OBK-PLN 03</i>	AGA / UVN / OBL /MSERV/OBK				
4.5 Ekonomski nadzor AVNU-a, MAP Adem Jashari LKIA i pružalaca usluga zemaljskog opsluživanja						
4.5.1	Ekonomski nadzor AVNU-a (polisa osiguranja 2020)	MSERV	X			
4.5.2	Ekonomski nadzor MAP „Adem Jashari“ LKIA DOO (polisa osiguranja 2020, finansijski učinak u 2019, revidirani finansijski izveštaji 2019)	MSERV		X	X	X
4.5.3	Ekonomski nadzor AVNU-a (procena finansijskog učinka u 2019. revidirani finansijski izveštaji 2019)	MSERV			X	

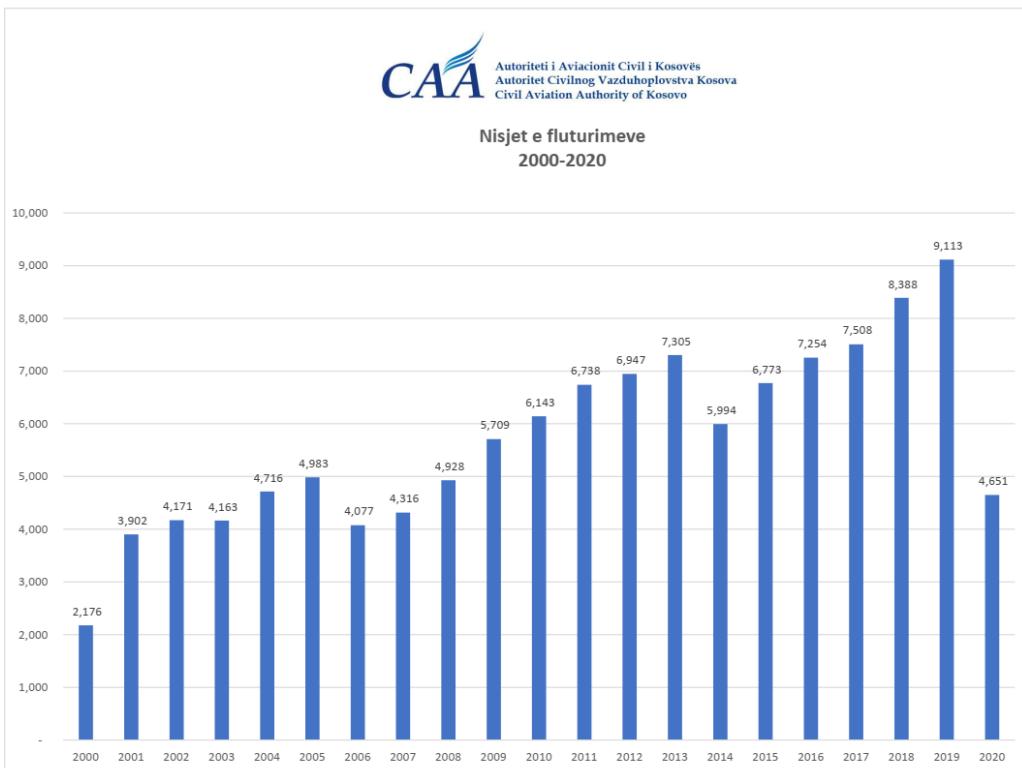
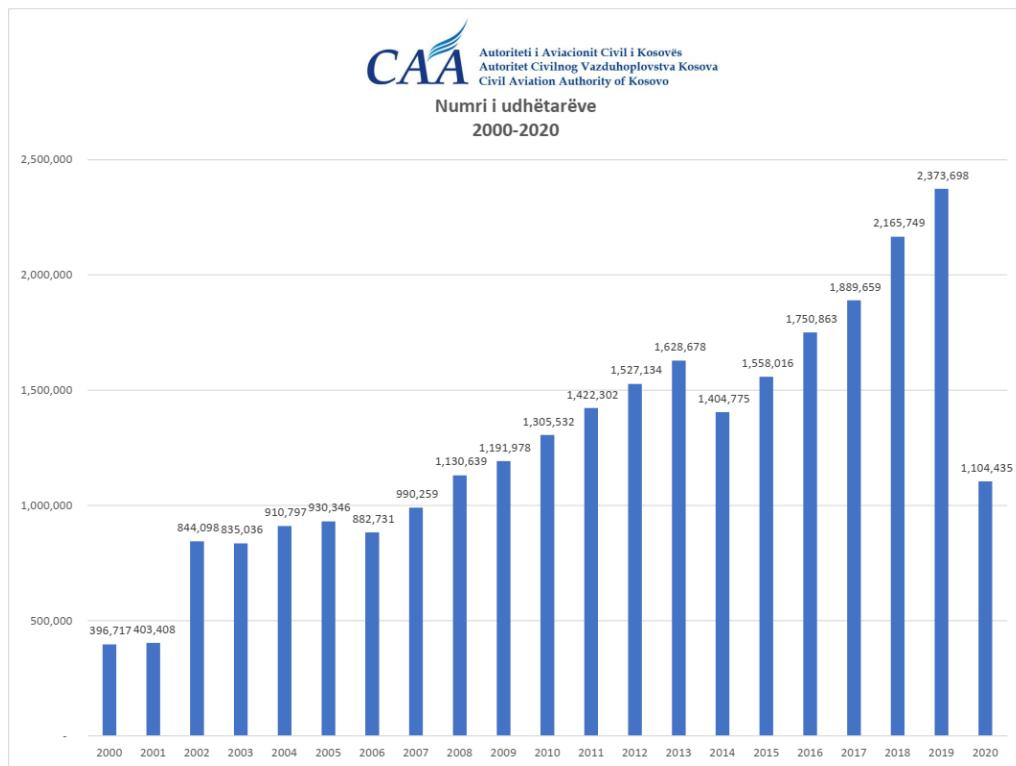
	4.5.4 Ekonomski nadzor „ExFis“ DOO o uslugama nabavke kerozina na aerodromu (polisa osiguranja 2020 na rizik od usluga zemaljskog opsluživanja i valjanost dostavljenih sertifikata, odvajanje finansijskih računa, procena finansijskog učinka u 2019, revidirani finansijski izveštaji 2019)	MSERV	X				
4.6 Unutrašnje i međuinstitucionalno izveštavanje							
4.6.1 Konsolidacija godišnjeg izveštaja ACV-a	MSERV	X					
4.6.2 Podnošenje godišnjeg izveštaja Skupštini Kosova	KGD	X					
4.6.3 Konsolidacija kvartalnih izveštaja ACV-a	MSERV	X	X	X	X		
4.6.4 Podnošenje kvartalnog izveštaja Nadzornom odboru	KGD	X	X	X	X		
4.6.5 Izveštavanje o procesima evropskih integracija (Izveštaj o zemlji, periodično izveštavanje ECAA, Pododbor SSP-a za transport)	MSERV	X	X	X	X		
4.6.6 Izveštavanje o NPSSSP-u	MSERV	X	X	X	X		
4.6.7 Podnošenje finansijskih izveštaja MF-u i KGR-u	GFS / KGD	X					
4.6.8 Podnošenje finansijskog izveštaja Parlamentarnoj komisiji za budžet i finansije	GFS / KGD	X					
4.6.9 Podnošenje srednjoročnog okvira rashoda 2021-2023	GFS / KGD		X				
4.6.10 Planiranje godišnjeg budžeta	GFS / KGD		X	X			
4.6.11 Ostvarivanje planiranih prihoda od naknade za bezbednost putnika	GFS / KGD	X	X	X	X		
4.6.12 Finansijski izveštaj o poravnjanju sa MF svakog kvartala	GFS	X	X	X	X		
4.6.13 Godišnji finansijski izveštaj za KGD	GFS / KGD	X	X	X	X		
4.6.14 Izveštavanje za CJU o unutrašnjem i spoljnom izveštaju o reviziji	KGD / ADM LJR / GFS		X				
4.6.15 Priprema LVV i podnošenje CJU-MF	KGD / GFS	X					
4.7 Sprovodenje ECAA sporazuma							
4.7.1 Ažuriranje matrice i upoznavanje osoblja o transponiranju preostalog zakonodavstva iz Aneksa 1 ECAA	MSERV	X	X	X	X		

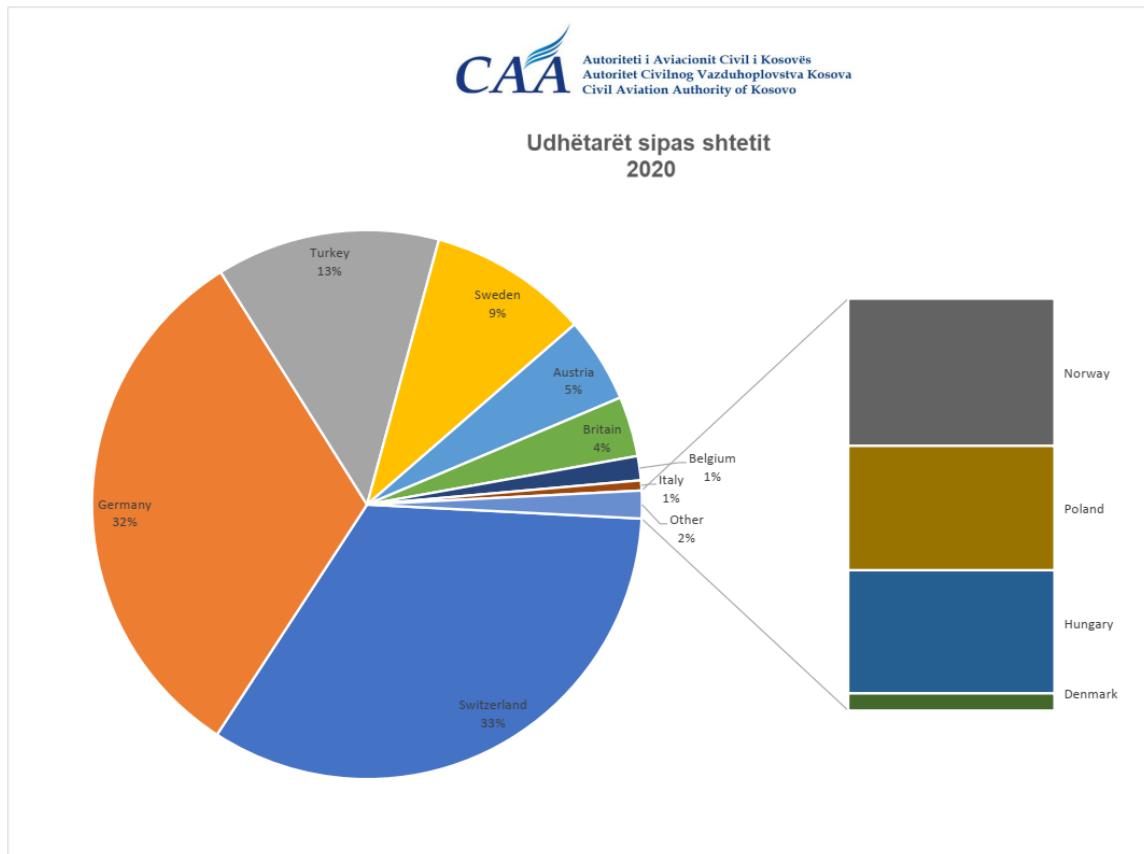
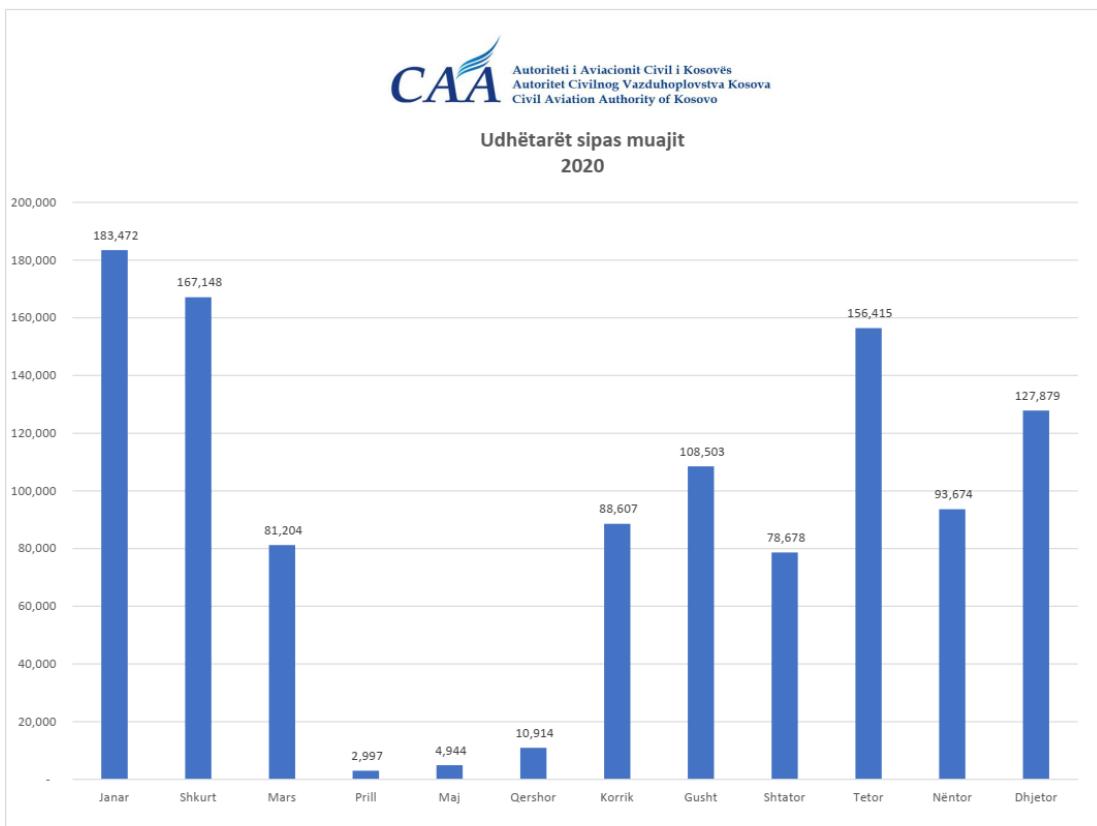
	4.7.2 Koordinacija Evaluacione posete EK-a za Z EVP 10-14. februar 2020	MSERV	X				
4.8 Usvajanje regulisanih vazduhoplovnih tarifa							
4.8.1	Procena inicijalnog zahteva AVNU-a o jedinici terminalne naknade	MSERV	X				
4.8.2	Procena drugog zahteva AVNU-a o jedinici terminalne naknade	MSERV			X	X	
4.8.3	Izdavanje Administrativne odluke o vrednosti jedinice terminalne naknade u RKS za 2021. godinu	MSERV				X	
4.8.4	Razmatranje predloga LIMAK-a za Podsticajni program 2020-2022	MSERV	X	X			
4.8.5	Sažetak realizacije Podsticajnog programa 2018-2020	MSERV			X		
4.8.6	Razmatranje predloga LIMAK-a za smanjenje naknada koje reguliše ACV za 30%	MSERV		X	X		
4.9 Izrada Nacionalne strategije za razvoj civilnog vazduhoplovstva							
4.9.1	Podrška u izradi Strategije civilnog vazduhoplovstva u okviru Strategije za multimodalni transport	MSERV / OBK	X	X	X	X	
4.10 Ugovaranja sporazuma o saradnji sa državnim organima za zaštitu životne sredine							
4.10.1	MoR sa zainteresovanim stranama	Zam. KGD /AGA/UVN			X		
4.11 Sprovođenje Uredbe o označavanju prepreka, posebno inspekcija i identifikacija dalekovoda koji prelaze iznad autoputeva							
4.11.1	Inspekcije na terenu u vezi sa postrojenjima vetro generatora	AGA				X	
4.11.2	Inspekcije na terenu za proveru označavanja dalekovodova koji prelaze iznad autoputeva	AGA				X	
4.11.3	Izrada sveobuhvatnog izveštaja o izvršenim inspekcijama i procenama	AGA				X	
4.12 Odobrenje promena na MAP, produženje piste i podizanje kategorije ILS-a							
4.12.1	Procena i odobrenje prijave za promene	AGA	X				
4.12.2	Procena i odobrenje projekta	AGA	X	X	X	X	
4.12.3	Procena i odobrenje procene bezbednosti	AGA	X	X	X	X	
4.12.4	Nadzor radova	AGA	X	X	X	X	
4.13 Proces promene sertifikata aerodroma MAP „Adem Jashari“							

	4.13.1 Procena prijave i prateće dokumentacije	AGA			X	
	4.13.2 Sveobuhvatna revizija	AGA			X	
	4.13.3 Priprema preporuke za promenu sertifikata	AGA			X	
4.14 Sprovođenje i poboljšanje SUK						
	4.14.1 Pregled sistema upravljanja u ACV-u i neophodne izmene/dopune do sertifikacije	OBK i sva odeljenja			X	X
	4.14.2 Završetak preporuka iz interne revizije SUK	OBK/sva odeljenja			X	
	4.14.3 Potpuno usklađivanje formata registra rizika ACV-a sa zahtevima MF-a	OBK / ADM	X			
	4.14.4 Pregled uredbi koje transponiraju anekse ICAO-a za član koji obavezuje objavljivanje u AIP „Razlika“ od SARPs	AGA/UVN/ OBL			X	
4.15 Realizacija budžetskih rashoda prema planu gotovinskog toka (u %)						
	4.15.1 Ukupna realizacija (rashodi izdvojenog budžeta)	GFS	X	X	X	X
	4.15.2 Plate i dnevnice	GFS	X	X	X	X
	4.15.3 Roba i usluge	GFS	X	X	X	X
	4.15.4 Komunalni troškovi	GFS	X	X	X	X
4.16 Realizacija planova prema odobrenju od strane uprave ACV-a						
	4.16.1 Realizacija plana obuke za službenike ACV-a (ACVK/ADM/LJR-PLN 03)	LJR	X	X	X	X
	4.16.2 Realizacija Plana zapošljavanja (ACVK/ADM/LJR-PLN 04)	LJR	X	X	X	X
	4.16.3 Kadrovski plan ACV-a (u skladu sa Srednjoročnim okvirom rashoda Uredba br. 04/2014)	LJR			X	
	4.16.4 Realizacija ažuriranja dosjeda u ISULJR-u	LJR	X	X	X	X
	4.16.5 Realizacija plana javnih nabavki	PRO	X	X	X	X
	4.16.6 Realizacija plana za upravljanje imovinom	ADM	X	X	X	X
5 IZRADA I SPROVOĐENJE NACIONALNOG PROGRAMA BEZBEDNOSTI - NPB						
5	5.1 Sprovođenje zahteva NPB-a koji se odnose samo na ACV					

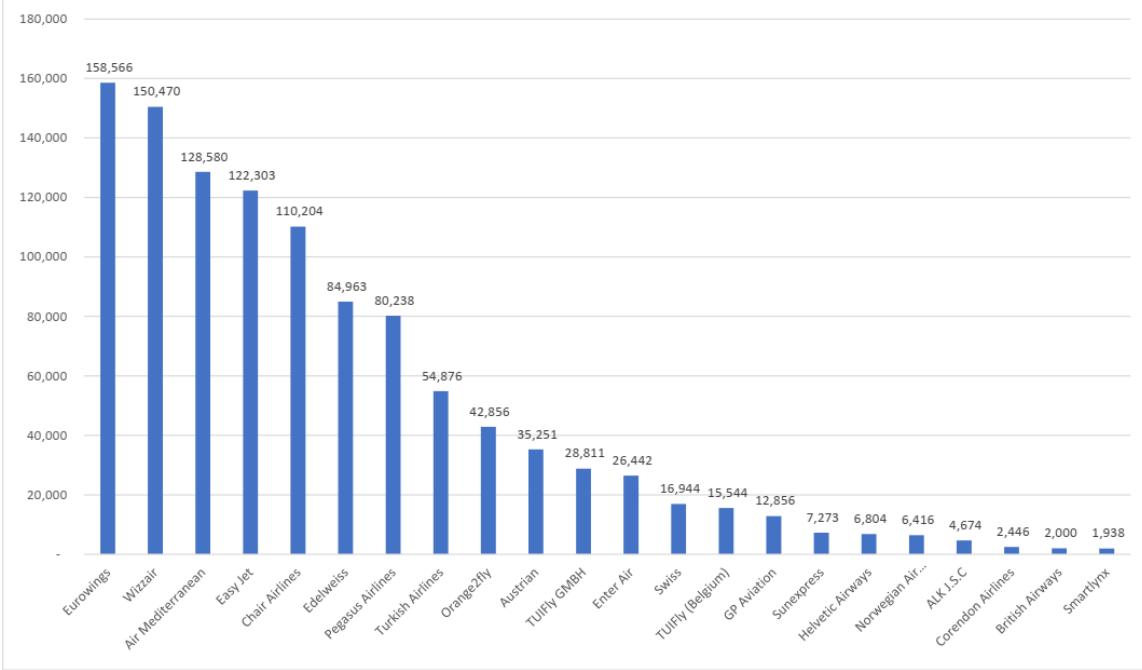
	(planirane) RADNJE	Odgovorna jedinica	VREMENSKI ROK				STATUS Kratki izveštaj	U toku	
			K 1	K 2	K 3	K 4		Kompletiran	
									Izvan ACV-a ili zavisne spolja
5.1.1	Organizacija sastanka Odbora za bezbednosti	OBK / KGD		X	X				
5.1.2	Sastanci Saveta za bezbednost u ACV-u	Savet za bezbednost	X	X	X	X			
5.1.3	Organizacija međuinstitutionalnih sastanaka (Ad-hoc grupa) za pripreme za nastavak rada na aerodromu	KGD /Savet za bezbednost		X	X				
5.1.4	Analiza OR i izrada izveštaja	Radna grupa	X	X					
5.1.5	Priprema zbirnih spiskova prijavljenih događaja (upravljanje sistemom izveštavanja događaja)	OBK	X	X	X	X			
5.1.6	Upravljanje rizicima u civilnom vazduhoplovstvu (Kreiranje registra nakon merenja rizika od COVID 19 prema ICAO Doc. 10144)	OBK, Savet za bezbednost i Ovlašćeni medicinski ispitivač		X					
5.1.7	Ažuriranje „Enforcement Manual“ tak oda odražava Uredbu o kaznama u civilnom vazduhoplovstvu	OBK				X			
5.1.8	Izrada priručnika za „Upravljanje bezbednošću“ za ACV	OBK				X			

PRILOG 3-STATISTIKE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA 2020. GODINE

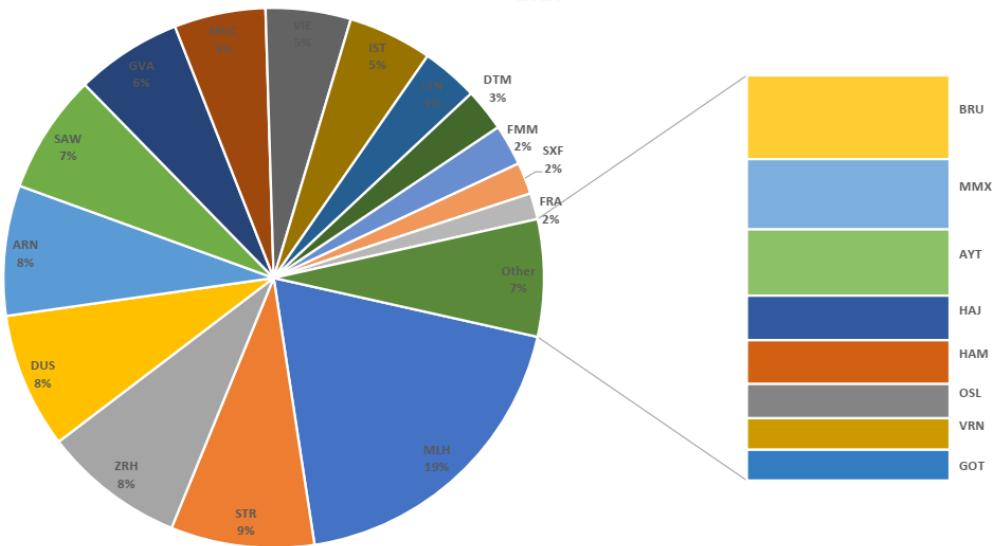

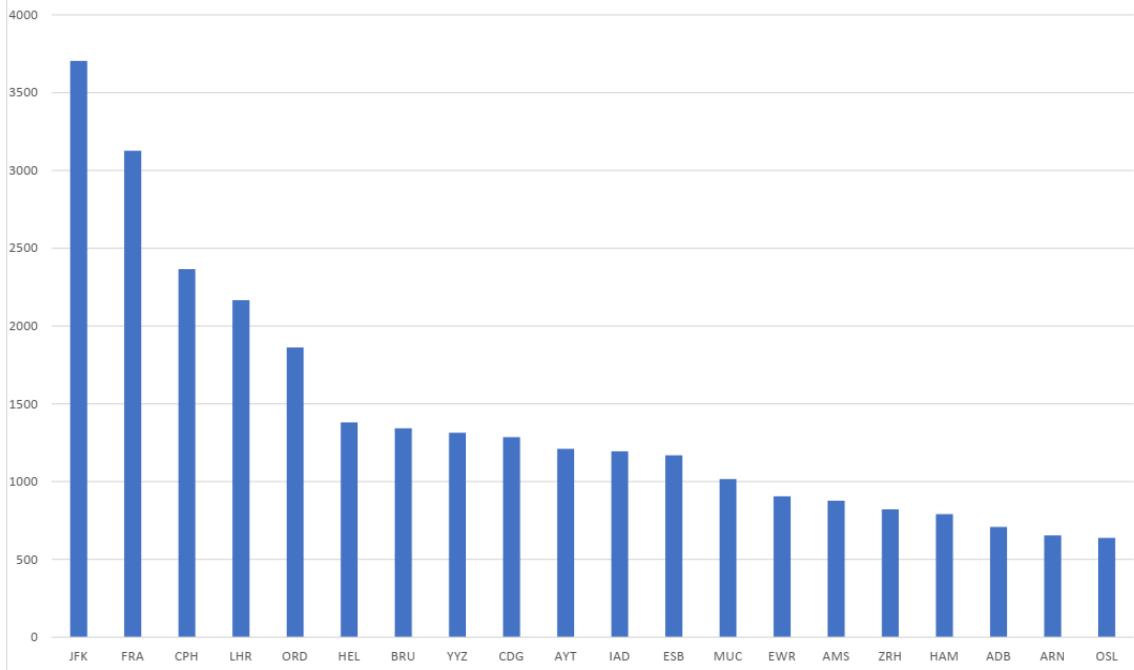
Udhëtarët sipas aviomarkave
2020

Udhëtarët sipas destinacionit 2020

Destinacionet e mëtutjeshme 2020

Kargo (kg)
2010-2020

